

Copenhagen Business School 2011

Institut for Regnskab og Revision

Kandidatafhandling på cand.merc.aud

Regnskabsmæssig behandling af leasing efter ny IFRS

- en teoretisk gennemgang og analyse af den nye (draft) IFRS for leasing

Udarbejdet af:

Morten Bengaard Poulsen

Karsten Jeppesen

Vejleder:

Statsautoriseret revisor Jan Fedders

Censor (Udfyldes af sekretariatet):

Antal anslag:	265.253 svarende til 116,6 normalsider af 2.275 anslag
Afleveret:	23. december 2011

Executive Summary

The thesis focuses on the new (draft) IFRS for lease accounting and exclusively on issues related to the accounting treatment of lessees. The thesis is also delimited to analyze the problems from an IFRS point of view.

In recent years, leasing has become more and more popular either for financing assets or creating a flexible asset composition. In an increasingly globalized world, it is essential, that the annual reports reflect leasing activities in a way that is comparable; both between enterprises and across borders and continents.

IASB and FASB have initiated a long-term convergence project in order to homogenize accounting standards, where a wide range of the joint projects currently are being discussed. The purpose is to eliminate differences between IFRS and US GAAP and to provide better information for financial statements readers. Part of the convergence project was the development of a new accounting standard for leasing as IAS 17 has been criticized for not recognizing operational lease arrangements on the balance sheet, which is not in accordance with the framework of financial reporting.

An Exposure Draft of the new leasing standard was issued in August 2010 and was open for public comments in a period of four months. The main purpose in developing a new accounting standard for leases was to come up with an accounting model which addresses the criticism of IAS 17. The Exposure Draft introduced the right-of-use-model which prescribes that all contracts that meet the definition of a lease are in scope of the IFRS, and should be accounted for in the balance sheet. This addresses the criticism of leases not being recognized in the balance sheet and eliminates the need to distinguish between operational and finance leases. Furthermore, it provides useful information to financial statement readers. However, the right-of-use-model causes new issues which have significant impact of the accounting treatment. As the Exposure Draft results in all leases being recognized in the balance sheet, the bright line between lease contracts and executive contracts (service contracts) has become a key issue. The distinguishing between these two different types of contracts shall be assessed based on whether the definition of a lease is met. It is therefore crucial that the definition is suitable and clearly described. The definition has been discussed thoroughly and, although the enterprises and organizations which have commented the Exposure Draft generally support the right-of-use-model, their main concern about the new IFRS is related to this topic.

The Exposure Draft initially introduced a wide range of changes to the initial recognition and measurement of the right-of-use-asset and the liability to make lease payments compared to the accounting treatment in IAS 17. In order to provide relevant information to the financial statement readers, the obligation to make lease payments contained many factors which were based on subjective assessments. However, these factors are very difficult to determine and measure, and despite it would provide relevant information to financial statement readers, the measurement would, in some instances, be based on unreliable information. This caused comprehensive criticism from enterprises and organizations which commented on the Exposure Draft. On

the boards' subsequent meetings decisions have been made resulting in many of the initially proposed changes being reversed. The main change compared to IAS 17 is the introduction of the right-of-use-model, which results in recognition of all lease arrangements.

As a consequence of the above, the definition and its influence on the assessment of whether an agreement is a service or a lease contract will be the main issue in the new (draft) IFRS.

Overall it is our opinion, that the new IFRS regarding leasing will solve many of the issues which have been linked with the current IAS 17. It will provide better information for financial statement users and better basis of comparing financial information between entities and across borders and continents.

A successful implementation however, will depend on the boards' ability to provide sufficient and specific guidance on distinguishing service from leasing. Otherwise the new IFRS will be subject of new criticism as the former bright line between operational and finance leases will be replaced with a new and more material bright line.

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	9
1.1	INTRODUKTION TIL LEASING	9
1.2	DEN NUVÆRENDE REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING AF LEASING.....	10
1.3	HOMOGENISERINGEN AF REGNSKABSTEORI	12
1.4	UDARBEJDELSEN AF EN NY STANDARD FOR LEASING	13
2	PROBLEMFORMULERING	15
3	METODE	16
3.1	FORMÅLET MED KAPITLET	16
3.2	METODEVALG	16
3.2.1	ANALYSEVALG	18
3.2.2	METODE TIL UDVÆLGELSE AF COMMENT LETTERS	20
3.3	AFGRÆNSNING	21
3.4	KILDEKRITIK	23
4	IASB'S BEGREBSRAMME.....	24
4.1	FORMÅL MED KAPITLET.....	24
4.2	INDLEDNING TIL IASB'S BEGREBSRAMME	24
4.3	BEGREBSRAMMENS STRUKTUR	25
4.4	BEGREBET 'ET RETVISENDE BILLEDE'	27
4.5	GOING CONCERN FORUDSÆTNINGEN	27
4.6	FORMÅLET MED FINANSIEL RAPPORTERING	27
4.6.1	PERIODISERINGSPRINCIPPET.....	28
4.7	KVALITATIVE EGENSKABER	28
4.7.1	FUNDAMENTALE KVALITATIVE EGENSKABER	29
4.7.1.1	Relevans	29
4.7.1.2	Troværdighed	29
4.7.2	UNDERSTØTTENDE KVALITATIVE EGENSKABER	29
4.7.2.1	Verificerbarhed	29
4.7.2.2	Sammenlignelighed	30
4.7.2.3	Aktualitet.....	30
4.7.2.4	Forståelighed.....	30
4.8	ÅRSRAPPORTENS BESTANDDELE	30
4.8.1	DEFINITIONER AF AKTIVER	30
4.8.2	DEFINITIONER AF FORPLIGTELSE.....	32
4.8.3	DEFINITIONER AF INDTÆGTER OG OMKOSTNINGER	33
4.8.4	INDREGNINGSKRITERIER	34
4.8.4.1	Sandsynligheden for fremtidige økonomiske fordele.....	35
4.8.4.2	Pålideligheden af målingen.....	35

4.8.5	INDREGNING AF ÅRSRAPPORTENS BESTANDDELE.....	36
4.8.5.1	Indregning af et aktiv	36
4.8.5.2	Indregning af en forpligtelse	37
4.8.5.3	Indregning af en indtægt.....	37
4.8.5.4	Indregning af en omkostning	37
4.8.6	MÅLING AF ÅRSRAPPORTENS BESTANDDELE	38
4.8.6.1	Historisk kostpris	38
4.8.6.2	Genanskaffelsespris	39
4.8.6.3	Nettorealiseringsværdi	39
4.8.6.4	Nutidsværdi.....	39
4.9	DELKONKLUSION	39

5 LEASINGSTANDARDENS OPBYGNING OG FORMÅL..... 40

5.1	FORMÅLET MED KAPITLET.....	40
5.2	HISTORIKKEN BAG DEN REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING AF LEASING	40
5.3	REGNSKABSSTANDARDERNES OPBYGNING	40
5.3.1	LEASINGSTANDARDENS OPBYGNING	41
5.3.1.1	Leasingstandardens formål	42
5.3.1.2	Anvendelsesområde.....	43
5.3.1.3	Første indregning og måling.....	43
5.3.1.4	Efterfølgende måling.....	44
5.3.1.5	Præsentation.....	44
5.3.1.6	Kortfristede leasingkontrakter	44
5.3.1.7	Salg og tilbageleasing	45
5.3.1.8	Noteoplysninger	45
5.4	IDENTIFICEREDE HOVEDPROBLEMSTILLINGER	46
5.5	DELKONKLUSION	46

6 ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITION 47

6.1	FORMÅL MED KAPITLET.....	47
6.2	ANVENDELSESOMRÅDE	47
6.2.1	ANVENDELSESOMRÅDE I HENHOLD TIL IAS 17	47
6.2.2	ANVENDELSESOMRÅDE I HENHOLD TIL NY LEASINGSTANDARD.....	47
6.2.2.1	Leasingaftaler med karakter af et køb	48
6.2.3	FORSKELLE I ANVENDELSESOMRÅDET MELLEM IAS 17 OG NY LEASINGSTANDARD	49
6.3	DEFINITION AF LEASINGAFTALER.....	50
6.3.1	DEFINITION AF LEASING I HENHOLD TIL IAS 17.....	50
6.3.2	KLASSIFIKATION AF LEASINGAFTALER	53
6.3.2.1	Grunde og bygninger.....	55
6.3.3	DEFINITION AF LEASING I HENHOLD TIL DEN NYE LEASINGSTANDARD	55
6.3.3.1	Opfyldelse af kontrakten afhænger af brugen af et specificeret aktiv	56
6.3.3.2	Kontrakten overfører retten til at kontrollere brugen af et specificeret aktiv for en bestemt tidsperiode	58
6.4	ANALYSE AF DEFINITIONEN AF LEASING	59
6.4.1	FORSKELLE I DEFINITIONEN AF LEASING MELLEM IAS 17 OG UDKASTET TIL DEN NYE LEASINGSTANDARD.....	59
6.4.2	LEASINGDEFINITIONENS BETYDNING FOR DEN REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING	60

6.4.3	FORSKELLEN MELLEM LEASING OG SERVICE	63
6.4.3.1	Fly og besætning i en samlet kontrakt	66
6.4.3.2	Time-charter arrangementer i shippingindustrien	70
6.4.3.3	Boreplatforme i olie- og energiindustrien	72
6.4.4	FORSKELLEN MELLEM KØB OG LEASING	76
6.4.4.1	Regnskabsmæssig forskel	76
6.4.4.2	Vurderingen af hvornår en kontrakt er leasing eller køb	77
6.5	DELKONKLUSION	79

7 FØRSTE INDREGNING OG MÅLING **81**

7.1	FORMÅL MED KAPITLET	81
7.2	FØRSTE INDREGNING I HENHOLD TIL IAS 17	81
7.2.1	FØRSTE INDREGNING OG MÅLING AF FINANSIELLE LEASINGAFTALER	81
7.2.1.1	Leasingforpligtelsen	81
7.2.1.1.1	Leasingperioden og ubetingede ydelser	83
7.2.1.1.2	Betingede leasingydelser	83
7.2.1.2	Aktivet	85
7.2.2	FØRSTE INDREGNING OG MÅLING AF OPERATIONELLE LEASINGAFTALER	87
7.2.3	KRITIK AF IAS 17	87
7.3	FØRSTE INDREGNING OG MÅLING I HENHOLD TIL DEN NYE LEASINGSTANDARD	92
7.3.1	FØRSTE INDREGNING	92
7.3.2	BRUGSRETSMODELLEN	93
7.3.3	FØRSTE MÅLING I HENHOLD TIL NY LEASINGSTANDARD	93
7.3.3.1	Leasingforpligtelsen	93
7.3.3.1.1	Leasingperioden	94
7.3.3.1.2	Betingede leasingydelser	94
7.3.3.2	Brugsretsaktivet	96
7.3.3.2.1	Direkte omkostninger opstået i forbindelse med leasingaftalen	96
7.4	KORTVARIGE LEASINGKONTRAKTER	97
7.5	ANALYSE AF INDREGNING OG MÅLING	97
7.5.1	INDREGNING	97
7.5.2	MÅLING	100
7.5.2.1	Tidspunktet for måling	101
7.5.2.2	Leasingperioden	102
7.5.2.3	Betingede ydelser	103
7.5.2.3.1	Variable ydelser	103
7.5.2.4	Residualværdigarantier	107
7.5.2.5	Kontraktreguleret bod	108
7.5.2.6	Rabatter og andre fradrag i leasingbetalingerne	108
7.5.2.7	Købsoptioner	108
7.6	DELKONKLUSION	109

8 EFTERFØLGENDE MÅLING **111**

8.1	FORMÅL MED KAPITLET	111
8.2	IAS 17 – FINANSIEL LEASING	111
8.2.1	EFTERFØLGENDE MÅLING AF AKTIVET	111

8.2.2	EFTERFØLGENDE MÅLING AF FORPLIGTELSEN	112
8.2.3	PÅVIRKNING AF RESULTATOPGØRELSEN	112
8.2.4	VÆRDIFORRINGELSE AF LEASINGAKTIVET	114
8.3	OPERATIONEL LEASING – EFTERFØLGENDE MÅLING	114
8.4	EFTERFØLGENDE MÅLING I HENHOLD TIL NY LEASINGSTANDARD	115
8.4.1	REVURDERING AF LEASINGFORPLIGTELSEN.....	115
8.4.2	LEASINGAKTIVET	120
8.4.2.1	Vurdering af nedskrivningsbehov	121
8.5	ANALYSE AF OMRÅDET	121
8.6	DELKONKLUSION	122
9	<u>PRÆSENTATION OG OPLYSNING.....</u>	<u>124</u>
9.1	FORMÅL MED KAPITLET.....	124
9.2	PRÆSENTATION OG OPLYSNINGSKRAV I HENHOLD TIL IAS 17	124
9.2.1	PRÆSENTATION I HENHOLD TIL IAS 17	124
9.2.2	OPLYSNINGSKRAV I HENHOLD TIL IAS 17	125
9.2.2.1	Finansiell leasing - oplysninger	125
9.2.2.2	Operationel leasing	126
9.3	PRÆSENTATIONS- OG OPLYSNINGSKRAV I HENHOLD TIL NY LEASINGSTANDARD	126
9.3.1	PRÆSENTATION I HENHOLD TIL NY LEASINGSTANDARD.....	126
9.3.2	OPLYSNINGSKRAV I HENHOLD TIL NY LEASINGSTANDARD	127
9.4	ANALYSE AF OMRÅDET	129
9.5	DELKONKLUSION	132
10	<u>KONKLUSION</u>	<u>134</u>
11	<u>PERSPEKTIVERING.....</u>	<u>139</u>
12	<u>KILDELISTE</u>	<u>142</u>
13	<u>BILAG</u>	<u>145</u>
13.1	BILAG 1	145
13.2	BILAG 2	147
13.3	BILAG 3	148
13.4	BILAG 4	154
13.5	BILAG 5	158
13.6	BILAG 6	160
13.7	BILAG 7	163

Forkortelser og forklaringer

Der anvendes i opgaven en række forkortelser og begreber. Forkortelsernes fulde navn er angivet i tabellen nedenfor. Der er herudover angivet en kort beskrivelse af hvad de disse forkortelser vedrører, ligesom det kort er beskrevet hvilke funktioner de enkelte organisationer, der indgår med forkortelser, har. Der vil i opgaven blive henvist til Exposure Draft ED/2010/9: Leases, hvor der vil blive anvendt henvisningen Exposure Draft for overskuelighedens skyld, på trods af, at der er yderligere igangværende exposure drafts omhandlende andre regnskabsområder. Der vil tilsvarende blive henvist til IASB og FASB's Staff Paper - Effect of board redeliberations on Exposure Draft Leases, June 2011. I henvisningerne hertil anvendes begrebet Staff Paper eller 'de foreløbige beslutninger'.

Forkortelse	Fulde navn	Forklaring
IASCF	International Accounting Standards Committee Foundation	Fondsbestyrelsen er det øverste ledelsesorgan i IASB, hvis formål blandt andet er, at udpege bestyrelsesmedlemmerne i IASB
IASB	International Accounting Standards Board	Standardudsteder som er en selvstændig organisation der udsteder nye og opdaterede internationale regnskabsstandards. EU har siden 2005 påkrævet børsnoterede virksomheder i medlemslandene at anvende de internationale regnskabsstandards (IAS'er/IFRS'er).
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee	Udarbejder fortolkningsbidrag og vejledninger til bedre integreret anvendelse af IAS'er/IFRS'erne.
IAS	International Accounting Standards	Betegnelsen for internationale regnskabsstandards som er udarbejdet før 2001
IFRS	International Financial Reporting Standards	Betegnelsen for internationale regnskabsstandards som er udarbejdet efter 2001.
FASB	Financial Accounting Standards Board	USA's pendant til IASB, som ligeledes er en selvstændig organisation der udsteder nye og opdaterede regnskabsstandards til anvendelse af amerikanske virksomheder.
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles	USA's pendant til IFRS. Betegnelsen for de amerikanske regnskabsprincipper
SFAS	Statement of Financial Accounting Standards	Betegnelsen for amerikanske regnskabsstandards som er udarbejdet af FASB
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group	Organisation der rådgiver EU-kommisionen omkring nye regnskabsstandard
ÅRL	Årsregnskabsloven	Den danske regulering for den finansielle rapportering

Tabel 1: Forkortelser anvendt i afhandlingen¹

¹ Egen tilvirkning med forklaringer fra Revisorhåndbogen 2011 - regnskab, Karnov Group, side 1021-1024 samt Årsrapport efter IFRS, side 29

1 Indledning

1.1 Introduktion til leasing

Leasing er over de senere år blevet en stadig mere anvendt finansieringsform, hvilket gør den regnskabsmæssige behandling desto vigtigere. Leasing anvendes som en alternativ finansieringsform hvor leasingtager ikke selv skal finansiere købet af det pågældende aktiv gennem eksempelvis banklån eller realkreditlån. Herved bindes virksomhedens likviditet ikke i samme grad og gælden begrænses. Dette bevirker, at mange virksomheder vælger at finansiere deres køb af aktiver ved indgåelse af leasingaftaler, hvorved de i stedet kan fokusere på deres kernekompetence og frigive likviditet hertil. Ligeledes giver leasingformen en fleksibilitet, idet leasingtager kan binde sig til en aftale for en given periode der afdækker dennes behov, for herefter blot at levere det leasede aktiv tilbage. Dette gør, at leasingtager ikke skal ud og realisere et aktiv på et marked som denne ikke opererer indenfor, men overlader dette til leasingselskabet.

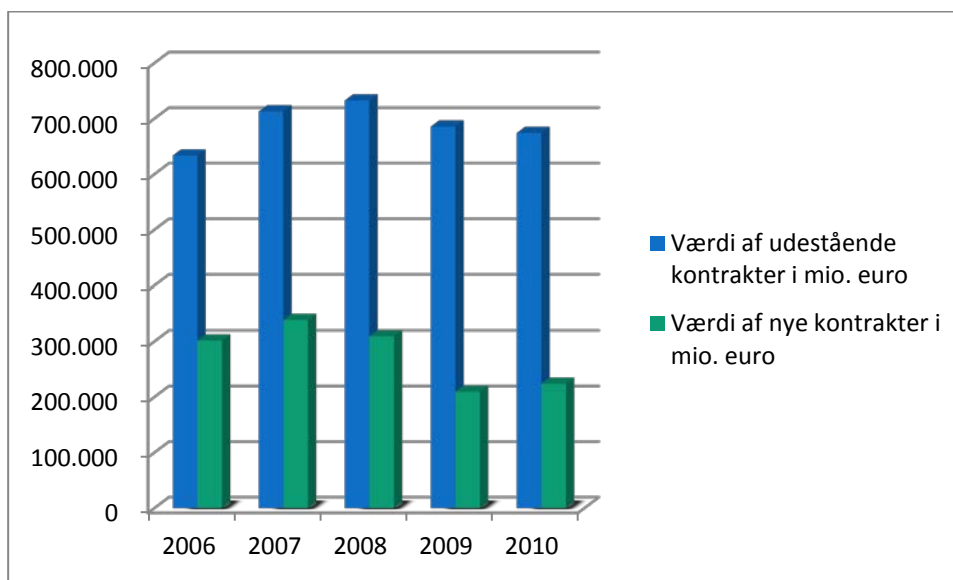
Den påstand at leasing er blevet en stadig mere anvendt finansieringsform kan udledes af den europæiske interesseorganisation Leaseuropes oversigter over mængden af leasingkontrakter, hvilket er illustreret nedenfor:

Figur 1: Ændring i antal leasingkontrakter i Europa²

² <http://www.leaseurope.org/index.php?page=key-facts-figures>

Det ses af ovenstående tabel, at der i perioden 1995-2007 har været en stigning i antallet af nye leasingkontrakter, hvorimod der i 2008 og 2009 har været et fald. Det kan ligeledes ses af nedenstående tabel, at kontrakterne repræsenterer store værdier.

Figur 2: Oversigt over leasingkontrakter i Europa³

Nedgangen i 2008 og 2009 er præget af den generelle afmatning i økonomien og der var igen i 2010 et stigende antal kontrakter. Den samlede værdi af udestående kontrakter udgjorde ved udgangen af 2010 ca. 674 mia. euro. Aktuelle tal for første halvår af 2011 viser endvidere en stigning på 10,1 % i antal nytegnede leasingkontrakter i forhold til første halvår af 2010⁴.

Idet leasing, som ovennævnt, udgør en væsentlig finansieringsform og anvendes i vid udstrækning i europæiske virksomheder, er det essentielt, at den regnskabsmæssige behandling er retvisende, informativ og afspejler den aktuelle situation. Dette underbygges af IASB og FASB, som i deres Discussion Paper forud for udkastet til den nye leasingstandard tilkendegiver, at leasingformens stigende betydning er en væsentlig årsag til, at der udarbejdes en ny standard for leasing⁵.

1.2 Den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasing

Leasing behandles på nuværende tidspunkt efter reglerne i IAS 17 - Leases, som senest blev opdateret og trådte i kraft pr. 1. januar 2010. Dette var en opdatering af den oprindelige IAS 17 som trådte i kraft i 1982 og som løbende er blevet opdateret. IAS 17 bemærker sig primært ved

³ Egen tilvirkning med data fra <http://www.leaseurope.org/index.php?page=stats-surveys>

⁴ <http://www.leaseurope.org/uploads/documents/press-releases/pr111025-%202011%20Biannual%20Survey.pdf>

⁵ Discussion Paper DP/2009/1: Leases Preliminary Views, afsnit 1.2

den regnskabsmæssige sondring mellem operationel og finansiell leasing. Denne kan være svær at vurdere, men resulterer i meget forskellig regnskabsmæssig behandling med henholdsvis noteoplysning og indregning i balancen.

Den eksisterende leasingmodel i IAS 17 har været kritiseret for ikke at imødekomme regnskabsbrugernes behov, herunder især at⁶:

- a) mange brugere mener, at operationelle leasingkontrakter bør indregnes som aktiver og forpligtelser i balancen. Som en konsekvens heraf forsøger brugere at reformulere operationelle leasingkontrakter så de bliver indregnet på balancen. Dette kan dog være problematisk idet, der ikke altid er tilstrækkelige informationer i regnskaberne til at gøre dette.
- b) eksistensen af to så forskellige regnskabsmodeller for leasing (operationel og finansiell leasing) betyder, at ensartede transaktioner kan blive behandlet meget forskelligt regnskabsmæssigt, hvilket reducerer sammenligneligheden for regnskabsbrugere.
- c) den eksisterende standard giver mulighed for at strukturere transaktionerne så de kan klassificeres efter den regnskabsmæssigt ønskede metode. Hvis leasingkontrakten således klassificeres som operationel leasing bliver finansieringen ikke indregnet på balancen, hvilket kan være svært for regnskabsbrugere at forstå.

Regnskabsudarbejdere samt revisorer har ligeledes kritiseret den nuværende IAS 17 for at være for kompleks. Komplexiteten opstår i særdeleshed ved vurderingen af om leasingkontrakter skal klassificeres som operationelle eller finansielle, som ofte indeholder subjektive vurderinger⁷. De vurderinger virksomhederne skal igennem for at fastlægge hvorvidt der er tale om en operationel leasingkontrakt eller en finansiell leasingkontrakt har desuden været noget uklare, idet der ikke har været kvantitative mål indarbejdet i standarden. Der har i stedet været anvendt begreber som for eksempel 'overvejende sandsynligt', ligesom væsentlighedsbegrebet er blevet anvendt uden kvantitativt at konkretisere dette. Med henblik på at tolke disse begreber har der været henvisninger til US GAAP, hvori der er sat kvantitative mål på udvalgte af disse sondringer⁸.

⁶ Discussion Paper - Leases Preliminary Views DP/2009/1, afsnit 1.12, marts 2009

⁷ Discussion Paper - Leases Preliminary Views DP/2009/1, afsnit 1.13, marts 2009

⁸ Årsrapport efter IFRS, side 370 - 371

Udover ovennævnte kritik er der skeptikere som mener, at IAS 17 er direkte forkert på flere områder, herunder primært⁹:

- a) at leasingtager ved indgåelse af en leasingkontrakt opnår en betydelig værdi i form af retten til at benytte et aktiv, hvilket er et af elementerne i IASB's definition af et aktiv. Herudover opnås en tilhørende forpligtelse i form af de fremtidige leasingydelser, som tilsvarende opfylder definitionen af en forpligtelse. Såfremt det ved klassifikationen vurderes, at leasingkontrakten skal klassificeres som operationel leasing, vil hverken aktivet eller forpligtelsen blive indregnet, og der ville ikke være overensstemmelse med IASB's begrebsramme.
- b) Der er væsentlige og voksende forskelle mellem den regnskabsmæssige behandling af leasing og andre kontraktlige arrangementer. Dette har medført inkonsistens i den regnskabsmæssige behandling af arrangementer, som opfylder definitionen på leasing og arrangementer der ikke gør.

Ovenstående kritikpunkter understøttes af SEC (US Securities and Exchange Commission) i deres rapport fra 2005 vedrørende problemstillinger med poster der ikke føres i balancen (såkaldte off-balance sheet items). Heri opfordres FASB at starte et projekt om udarbejdelsen af en ny leasingstandard¹⁰. Det tilrådes ligeledes i rapporten, at projektet udarbejdes i samarbejde med IASB for at homogenisere reglerne på et område, hvor der tidligere har været forskelle i den regnskabsmæssige behandling.

1.3 Homogeniseringen af regnskabsteori

Den øgede globalisering har medført behov for homogenisering af regnskabsteori således, at regnskabsbrugere kan sammenligne regnskaber på tværs af landegrænser. I Europa udarbejdes de internationale regnskabsstandarde af den selvstændige, internationale organisation, IASB. Medlemmerne udpeges af fondsbestyrelsen IASCF, som er det øverste ledelsesorgan. IASB er en selvstændig organisation, men siden 2002 har EU anerkendt IASB som værende ansvarlig for udstedelsen af de internationale regnskabsstandarde. Dette skete som følge af udarbejdelsen og vedtagelsen af en forordning fra EU-kommisionen og parlamentet, som medførte at europæiske børsnoterede selskaber fra og med 2005 skal udarbejde koncernregnskab efter de in-

⁹ Discussion Paper - Leases Preliminary Views DP/2009/1, afsnit 1.14, marts 2009

¹⁰ Discussion Paper - Leases Preliminary Views DP/2009/1, afsnit 1.15, marts 2009

ternationale regnskabsstandarde¹¹. Forordningen er udarbejdet med henblik på øget internationalisering og homogenisering af regnskabslovgivning i et stadig mere globaliseret samfund.

IASCF's virke understøtter ligeledes ønsket om at opnå øget sammenlignelighed og homogenisering i regnskabsaflæggelsen i EU, jævnfør nedenstående. Formålene med IASCF er blandt andet¹²:

- at udvikle et ensartet sæt af globale regnskabsstandarde af høj kvalitet som er forståelige, transparente og retskraftige, gennem dens standardudstedende organ, IASB, for på den måde at hjælpe deltagerne i verdens kapitalmarkeder og andre brugere i at foretage økonomiske beslutninger;
- at sørge for konvergens mellem nationale regnskabsbestemmelser og internationale regnskabsstandarde, som sikrer en løsning af høj kvalitet.

I oktober 2002 indgik FASB og IASB en aftale (the Norwalk Agreement), hvori de to organisationer forpligtede sig til, at arbejde seriøst med et konvergensprojekt, som skal ensarte regnskabsstandarde i USA og indenfor EU. Herved sikres en mere ensartet og sammenlignelig økonomisk rapportering¹³. Der er sidenhen, i henholdsvis 2006 og 2008, konkretiseret en række forhold og mål i det såkaldte Memorandum of Understanding (MoU). Blandt andet er planerne om udarbejdelsen af en ny fælles begrebsramme *Conceptual Framework*¹⁴ og en ny fælles leasingstandard en del af konvergensprojektet.

1.4 Udarbejdelsen af en ny standard for leasing

IASB og FASB har som følge af den længerevarende kritik af den regnskabsmæssige behandling af leasing i IAS 17 reageret ved i fællesskab at arbejde på et udkast til en ny IFRS. Dette er primært sket med henblik på, at forenkle regelsættet, så det ikke skal vurderes, hvorvidt en indgået aftale har karakter af at være en finansiel eller en operationel leasingkontrakt¹⁵.

¹¹ Årsrapport efter IFRS, side 5

¹² <http://www.ifrs.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm> oversat til dansk, jævnfør også Årsrapport efter IFRS, side 69-70

¹³ <http://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1176156245663>

¹⁴ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Conceptual+Framework/Conceptual+Framework.htm>

¹⁵ IFRS - Leases Newsletter, February 2010, Issue 1, KPMG

I marts 2009 udgav IASB og FASB det fællesudarbejdede Discussion Paper *Leases: Preliminary Views*, som omfattede deres indledende overvejelser til en ny leasingstandard. Diskussionsoplægget var åbent for kommentering i 4 måneder. IASB og FASB modtog i denne periode 302 Comment Letters. Herudover modtoges der omfattende feedback fra International Working Group on Lease Accounting, regnskabsbrugere, regnskabsudarbejdere, revisorer og andre interessenter¹⁶. I det efterfølgende år gennemgik IASB og FASB denne feedback, hvorefter der blev foretaget tilpasning til det Exposure Draft der blev udgivet d. 17. august 2010. Dette blev således udkastet til en ny IFRS omhandlende den regnskabsmæssige behandling af leasing for såvel leasinggiver og leasingtager, hvor Discussion Paper kun behandlede den regnskabsmæssige behandling for leasingtager.

Exposure Draft var ligeledes åben for kommentering i en periode på 4 måneder, hvor alle kommentarer skulle være modtaget inden 15. december 2010. I denne periode modtog IASB og FASB i alt 760 Comment Letters¹⁷. Disse Comment Letters blev i løbet af 2011 gennemgået og konkretiseret. IASB og FASB er nu i færd med at indarbejde den modtagne feedback i et nyt Reexposure Draft for IFRS omkring leasing som forventes at udkomme i første halvår af 2012. Dette vil ligeledes være åbent for kommentering fra offentligheden¹⁸.

Indtil udgivelsen af dette Reexposure Draft er kommentarer og foreløbige beslutninger indarbejdet i et Staff Paper, som på paragrafniveau opsummerer hvilke forhold IASB har drøftet siden udgivelsen af Exposure Draft.

Grundet de mange holdninger til standardens indhold er tidsplanen for vedtagelsen af den nye IFRS allerede udskudt væsentligt. Det forventes således på nuværende tidspunkt, at den endelige IFRS vedrørende leasing vil blive vedtaget i slutningen af andet halvår 2012, ca. 1 ½ år efter den planlagte frigivelse som præliminært var forventet i 1. halvår af 2011¹⁹.

¹⁶ ED/2010/9, Basis for Conclusions, afsnit BC2

¹⁷ Comment Letter Summary, afsnit 7

¹⁸ IFRS - Leases Newsletter, July 2011, Issue 7, KPMG

¹⁹ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/IASB+Work+Plan.htm>

2 Problemformulering

Som det kort er introduceret i indledningen har IAS 17 været kritiseret for ikke at opfylde regnskabsbrugernes behov. Ligeledes har regnskabsstandarden været kritiseret for ikke at være i overensstemmelse med definitioner og indregningskriterier i begrebsrammen. På baggrund heraf har IASB og FASB indgået et samarbejde om udarbejdelsen af en ny IFRS for leasing. Det er således interessant at undersøge hvorvidt denne nye standard vil afspejle virksomhedernes leasingaktiviteter bedre i den finansielle rapportering, og om den teoretisk er i tråd med begrebsrammen. Denne problemstilling leder os frem til følgende problemformulering:

Hvorledes påvirker den nye (draft) IFRS for leasing den regnskabsmæssige behandling for leasingtager?

Ovenstående problemformulering søges besvaret via nedenstående hjælpespørgsmål.

- Hvordan lever aktiver og forpligtelser opstået ved indgåelse af leasingkontrakter op til begrebsrammens definitioner og indregningskriterier
- Hvad medfører den nye (draft) IFRS af væsentlige teoretiske ændringer i forhold til IAS 17 og er disse med til at afhjælpe den tidligere kritik af heraf?
- Giver det nye (draft) IFRS anledning til nye problemstillinger i forhold til den regnskabsmæssige behandling af leasing?

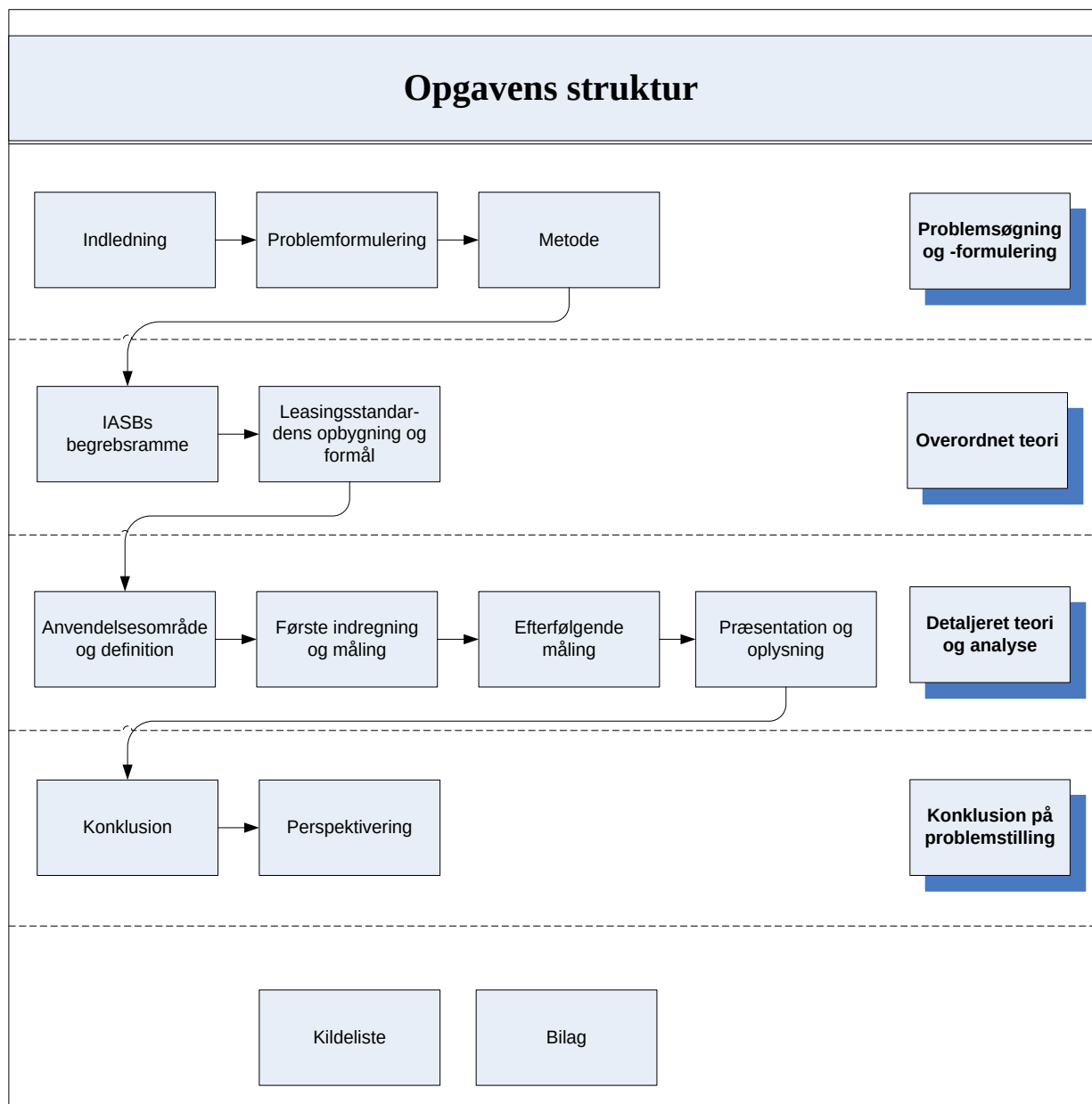
3 Metode

3.1 Formålet med kapitlet

Kapitlet har til formål at redegøre for opgavens struktur og opbygning, herunder hvilken tilgangsvinkel der er taget med henblik på at besvare spørgsmålene i problemformuleringen.

3.2 Metodevalg

Opgavens struktur er illustreret i nedenstående figur.

Figur 3: Opgavens struktur

Afhandlingen vil i første afsnit, efter nærværende metodeafsnit, gennemgå teorien i IASB og FASB's udkast til en ny fælles begrebsramme - *Conceptual Framework for Financial Reporting*. Denne gennemgang danner grundlag for den senere vurdering af om IAS 17 i dens nuværende form er hensigtsmæssig til brug for den regnskabsmæssige behandling af leasing, og om elementerne i begrebsrammen er opfyldt.

Som nævnt i afsnit 1.4 er der efter udgivelsen af Exposure Draft afholdt flere møder i IASB hvor kommentarer til Exposure Draft er blevet diskuteret. Møderne har medført foreløbige ændringer til Exposure Draft som fremgår af IASB's såkaldte Staff Paper for projektet omkring den nye leasingstandard. Der tages i opgaven udgangspunkt i dette Staff Paper som indeholder alle foreløbige beslutninger til og med mødet afholdt d. 1. juni 2011, for herigennem at have IASB's mest aktuelle beslutninger med i analysen. I afsnittet vedrørende præsentation og oplysning er der dog inddraget foreløbige beslutninger truffet på mødet d. 20. juli 2011, idet disse områder først er behandlet her.

Efter gennemgangen af begrebsrammen vil det kort blive introduceret hvordan udkastet til den nye leasingstandard er opbygget, ligesom kapitlet viser hvordan standarden i de efterfølgende afsnit i afhandlingen behandles.

Således opdeles opgaven efterfølgende i afsnit omkring:

- **Anvendelsesområde og definition**
- **Første indregning og måling**
- **Efterfølgende måling**
- **Præsentation og oplysning**

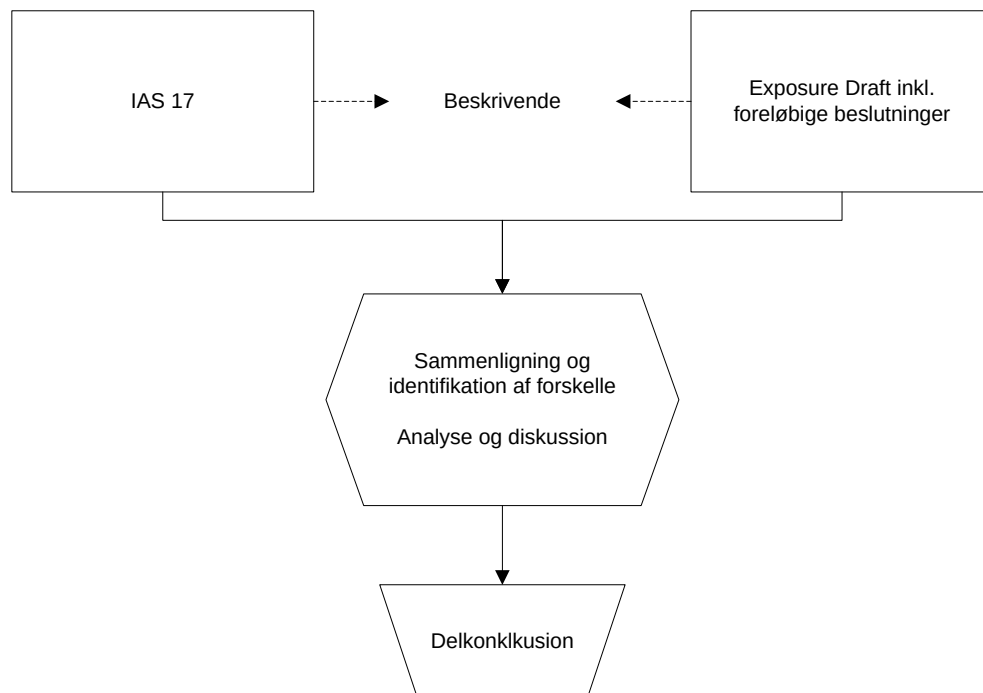
I disse kapitler behandles den nuværende, samt forslag til den kommende, regnskabsmæssige regulering for leasingtager, som skal anvendes af virksomheder der er underlagt finansiell rapportering efter IFRS. Kapitlerne vil være beskrivende såvel som analyserende. Denne opbygning er valgt, frem for at lave et afsnit hvor først IAS 17 behandles og derefter et afsnit om den fremtidige regnskabsmæssige behandling af leasing, fordi det giver bedre mulighed for at sammenholde og analysere forskellene inden for de enkelte områder. På denne måde bliver de behandlede områder i de enkelte afsnit overskuelige. Afsnittene vil blive udarbejdet ved brug

af primær litteratur i form af IAS 17, Exposure Draft og de foreløbige beslutninger der er truffet hertil. Til brug for forklaringer og eksempler vil der blive inddraget sekundær litteratur i form af bøger og publikationer.

Afsnittene vil indeholde uddybende forklaringer og eksemplificering af de teoretiske elementer i IAS 17, Exposure Draft samt de foreløbige beslutninger truffet pr. 1. juni 2011.

På baggrund af teorigennemgangen i de enkelte kapitler vil det indenfor hvert emne, i form af en kvalitativ analyse, blive vurderet hvorvidt IAS 17, Exposure Draft og de foreløbige beslutninger lever op til begrebsrammen, og om der er problemstillinger forbundet med den nuværende og fremtidige regnskabsmæssige regulering på området. I sammenligningen af IAS 17, Exposure Draft og de foreløbige beslutninger foretages en vurdering af de største ændringer i forhold til IAS 17. Det vil ligeledes blive vurderet om disse ændringer afhjælper de kritikpunkter der har været af IAS 17.

Fremgangsmåden i kapitel 6-9 kan illustreres ud fra nedenstående figur:

Figur 4: Struktur i kapitel 6-9

3.2.1 Analysevalg

Der tages i afhandlingen en analytisk tilgang, hvor vores egne holdninger til og vurderinger af IAS 17, Exposure Draft og de foreløbige beslutninger på baggrund af den gennemgåede teori

inddrages. Herudover medtages holdninger og citater fra blandt andet regnskabsbrugere, revisorer og andre relevante organisationer. Der vil ved inddragelse af eksterne kilder blive anvendt fodnoter med henvisninger, ligesom udtalelser direkte anvendt i opgaven vil blive anført med citationstegn og kursiv skrifttype, således at det tydeligt afgrænses fra den resterende tekst.

Analysen af Exposure Draft, de foreløbige beslutninger og sammenligningen med IAS 17 vil blive udført ved brug af kvalitativ analyse. Der vil blive taget udgangspunkt i IASB og FASB's egen dataindsamling i form af de Comment Letters som de modtog vedrørende Exposure Draft. IASB og FASB modtog i kommenteringsperioden 760 breve med kommentarer, kritik og forbedringsmuligheder. Efterfølgende har der været et omfattende arbejde med at strukturere disse kommentarer, og i særdeleshed med at vurdere hvordan de kan indarbejdes på en hensigtsmæssig måde i den endelige IFRS. I Exposure Draft er der inden selve udkastet til standarden opstillet 18 spørgsmål som IASB og FASB beder respondenterne besvare. Spørgsmålene er opstillet med henblik på at indsamle information på specifikke områder, som de herefter kan sammenligne.

Spørgsmålene er karakteriseret ved i høj grad at være åbne i deres udformning. Det er de samme 18 spørgsmål som respondenterne bedes besvare, og selvom de er specifikt formuleret er der ikke opstillet nogle bestemte formkrav der skal overholdes i besvarelsenerne. I alle spørgsmål indgår formuleringen "*do you agree, that...*", som på denne måde lægger op til, at der enten svares 'ja' eller 'nej' hvilket karakteriserer lukkede spørgsmål. Spørgsmålene er dog uden undtagelse uddybet med '*why or why not*', samt i mange tilfælde eksempelvis '*if not, what alternative criteria would you propose and why*²⁰', som på den måde lægger op til åbne svar.

Åbne spørgsmål er karakteriseret ved, at de ikke lægger nogle rammer for svaret, så de i højere grad udtrykker respondentens egen mening. Til gengæld kan det være svært at analysere svarene. Lukkede spørgsmål er karakteriseret ved, at der lægges nogle faste rammer for svaret, for eksempel i form af svarmuligheder. Denne type af spørgsmål er god til at opnå svar, som nemt kan bruges til at analysere på tværs af respondenterne, fordi alle får de samme spørgsmål og kan vælge mellem de samme svarkategorier. Ud fra opbygningen af spørgsmålene i Exposure Draft kan det udledes, at IASB og FASB har haft behov for input til videre modificering af standarden. De har derfor ladet spørgsmålene været en kombination af om man er enig eller ej i

²⁰ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases

en given påstand, kombineret med et spørgsmål om hvorvidt man, hvis man har været uenig, kan forbedre standarden.

I opgaven er der af samme årsag ikke anlagt en kvantitativ analytisk tilgang af svarene, idet det interessante i studiet ikke er om en given respondent er uenig eller enig, eller om flertallet er imod en given påstand. Det er i højere grad interessant at undersøge hvad årsagen er til svarene, og hvilke udfordringer og problemstillinger respondenterne lægger til grund for deres svar. Det er desuden interessant at se på hvilke forslag de har til en alternativ regnskabsmæssig behandling. Ligeledes svarer respondenterne ikke altid direkte på om de er enige eller ikke enig i spørgsmålene, men der foretages i stedet en diskussion af problemstillingerne der spørges ind til. Ovenstående forhold medvirker til, at kvalitativ analyse er mere hensigtsmæssig til formålet med opgaven.

Opgaven vil udelukkende fokusere på den regnskabsmæssige behandling set fra leasingtagers synsvinkel. Grunden hertil er, at Exposure Draft efter en omfattende kommenteringsrunde er blevet vurderet af IASB og FASB og i den forbindelse er der truffet foreløbige beslutninger omkring den fremadrettede behandling for leasingtager. På trods af, at der også at redegøre for den regnskabsmæssige behandling for leasinggiver, er man nået knap så langt hermed. Der har især været meget uenighed der skal anvendes en såkaldt *derecognition approach* eller en *performance application approach* i behandlingen for leasinggiver. Efter gennemlæsning af publikationer og resuméer fra IASB's afholdte møder er det vores vurdering, at Exposure Draft og de foreløbige beslutninger truffet hertil er tættest på et endeligt resultat vedrørende behandlingen for leasingtager. Fremadrettet forventes en ny *Revised Exposure Draft* frigivet til kommentering i andet halvår af 2012. Først heri vil behandlingen for leasinggiver være tættere på sin endelige udformning.

3.2.2 Metode til udvælgelse af Comment Letters

Opgaven omhandler den regnskabsmæssige behandling af leasing ud fra en teoretisk vinkel. Fokus er på om den nye IFRS er i overensstemmelse med begrebsrammen og vil medføre øget sammenlignelighed samt forbedre informationen for regnskabsbruger. På den baggrund er det valgt at fokusere på Comment Letters fra de største revisionsvirksomheder Deloitte, PwC, KPMG og Ernst & Young. Herudover er Comment Letter fra organisationen EFRAG udvalgt. Disse respondenter vurderes at have tilstrækkelig indsigt i området til at fremkomme med detaljerede input og kommentarer, ligesom de forstår rammerne som standarden udarbejdes efter.

Comment Letters fra disse organisationer vurderes, i modsætning til enkelte virksomheder eller interesseorganisationer, at være objektive idet de fokuserer på den regnskabsmæssige behandling af området. Comment Letters fra enkelte virksomheder kan således være præget af mange andre forhold end regnskabspræsentationen. Herudover svarer revisionsvirksomhederne og EFRAG på alle spørgsmål til Exposure Draft, og ikke kun udvalgte spørgsmål som mange virksomheder har gjort.

Herudover er der taget udgangspunkt i IASB's '*Comment Letter Summary - Main Issues*' fra januar 2011, som redegør for de væsentligste punkter og generelle holdninger fra de 760 respondenter. Der vil udover ovenstående blive inkluderet enkelte yderligere Comment Letters til at fremhæve specifikke problemstillinger.

3.3 Afgrænsning

Som et led i fastlæggelsen af rammerne for afhandlingen er der foretaget en række afgrænsninger. Afgrænsninger fremgår nedenfor og er foretaget for at behandle afhandlings problemformulering i dybden.

I forbindelse med teorigennemgangen i afhandlingen benyttes IAS 17. Der tages udgangspunkt i den seneste version IAS 17 gældende fra 1. januar 2010. Denne indeholder de ændringer der løbende er blevet indarbejdet siden første udkast fra 1982²¹.

Afhandlingen afgrænser sig til kun at behandle den regnskabsmæssige behandling af leasing for leasingtager. Dette er valgt fordi antallet af leasingtagere er større end antallet af leasinggivere og en behandling ud fra leasingtagers synspunkt derfor har et større felt af interessenter. Herudover er standarden ikke endelig vedtaget, og de nuværende drøftelser mellem IASB og FASB vedrører primært den regnskabsmæssige behandling af leasing for leasinggiver. Diskussionerne omkring den regnskabsmæssige behandling for leasingtager har ikke medført de samme udfordringer²². På baggrund heraf vurderes det at afhandlingen vil behandle problemstillinger der er nærmere 'det endelige produkt' for den fremtidige regnskabsmæssige behandling af leasing.

Problemstillinger i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af leasing der opstår i, eller behandles af andre IAS/IFRS'er, exposure drafts (eksempelvis revenue recognition) med

²¹ IAS 17.69A

²² IFRS – Leases Newsletter, July 2011, Issue 7, KPMG

videre, behandles ikke. Dog er elementer af disse inddraget i opgaven i de tilfælde det vurderes relevant i forhold til afhandlingens problemstillinger.

Problemstillinger vedrørende salg og tilbageleasing behandles ikke i afhandlingen. Grunden hertil er, at den primære problemstilling vedrørende salg og tilbageleasing er at afgøre om et salg har fundet sted, idet dette afgør om der er tale om en salg-og-tilbageleasings-transaktion eller en finansieringstransaktion. Idet vurderingen af, om et salg har fundet sted afgøres efter Exposure Draft for Revenue Recognition behandles dette ikke i opgaven som anført ovenfor. Såfremt en aftale i givet fald klassificeres som en salg-og-tilbageleasings-transaktion vil leasingelementet skulle behandles efter de samme afsnit af standarden som i forvejen medtages i opgaven.

Der vil i opgaven ikke foretages gennemgang af subleasingarrangementer som er kendetegnet ved, at leasingtager fremleaser det underliggende aktiv til en ny leasingtager. Årsagen hertil, er at der ved denne gennemgang opstår problemstillinger relateret til både leasingtagers og leasinggivers regnskabsmæssige behandling. Det vil derfor kræve en grundlæggende gennemgang af den regnskabsmæssige behandling for leasinggivers side for at kunne redegøre tilstrækkeligt herfor, hvilket der som nævnt er foretaget afgrænsning fra.

Udover den regnskabsmæssige behandling indeholder leasingområdet interessante skattemæssige aspekter. Disse inddrages ikke i afhandlingen, ligesom effekten på den regnskabsmæssige værdi af udskudte skatteaktiver og passiver ikke medtages i de medtagne eksempler.

Afhandlingen fokuserer på de internationale regnskabsstandarder (IFRS) og derfor vil den regnskabsmæssige behandling af leasing i forhold til den danske Årsregnskabslov ikke blive behandlet. På trods af, at udkastet til den nye leasingstandard er et fællesprojekt mellem IASB og FASB har de to organisationer udarbejdet hver deres udkast. Dette er sket for, at standarden skal passe sammen med de eksisterende regnskabsstandarder der i forvejen indgår i henholdsvis IFRS og US GAAP. Der vil ikke i afhandlingen foretages kommentering af disse forskelle, og analysen fokuserer således udelukkende på IASB's udkast til den nye leasingstandard.

På trods af at beskrive og forklare den regnskabsmæssige behandling af leasing, forudsættes det, at afhandlingens læsere har et grundlæggende kendskab til generelle regnskabsmæssige principper som er nødvendig for at forstå afhandlingen.

3.4 Kildekritik

Afhandlingen er en teoretisk beskrivelse og analyse af IAS 17 samt Exposure Draft og de foreløbige beslutninger hertil. Disse standarder er primær litteratur uden subjektive holdninger udover delvist IASB og FASB's egne som er indarbejdet i Basis of Conclusions.

Herudover anvendes faglitteratur der blandt andet benyttes i undervisningen ved Copenhagen Business School. Denne litteratur vurderes derfor at være troværdig og opfylde det faglige niveau for afhandlingen.

Der er i den kvalitative analyse anvendt de offentliggjorte Comment Letters fra de 4 største revisionsvirksomheder samt fra EFRAG. Det er valgt at fokusere på disse idet de vurderes at være objektive i deres besvarelser og for på den måde at basere analysen på kilder der ikke er præget i den ene eller anden retning. Det vurderes, at disse firmaer og organisationen EFRAG har indsigt i den overordnede regnskabsregulering, hvorved de kan gennemskue samspillet med øvrige regnskabsstandarder. Tilsvarende vurderes disse Comment Letters at være på et niveau der opfylder kravene til afhandlingen samtidig med, at de antager en regnskabsteoretisk angrebsvinkel. Der vil blive inddraget Comment Letters fra enkelte yderligere respondenter. Disse inddrages for at eksemplificere specifikke problemstillinger i analysen.

Til brug for afhandlingen anvendes herudover en række publikationer og nyhedsbreve fra de før omtalte revisionsvirksomheder. Informationen opnået herfra vurderes ligeledes at være troværdig og objektiv, ligesom eventuelle eksempler i publikationerne også vurderes at være udarbejdet på et korrekt grundlag og med baggrund i revisionsfirmaets faglige viden.

Foruden ovenstående trykte litteratur er anvendt hjemmesider til indhentelse af diverse information. De anvendte hjemmesider er primært fra de samme udgivere som den primære litteratur samt fra revisionsfirmaerne, hvorfor informationen ligeledes vurderes at være troværdig.

Der er i indledningen anvendt oplysninger fra Leaseurope. Organisationens har til formål at fremme leasingorganisationer indenfor EU, og udarbejder statistikker over omfanget af leasing i medlemslandene til understøttelse af leasings betydning og påvirkning af økonomien²³. Informationen fra Leaseurope er primært benyttet for at illustrere omfanget af leasing i Europa og derigennem illustrere hvor mange interessenter, direkte såvel som indirekte, der er indenfor området. Data herfra vurderes at være objektivt og troværdigt.

²³ www.leaseurope.org

4 IASB's begrebsramme

4.1 Formål med kapitlet

Formålet med nærværende kapitel er at beskrive hvordan IASB's begrebsramme for udarbejdelse og præsentation af årsrapporten er udviklet, samt hvilke elementer der indgår heri. Kapitlet er relevant for de efterfølgende kapitler i opgaven, idet begrebsrammen er den overordnede vejledning til hvordan den regnskabsmæssige behandling af driftsrelaterede poster, aktiver og forpligtelser skal behandles i underliggende regnskabsstandarde. Begrebsrammen indeholder definitioner, grundlæggende forudsætninger, kvalitetskrav og indregningskriterier for hvordan de forskellige regnskabsposter skal behandles ved udarbejdelse af årsrapporten. Den er dermed et fundament for udarbejdelse og tilpasning af nye og eksisterende regnskabsstandarde.

Der tages i kapitlet udgangspunkt i udkastet til IASB og FASB's fællesudarbejdede begrebsramme *Conceptual Framework for Financial Reporting*, hvor de væsentligste elementer bliver medtaget. I de kommende kapitler vil det blive vurderet hvordan IAS 17, Exposure Draft og de foreløbige beslutninger lever op til begrebsrammens definitioner og indregningskriterier.

4.2 Indledning til IASB's begrebsramme

IASC godkendte i 1989 en begrebsramme for udarbejdelse og aflæggelse af årsrapporter, og i 2001 blev denne adopteret af IASB²⁴. Begrebsrammen er ikke en egentlig del af IFRS, og er heller ikke godkendt af EU. Der er derfor ikke nødvendigvis direkte overensstemmelse mellem kriterierne i begrebsrammen og standarderne. Den er i stedet en overordnet vejledning i hvordan årsrapporten skal udarbejdes, og hvilke grundlæggende forudsætninger der som udgangspunkt skal være overholdt²⁵.

Som nævnt i afsnit 1.3 er begrebsrammen i skrivende stund underlagt en omfattende opdatering. IASB og FASB er i færd med udarbejdelsen af et ensartet Conceptual Framework som skal erstatte det nuværende *Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*²⁶. Projektet om udarbejdelsen af en ensartet begrebsramme foretages i 8 faser; A-H, hvor de enkelte fasers færdiggørelse medfører erstatning af de tilsvarende tidligere bestanddele i begrebsrammen af 1989. På nuværende tidspunkt er fase A (Objectives and qualitative cha-

²⁴ <http://www.iasplus.com/standard/framework.htm>

²⁵ Årsrapport efter IFRS, side 99

²⁶ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Conceptual+Framework/Conceptual+Framework.htm>

racteristics) færdiggjort²⁷. Dette har medført ændringer til kapitel 1 (formålet med finansiell rapportering) og kapitel 3 (kvalitative karakteristika af finansiell informations nytteværdi) i begrebsrammen²⁸.

Det understreges i det indledende afsnit vedrørende begrebsrammens formål, at det nye Conceptual Framework heller ikke er en del af IFRS, og på den baggrund ikke definerer, hvordan de enkelte indtægter, omkostninger, aktiver og forpligtelser skal indregnes, måles og præsenteres. I forlængelse heraf slås det fast, at begrebsrammen ikke på nogen områder tilsidesætter standarderne, og at der ved uoverensstemmelser skal anvendes standardernes regnskabsmæssige behandling²⁹. Omvendt er et af formålene med begrebsrammen, at denne bør agere som en guide ved udarbejdelse og opdatering af fremtidige regnskabsstandarder. Herudover respekteres det, at definitionerne og indregningskriterierne anvendes ved regnskabsaflæggelse af transaktioner som ikke umiddelbart er omfattet af de gældende regnskabsstandarder³⁰.

Fase B-D er under udarbejdelse, mens E-H ikke er igangsat på nuværende tidspunkt³¹. Dette betyder, at begrebsrammens opdateringer af definitioner og indregningskriterier ikke er færdigafsluttet og godkendt i skrivende stund.

Gennemgang af begrebsrammen nedenfor tager udgangspunkt i de foreløbige beslutninger i Conceptual Framework, hvor disse er opdateret, og eller i IASB's begrebsramme.

4.3 Begrebsrammens struktur

Begrebsrammen er overordnet inddelt i 4 kapitler:

- Formålet med den finansielle rapportering
- Den rapporterende enhed
- Kvalitative egenskaber
- Årsrapportens bestanddele, herunder definitioner, indregnings- og målingskriterier

Begrebsrammens struktur er illustreret i nedenstående oversigt:

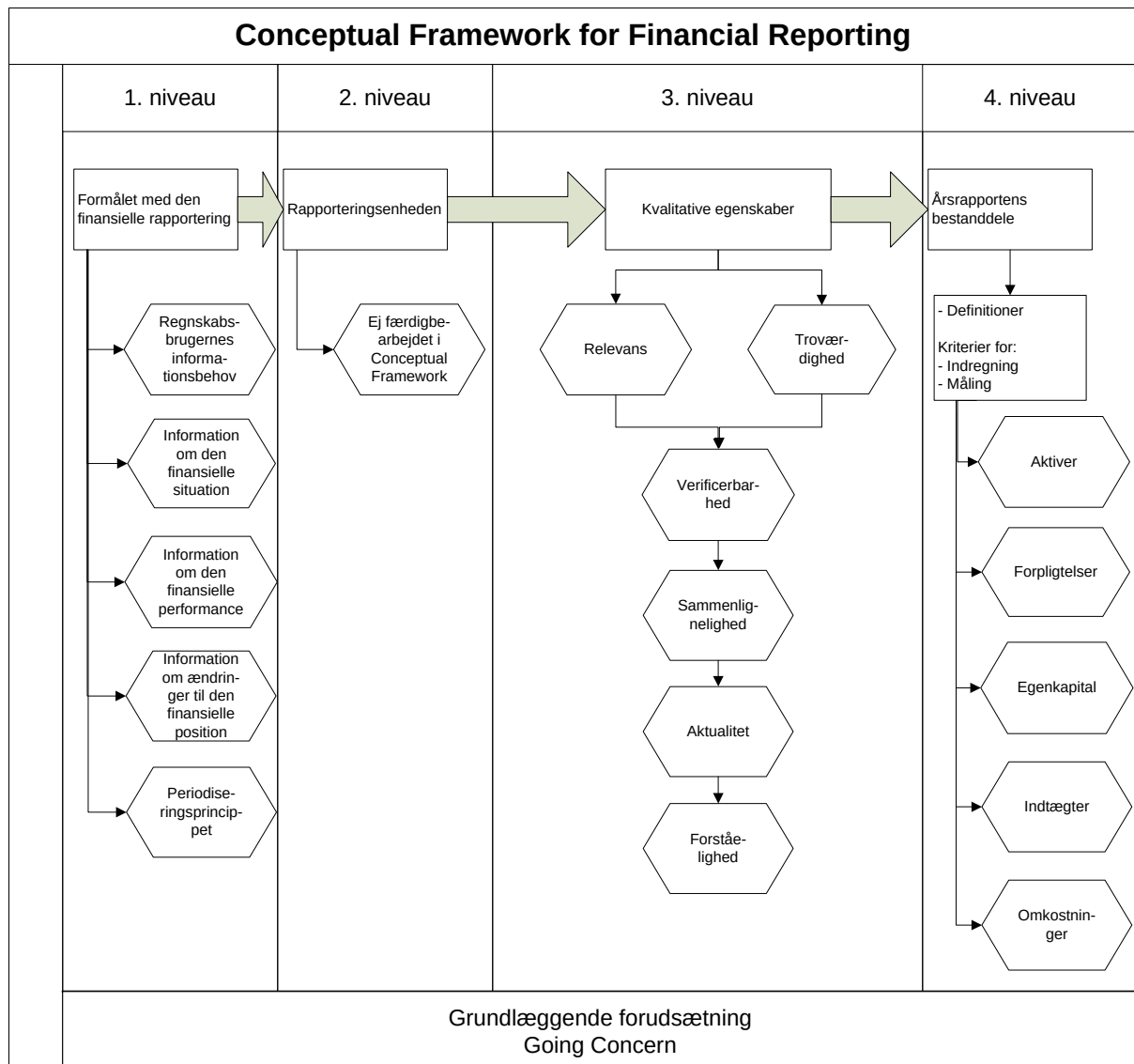
²⁷ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Conceptual+Framework/Conceptual+Framework.htm>

²⁸ Foreword to Conceptual Framework,

²⁹ Purpose and status of Conceptual Framework

³⁰ <http://www.iasplus.com/standard/framework.htm>

³¹ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Conceptual+Framework/Conceptual+Framework.htm>

Figur 5: Strukturen i Conceptual Framework³²

I de følgende afsnit gennemgås ovenstående dele af begrebsrammen. Opmærksomheden henledes dog på afsnit 4.2 hvor der anføres at IASB og FASB ikke har færdiggjort Conceptual Framework, hvorfor der i afsnittet omkring årsrapportens bestanddele anvendes bestemmelserne i IASB's oprindelige begrebsramme med inddragelse af FASB's.

³² Egen tilvirkning med udgangspunkt i *Conceptual Framework for Financial Reportings* opbygning og væsentligste elementer heri.

4.4 Begrebet 'Et retvisende billede'

Årsregnskabsloven indeholder i § 11 et begreb kaldet "et retvisende billede" som betegnes som en generalklausul for Årsregnskabslovens begrebsramme. Der anvendes ofte et udtryk som *at begrebsrammen er med til at give det retvisende billede indhold*. Det er således et helt fundamentalt krav til årsrapporten at denne skal være aflagt så den afspejler et retvisende billede af selskabets finansielle aktiviteter, aktiver og forpligtelser. Kravet er så dominerende, at de specifikke krav i Årsregnskabslovens øvrige bestanddele ikke blot kan, men skal fraviges, såfremt det er nødvendigt for at give et retvisende billede³³.

Conceptual Framework indeholder ikke direkte begrebet "et retvisende billede". IAS 1 præciserer dog, at årsrapporten skal give en "fair præsentation", hvilket antages at være opnået ved anvendelse af IFRS³⁴. Dette begreb er blevet tillagt samme værdi som EU's begreb "true and fair view", hvilket indebærer, at virksomhederne i sjældne tilfælde kan være nødt til at fravige standarderne svarende til EU's generalklausul (fravigelsesklausulen)³⁵. Det er dog kun i meget sjældne og specifikke tilfælde dette vil være aktuelt.

4.5 Going Concern forudsætningen

Begrebsrammen opererer med én grundlæggende forudsætning for aflæggelse af den finansielle rapportering, hvilket er Going Concern forudsætningen.

I Going Concern forudsætningen antages det at en virksomhed forsætter sin drift. Hvis dette ikke er tilfældet skal den finansielle rapportering aflægges efter andre forudsætninger, som oftest medføre en anden måling. For eksempel vil værdien af de materielle anlægsaktiver skulle opgøres til nettorealiseringsværdier, ligesom der som oftest vil skulle medtages forpligtelser til afskedigelse af medarbejderstaben med videre³⁶.

4.6 Formålet med finansiell rapportering

IASB har defineret nuværende og potentielle investorer, långivere og andre kreditorer som de primære regnskabsskabsbrugere³⁷.

³³ ÅRL §11, stk. 3

³⁴ Insight to IFRS, side 82

³⁵ Finansiell rapportering – teori og regulering - side 194-195

³⁶ Conceptual Framework, afsnit 4.1 (afsnit fra tidligere IASB begrebsramme) og Årsrapport efter IFRS, side 100-101

³⁷ Conceptual Framework, afsnit OB2 - OB3

Formålet med en virksomheds finansielle rapportering er at give de primære regnskabsbrugere information omkring virksomhedens finansielle situation som de kan træffe beslutninger ud fra. Denne information skal redegøre for hvordan virksomheden har forvaltet sine økonomiske ressourcer, men tilsvarende give regnskabsbrugere en mulighed for at vurdere virksomhedens fremtidige pengestrømme³⁸.

IASB erkender at den årsrapporten ikke nødvendigvis kan indeholde al den information som de primære regnskabsbrugere kræver for at kunne træffe deres beslutninger, og at det kan vise sig nødvendigt at indhente supplerende information andre steder³⁹. Dog bør den finansielle rapportering indeholde information omkring arten (type af aktiv/forpligtelse) og størrelsen af virksomhedens økonomiske ressourcer og forpligtelser (balancen) samt ændringerne i virksomhedens ressourcer og forpligtelser (resultatopgørelsen)⁴⁰.

4.6.1 Periodiseringsprincippet

For at imødekomme formålet med den finansielle rapportering anvendes periodiseringsprincippet som indebærer, at transaktioner, begivenheder og værdiændringer indregnes i den finansielle rapportering i de perioder hvor de indtræffer uanset betalingstidspunktet⁴¹. Periodiseringsprincippet er vigtigt for at regnskabsbrugere kan vurdere virksomhedernes historiske og fremtidige finansielle performance.

Periodiseringsprincippet må dog ikke forveksles med matchingprincippet hvor omkostninger periodemæssigt matches med de indtægter som de har været med til at generere⁴².

Periodiseringsprincippet var i IASB's begrebsramme af 1989 én af de to grundlæggende forudsætninger, men er med udarbejdelsen af Conceptual Framework indarbejdet som en del af formålet med den finansielle rapportering. Det fremgår ikke af basis of conclusions hvad årsagen til denne ændring er.

4.7 Kvalitative egenskaber

De kvalitative egenskaber definerer hvornår en information er brugbar for de primære regnskabsbrugere og dermed bør medtages i den finansielle rapportering.

³⁸ Conceptual Framework, afsnit OB4

³⁹ Conceptual Framework, afsnit OB6

⁴⁰ Conceptual Framework, afsnit OB13

⁴¹ Conceptual Framework, afsnit OB17

⁴² Årsrapport efter IFRS, side 100

4.7.1 Fundamentale kvalitative egenskaber

Begrebsrammen opererer med to overordnede kvalitative egenskaber som informationen skal opfylde for at være brugbar. Disse er relevans og troværdighed og beskrives kort nedenfor.

4.7.1.1 Relevans

Relevant finansiel information defineres som væsentlig information der ville kunne gøre en forskel i de beslutninger som de primære regnskabsbrugere træffer på baggrund af regnskabet.

Væsentlighed defineres som information som ved undladelse eller forkert oplysning kan påvirke regnskabsbrugerens beslutninger, enten enkeltvis eller aggregeret med andre informationer. Begrebet "væsentlig" skal ses i forhold til den enkelte virksomhed og bør være baseret på såvel arten som størrelsen af den relevante information⁴³.

4.7.1.2 Troværdighed

For at information skal være brugbar skal den ligeledes være troværdig. Med troværdighed forstås fuldstændig og neutral information der ikke er fejlbehæftet hverken som følge af over- eller undervurdering af aktiver og forpligtelser⁴⁴.

Tidligere har begrebet troværdighed haft betegnelsen pålidelighed.

4.7.2 Understøttende kvalitative egenskaber

Til at understøtte de fundamentale kvalitative egenskaber er der i begrebsrammen 4 underliggende egenskaber⁴⁵. Disse er kort beskrevet nedenfor.

4.7.2.1 Verificerbarhed

Verificerbarhed er med til at understøtte troværdigheden af informationerne. Verificerbar information vil således kunne verificeres af andre uafhængige personer som vil kunne opnå konsensus om, at informationerne er troværdigt præsenteret⁴⁶.

⁴³ Conceptual Framework, afsnit QC11

⁴⁴ Conceptual Framework, afsnit QC12 og Årsrapport efter IFRS, side 101

⁴⁵ Conceptual Framework, afsnit QC19

⁴⁶ Conceptual Framework, afsnit QC26-QC28

4.7.2.2 Sammenlignelighed

Informationen i regnskabsaflæggelsen vurderes at være mere brugbar hvis den samtidig er sammenlignelig med lignende information fra tidligere regnskabsaflæggelser, samt at den samme type information kan sammenlignes med lignende information fra andre virksomheder⁴⁷.

4.7.2.3 Aktualitet

Den information som skal medtages i den finansielle rapportering skal være aktuel, så den medfører værdi for regnskabsbrugeren. Desto ældre informationen er, desto mindre værdi medfører den som udgangspunkt. Dog kan information som ikke er aktuel godt give regnskabsbruger informationer som denne kan anvende i vurderingen af udviklingstendenser⁴⁸.

4.7.2.4 Forståelighed

Informationen skal præsenteres så præcist og kortfattet som muligt for at denne er forståelig. Det anerkendes i begrebsrammen, at visse informationer af natur er komplekse og dermed svære at gøre forståelige. Dog skal disse informationer medtages for at give et fuldstændigt billede af den finansielle rapportering, idet det forudsættes, at den finansielle rapportering udarbejdes til regnskabsbrugere med tilstrækkelig indsigt i virksomheden og dens aktiviteter⁴⁹.

4.8 Årsrapportens bestanddele

Årsrapportens bestanddele er et af de kapitler som endnu ikke er blevet opdateret i det nye *Conceptual Framework for Financial Reporting*, hvorfor nedenstående definitioner er uændrede fra den oprindelige begrebsramme fra 1989. Begrebet pålidelighed anvendes derfor i stedet for den nye betegnelse troværdighed i nedenstående afsnit.

Bestanddelene opdeler den finansielle rapportering i en resultatopgørelse med henholdsvis indtægter og omkostninger, samt en balance der består af aktiver og forpligtelser.

4.8.1 Definitioner af aktiver

IASB's begrebsramme definerer et aktiv som følgende:

⁴⁷ Conceptual Framework, afsnit QC20-QC25

⁴⁸ Conceptual Framework, afsnit QC29

⁴⁹ Conceptual Framework, afsnit QC30-QC32

*"Et aktiv er en ressource som er under virksomhedens kontrol som følge af tidligere begivenheder og fra hvilke fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde selskabet"*⁵⁰.

Ovenstående definition er dog ikke overensstemmende med indregningskriteriet for et aktiv. Definitionen af et aktiv skal dog som udgangspunkt være opfyldt før det kan indregnes i balancen. Ordlyden *som udgangspunkt* henviser til, at begrebsrammen, som ovennævnt, ikke er en del af IFRS og derfor ikke er det styrende element for indregning af aktiver og forpligtelser.

FASB's begrebsramme anvender samme definition af et aktiv. Fælles for IASB og FASB's begrebsrammer er, at definitionens væsentligste indhold udtrykkes via begreberne **kontrol** og **fremtidige økonomiske fordele** som er essentielle for vurdering af om en pågældende ressource kan antages at opfylde definitionen af et aktiv. Disse to begreber forklares uddybende nedenfor.

"Ressourcer der er under virksomhedens kontrol"

Det fremgår af IASB's begrebsramme, at der ved vurderingen af om et aktiv eller en forpligtelse er under virksomhedens kontrol skal ses på substansen i begivenhederne og de økonomiske realiteter, frem for formalier og juridiske forhold⁵¹. Dette kan medføre, at et aktiv som ikke juridisk er under virksomhedens kontrol alligevel skal indregnes. Tilsvarende er det i FASB's begrebsramme nævnt, at kontrollen med et aktiv ofte vurderes ud fra et juridisk synspunkt, men at en ressource som genererer økonomiske fordele for virksomheden kan kvalificeres som et aktiv. Dette er tilfældet, hvis virksomheden i stedet har mulighed for at opnå og kontrollere fordelene relateret hertil på anden vis⁵².

Det nævnes direkte i IASB's begrebsramme, at de økonomiske realiteter ved en finansiell leasingaftale er, at leasingtager opnår økonomiske fordele i størstedelen af brugstiden mod at indgå en kontrakt med tilhørende forpligtelse til at betale leasingydelse⁵³.

"Der forventes at medføre fremtidige økonomiske fordele"

Kravet til, at aktivet skal medføre fremtidige økonomiske fordele beskrives uddybende i både IASB og FASB's begrebsramme.

⁵⁰ Conceptual Framework, afsnit 4.4 (afsnit fra tidligere IASB begrebsramme) og Årsrapport efter IFRS, side 102

⁵¹ Conceptual Framework, afsnit 4.12 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁵² FASB Framework, afsnit 26

⁵³ Conceptual Framework, afsnit 4.6 og 4.12 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme),

FASB's begrebsramme beskriver udover definitionen af et aktiv også tre karakteristika der kan være med til at identificere et aktiv. Således vil et aktiv:

- kunne bidrage, enten direkte eller indirekte til fremtidige positive nettopengestrømme som enkeltstående aktiv eller sammen med andre aktiver,
- kunne erhverves eller kontrolleres af en virksomhed,
- først skulle indregnes når transaktionen, eller den begivenhed der giver virksomheden retten og kontrollen over aktivet, har fundet sted.⁵⁴

Det uddybes dog i FASB's begrebsramme, at ovenstående karakteristika ikke er deciderede krav der nødvendigvis skal være opfyldt. En ressource godt kan defineres som et aktiv uden ovenstående karakteristika er opfyldt. Det er i høj grad de samme punkter der nævnes i IASB's begrebsramme, hvor det eksemplificeres, at *fremtidige økonomiske fordele* ikke nødvendigvis behøves at være pengestrømme, men for eksempel også kan være ombytning af aktiver eller medvirkende til indfrielse af gæld⁵⁵.

4.8.2 Definitioner af forpligtelser

*"En forpligtelse er en eksisterende pligt for virksomheden som følge af tidligere begivenheder, hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele"*⁵⁶.

Ovenstående definition stammer fra IASB's begrebsramme, men ordlyden i FASB's begrebsramme indeholder en tilsvarende definition⁵⁷. Tilsvarende som ved definitionen af aktiverne indeholder FASB's begrebsramme karakteristika der kan være med til at identificere en forpligtelse.

En forpligtelse vil således:

- omfatte en pligt eller et ansvar for en virksomhed til at afstå økonomiske fordele for at imødekomme et krav,
- efterlade virksomheden med et meget begrænset eller slet ingen mulighed for ikke at afstå økonomiske fordele

⁵⁴ FASB Framework, afsnit 26

⁵⁵ Conceptual Framework, afsnit 4.10 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁵⁶ Conceptual Framework, afsnit 4.4 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme) samt Årsrapport efter IFRS, side 102

⁵⁷ FASB Framework, afsnit 35

- først skulle indregne forpligtelsen når transaktionen eller begivenheden der forpligter virksomheden har fundet sted⁵⁸.

Tilsvarende karakteristika omtales også i IASB's begrebsramme, hvor det bl.a. understreges, at der skal foretages en vigtig sondring mellem nuværende forpligtelser og fremtidige forpligtende engagementer⁵⁹.

Som det var tilfældet modsætningsvist for aktiver, er der forskellige forhold der indikerer afståelse af fremtidige økonomiske fordele. Disse forhold behøver ikke at være juridisk bindende forpligtelser, men kan også opstå såfremt virksomheden som en del af sin forretningsmodel yder garanti for sine produkter eller på anden vis som følge af sine handlinger forventer at afstå fremtidige økonomiske fordele⁶⁰.

Som det er beskrevet ovenfor, redegøres der i IASB's begrebsramme for hvorledes et finansielt leaset aktiv opfylder definitionen af et aktiv på trods af der ikke juridisk er kontrol over aktivet. Tilsvarende redegøres der for, at den korresponderende forpligtelse i en finansiell leasingaftale er til stede i form af de fremtidige leasingbetalinger⁶¹.

I IASB's begrebsramme nævnes det ligeledes, at det ikke kun er juridisk bindende krav der opfylder definitionen af forpligtelser, men at fremtidige leasingbetalinger, som ikke er juridisk forpligtende, tilsvarende kan antages at være et sådan arrangement der opfylder definitionen af en forpligtelse⁶².

4.8.3 Definitioner af indtægter og omkostninger

*"Indtægter er stigninger i økonomiske fordele i regnskabsåret i form af tilgang eller værdistigning af aktiver eller fald i forpligtelser, som medfører vækst i egenkapitalen bortset fra stigninger ved indskud fra ejerne"*⁶³.

Ovennævnte definition uddybes i begrebsrammen med, at indtægter omfatter løbende indtægter fra salg, udbytte, leje med videre, men herudover tillige realiserede gevinster ved salg af akti-

⁵⁸ FASB Framework, afsnit 36

⁵⁹ Conceptual Framework, afsnit 4.16 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁶⁰ Conceptual Framework, afsnit 4.15 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁶¹ Conceptual Framework, afsnit 4.6 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁶² FASB Framework, afsnit 202

⁶³ Conceptual Framework, afsnit 4.25a (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme) samt Årsrapport efter IFRS, side 103

ver eller urealiserede gevinster som følge af værdistigninger på eksempelvis langfristede aktiver⁶⁴.

”Omkostninger er fald i økonomiske fordele i regnskabsåret i form af afgang eller værdiforringelse af aktiver eller påtagelse af forpligtelser, som medfører fald i egenkapitalen, bortset fra udlodninger til ejerne”⁶⁵.

Definitionen af omkostninger uddybes som ovennævnt for indtægter, modsætningsvist. Det nævnes således, at omkostninger omfatter driftsrelaterede omkostninger som løbende vareforbrug i forbindelse med salg, personaleomkostninger og afskrivninger. Disse omkostninger relaterer sig ofte til brugen af aktiver, hvor vareforbrug er omkostningen ved at realisere sit varelager og afskrivninger er omkostningen ved at bruge et materielt eller immaterielt aktiv. Personaleomkostninger opstår i forbindelse med brugen af arbejdskraft, men er ikke som følge af brugen af et aktiv, da personale ikke opfylder indregningskriterierne for et aktiv. Herudover omfatter omkostninger ligeledes urealiserede tab for eksempel som følge af skader og anden værdiforringelse af aktiver. Tilsvarende omfatter omkostninger negative kursreguleringer af aktiver og gæld og realiserede tab som følge af skrotning af aktiver eller salg af aktiver med tab⁶⁶.

Det præciseres i begrebsrammen at ovenstående definitioner ikke er synonymmer med indregningskriterierne for indtægter og omkostninger⁶⁷.

4.8.4 Indregningskriterier

Som nævnt i afsnit 4.8.1 - 4.8.3 er en opfyldelse af definitionen for et aktiv, en forpligtelse, en indtægt eller en omkostning ikke lig med at disse skal indregnes i den finansielle rapportering. For at disse skal indregnes skal indregningskriterierne ligeledes være opfyldt. Grundlæggende kan indregningskriterierne opdeles i 2 forhold jævnfør IASB's begrebsramme:

- Sandsynligheden for tilgangen af fremtidige økonomiske fordele/afgangen af fremtidige økonomiske fordele.
- Pålidelighed af målingen

Begge indregningskriterier skal være opfyldt for at indregningen kan foretages.

⁶⁴ Conceptual Framework, afsnit 4.29 - 4.31 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁶⁵ Conceptual Framework, afsnit 4.25b (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme) samt Årsrapport efter IFRS, side 103

⁶⁶ Conceptual Framework, afsnit 4.33 - 4.35 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁶⁷ Conceptual Framework, afsnit 4.26 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

4.8.4.1 Sandsynligheden for fremtidige økonomiske fordele

Sandsynlighedskriteriet skal sørge for at aktiver og forpligtelser indregnes i balancen såfremt det forekommer sandsynligt, at økonomiske ressourcer vil tilflyde eller afgå fra selskabet fremadrettet på baggrund af indregnede indtægter eller omkostninger. Sandsynlighedskriteriet skal således afdække den usikkerhed der forekommer i forbindelse med et aktiv eller en forpligtelse, idet disse relaterer sig til fremtidige pengestrømme.

Sandsynligheden skal vurderes på baggrund af den information der er tilgængelig når den økonomiske rapportering afgives.

Eksempelvis vil et tilgodehavende fra et salg således opfylde definitionen af et aktiv, da der på baggrund af et tidligere realiseret salg forventes at tilflyde selskabet økonomiske fordele i fremtiden i form af indfrielse af tilgodehavendet. Vurderes det sandsynligt at tilgodehavendet vil blive indbetalt til selskabet, og der ikke er indikationer på det modsatte, kan indregningen af tilgodehavendet som et aktiv retfærdiggøres. Dette på trods af, at indbetalingen endnu ikke har fundet sted.

For en mængde af tilgodehavender vurderes det normalt sandsynligt, at ikke alle tilgodehavender indfries. På baggrund heraf indregnes en omkostning som modsvarer det forventede fald i de fremtidige økonomiske pengestrømme for selskabet⁶⁸.

4.8.4.2 Pålideligheden af målingen

Foruden sandsynlighedskriteriet er det et krav for indregningen, at et aktiv, en forpligtelse, en indtægt eller en omkostning kan tilknyttes enten en kost eller en værdi som kan måles pålideligt. I flere tilfælde vil det være nødvendigt at estimere kosten eller værdien. Estimerer foretages ofte i forbindelse med en regnskabsaflæggelse, som for eksempel ved værdiansættelse af en ejendom til dagsværdi, vurderingen af nedskrivningsbehovet for tilgodehavender med videre. Estimerterne skal dog være objektive og rimelige for at være pålidelige⁶⁹.

Et forventet udfald fra en retssag kan således opfylde definitionerne for såvel et aktiv som en indtægt og forekomme sandsynlig, men hvis beløbet ikke kan opgøres pålideligt skal det ikke indregnes⁷⁰.

⁶⁸ Conceptual Framework, afsnit 4.40 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁶⁹ Conceptual Framework, afsnit 4.41 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷⁰ Conceptual Framework, afsnit 4.41 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

Kan et estimat ikke opgøres pålideligt vil regnskabsaflægger i stedet, såfremt det vurderes relevant, kunne oplyse om forholdet i noterne som et eventualaktiv/-forpligtelse eller omtale forholdet i uddybende regnskabsmateriale der ikke indgår i årsrapporten⁷¹.

Selv om et aktiv, en forpligtelse, en indtægt eller en omkostning på et tidligere tidspunkt ikke har opfyldt indregningskriterierne kan det på et senere tidspunkt godt opfylde indregningskriterierne på baggrund af efterfølgende begivenheder⁷².

4.8.5 Indregning af årsrapportens bestanddele

Ud fra gennemgangen af de kvalitative egenskaber, definitionerne samt indregningskriterierne i tidligere afsnit vil det nedenfor blive gennemgået hvornår et aktiv, en forpligtelse, en indtægt eller en omkostning skal indregnes.

4.8.5.1 Indregning af et aktiv

Et aktiv skal indregnes i balancen når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske ressourcer vil tilgå selskabet og der kan knyttes en kost eller en værdi til aktivet der ligeledes skal kunne måles pålideligt⁷³.

Således skal der ikke indregnes et aktiv på baggrund af en omkostning hvis det ikke anses for sandsynligt at omkostningen vil kunne generere fremtidige økonomiske fordele eller disse ikke kan opgøres pålideligt. I stedet vil denne omkostning skulle udgiftsføres via resultatopgørelsen idet den ikke vil opfylde indregningskriterierne for et aktiv.

Eksempelvis vil en reklameomkostning givetvis opfylde definitionen af et aktiv idet man har en forventning om at reklamen indirekte vil medføre et salg og dermed tilgangen af økonomiske fordele til selskabet. Kosten ville også kunne opgøres pålideligt ud fra reklamens kostpris, men der er tilknyttet en usikkerhed omkring sandsynligheden for at reklamen vil genere fremtidige økonomiske fordele idet salget endnu ikke har fundet sted. Tilsvarende kan det være svært at opgøre pålideligt, hvorvidt salget var indtruffet uanset om reklameomkostningen havde været afholdt eller ej⁷⁴.

⁷¹ Conceptual Framework, afsnit 4.43 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷² Conceptual Framework, afsnit 4.42 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷³ Conceptual Framework, afsnit 4.44 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷⁴ Eksemplet er udarbejdet på baggrund af Conceptual Framework, afsnit 4.45 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

4.8.5.2 Indregning af en forpligtelse

En forpligtelse skal indregnes når der på baggrund af tidligere begivenheder er opstået en forpligtelse, og det er sandsynligt at fremtidige økonomiske ressourcer vil fragå virksomheden. Ligeledes skal forpligtelsen kunne opgøres pålideligt. Dog vil forpligtelser, opstået i forbindelse med køb af varer, men hvor risikoovergangen endnu ikke er overgået til selskabet ikke skulle indregnes. Som eksempel kan nævnes varer som er bestilt, men endnu ikke modtaget. Det kan dog ikke helt udelukkes at sådanne forpligtelser vil kunne opfylde kriterierne for indregning i særlige tilfælde. I disse tilfælde vil indregningen af forpligtelsen hænge sammen med om den/det relaterede omkostning eller aktiv også indregnes⁷⁵.

4.8.5.3 Indregning af en indtægt

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen på baggrund af indtrufne begivenheder der vil medføre en stigning i de økonomiske fordele der forventes at tilgå selskabet. Dette kan forekomme, enten i form af stigningen i et aktiv eller en formindskelse af en forpligtelse. Dette betyder at indtægter indregnes samtidig med en stigning i et aktiv eller formindskelsen af forpligtelse. Som eksempel kan nævnes et salg der medfører en stigning i virksomhedens tilgodehavender eller likvidbeholdning.

Indregningen forudsætter dog at indregningskriterierne er opfyldt og dermed at indtægterne kan måles pålideligt samt, at der er tilstrækkelig grad af sandsynlighed/sikkerhed for den fremtidige stigning i aktiverne/nedgang i forpligtelserne på baggrund af begivenheden⁷⁶.

4.8.5.4 Indregning af en omkostning

En omkostning skal indregnes i resultatopgørelsen når fremtidige økonomiske ressourcer vil fragå virksomheden i form af stigning i forpligtelserne eller en nedgang i værdien af aktiverne og denne kan måles pålideligt. Som det var tilfældet for indtægterne, betyder dette, at omkostningen indregnes samtidig med ændringen i den/det tilhørende forpligtelse eller aktiv⁷⁷.

Udover indregningskriterierne fokuseres der i begrebsrammen også på matchingprincippet ved indregningen af omkostninger. Princippet foreskriver, at omkostninger skal matches med de eventuelle tilhørende indtægter, og at disse omkostninger og indtægter indregnes samtidig.

⁷⁵ Conceptual Framework, afsnit 4.46 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷⁶ Conceptual Framework, afsnit 4.47 – 4.48 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷⁷ Conceptual Framework, afsnit 4.49 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

Eksempelvis vil et varesalg medføre indregningen af en indtægt og en stigning i aktiverne (tilgodehavender/likvider). Matchingprincippet medfører, at det vareforbrug der kan tilknyttes varesalget indregnes samtidig som en omkostning på baggrund af nedgangen i aktiverne (varelageret)⁷⁸.

Foruden matchingprincippet behandles periodiseringsprincippet også i begrebsrammen. Når fremtidige økonomiske fordele forventes at opstå, men kun indirekte kan tilknyttes til indtægterne vil de tilhørende omkostninger skulle indregnes i resultatopgørelsen ud fra en systematisk og rationel allokering. Dette forekommer eksempelvis i forbindelse med afskrivninger af anlægsaktiver som følge af forbruget/nedslidningen af anlægsaktivet. Indregningen af afskrivningerne i resultatopgørelsen ud fra den systematiske og rationelle allokering forsøger således, at indregne omkostninger i de regnskabsperioder hvor de økonomiske ressourcer forbruges og er med til at genere indtægter.⁷⁹

Omkostninger skal dog indregnes i resultatopgørelsen med det samme når disse ikke genererer en stigning i fremtidige økonomiske ressourcer, eller ikke opfylder indregningskriterierne for et aktiv. Ligeledes skal en omkostning indregnes når der opstår en forpligtelse som ikke kan tilknyttes et aktiv, eksempelvis hvis virksomheden er underlagt en produktgaranti ved salg af varer⁸⁰.

4.8.6 Måling af årsrapportens bestanddele

Målingen af aktiver, forpligtelser såvel som indtægter og omkostninger kan ske efter nedenstående former:⁸¹

4.8.6.1 Historisk kostpris

Ved måling til historisk kostpris optages aktivet svarende til den kostpris det havde ved anskaffelsen. En forpligtelse indregnes som værdien af den købte vare/ydelse eller som det beløb der forventes at skulle betales for at indfri forpligtelsen.

⁷⁸ Conceptual Framework, afsnit 4.50 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁷⁹ Conceptual Framework, afsnit 4.51 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁸⁰ Conceptual Framework, afsnit 4.52 – 4.53 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

⁸¹ Conceptual Framework, afsnit 4.45 (afsnit fra den tidligere IASB begrebsramme)

4.8.6.2 Genanskaffelsespris

Ved måling til genanskaffelsespris indregnes aktivet til den værdi det vil koste at genanskaffe det samme eller et tilsvarende aktiv. Forpligtelser indregnes med den nominelle værdi af de fremtidige betalinger på gælden.

4.8.6.3 Nettorealisationsværdi

Ved måling til nettorealisationsværdi indregnes et aktiv til den værdi man ville kunne opnå ved et salg af aktivet. Forpligtelserne vil blive målt til den nominelle værdi, svarende til indfrielsen af forpligtelsen.

4.8.6.4 Nutidsværdi

Aktiver målt til nutidsværdi skal opgøres som den diskonterede værdi af de fremtidige positive pengestrømme som aktivet forventes at kunne generere. Omvendt vil en forpligtelse blive målt til den diskonterede værdi af de fremtidige negative pengestrømme som knytter sig til forpligtelsen.

Begrebsrammen anerkender at man kan bruge alle ovenstående former ligesom den anerkender, at man i den finansielle rapportering kan bruge forskellige former for måling regnskabsposterne imellem.

4.9 Delkonklusion

Begrebsrammen er en overordnet vejledning i hvad formålet med den finansielle rapportering er, hvilke informationsbehov regnskabsbrugerne har til et regnskab samt hvordan disse behov afdækkes. IASB og FASB har hver deres begrebsramme, og modsat den der opereres med under Årsregnskabsloven har disse ikke nogen reguleringsbemyndigelse. Som udgangspunkt skal standarderne således følges såfremt der er uoverensstemmelse i forhold til begrebsrammen. IAS 17 og SFAS 13 som er de nuværende regnskabsstandarder for leasing under henholdsvis IFRS og US GAAP strider imod begrebsrammernes definitions- og indregningskriterier med hensyn til operationelle leasingkontrakter. På trods af, at begrebsrammerne ikke regulerer hvorledes den regnskabsmæssige behandling skal foretages er det stadig uhensigtsmæssigt, at der ikke er konsensus herimellem. Dette har således været den primære kritik af IAS 17, og den væsentligste årsag til udarbejdelsen af en ny standard for leasing. Forholdet vil blive beskrevet og analyseret i de kommende kapitler.

5 Leasingstandardens opbygning og formål

5.1 Formålet med kapitlet

Formålet med nærværende kapitel er at give et indledende overblik over den nye leasingstandardens opbygning og formål. Herudover vil det blive anskueliggjort hvilke dele af standarden der behandles i de efterfølgende kapitler.

5.2 Historikken bag den regnskabsmæssige behandling af leasing

Som der kort er redegjort for i afhandlingens indledning er den regnskabsmæssige behandling af leasingaktiviteter reguleret i IAS 17. IAS 17 i dens nuværende form trådte i kraft for regnskaber der aflægges efter IFRS efter den 1. januar 2010. IAS 17 er blevet opdateret løbende i dens levetid, men ændringerne har dog været af mindre karakter. Således er der blandt andet stadig uoverensstemmelser mellem IAS 17 og IASB's begrebsramme. Dette er en væsentlig årsag til, at der i flere år har været planer om at udarbejde en ny IFRS omkring leasing.

Idet IASB og FASB i 2002 igangsatte et langtidsprojekt om at ensarte den regnskabsmæssige behandling på væsentlige områder (Memorandum of Understanding) er det naturligt, at den nye leasingstandard også er et fælles projekt herimellem. Projektet om en ny fællesudarbejdet leasingstandard mellem IASB og FASB så sit lys allerede i 1996⁸², men først i juli 2006 kom det formelt på dagsordenen. Dette var første skridt mod en lovreguleret regnskabsmæssig konvergens på leasingområdet⁸³.

5.3 Regnskabsstandardernes opbygning

IAS'er og IFRS'er som er udstedt af IASB følger generelt en ensartet struktur som er opdelt i følgende underpunkter

- Standardens formål
- Standardens anvendelsesområde
- Første indregning og måling
- Efterfølgende indregning og måling

⁸² Discussion Paper DP/2009/1 - Leases Preliminary Views, afsnit 1.17-1.18, marts 2009

⁸³ Discussion Paper DP/2009/1 - Leases Preliminary Views, afsnit 1.19 og <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Leases/Leases.htm>

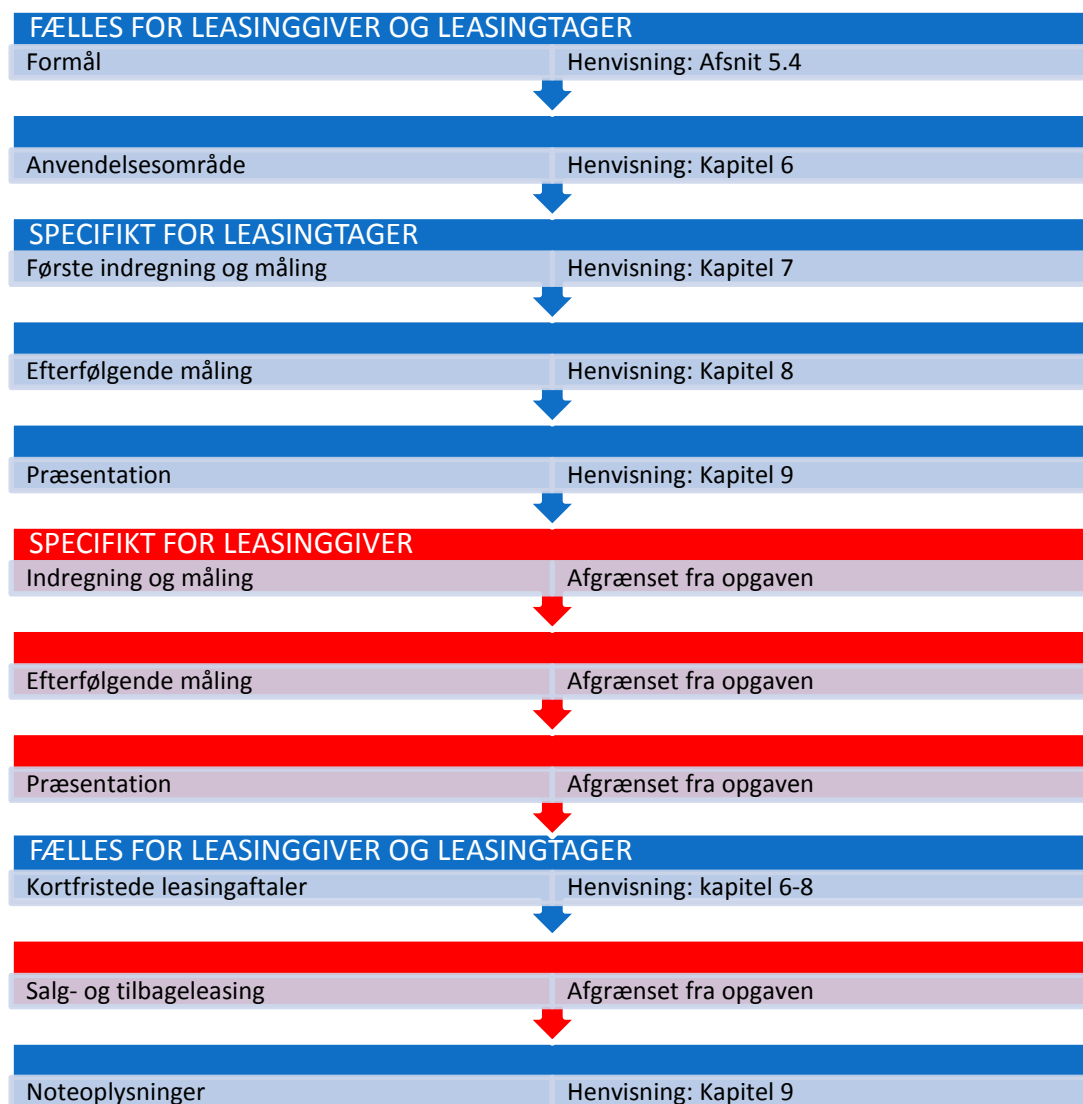
- Præsentation og oplysninger

Der er adskillige IAS'er og IFRS'er som ikke behandler specifikke regnskabsposter, som for eksempel IFRS 1 *First time adoption of IFRSs* og *Segment reporting* som af den grund ikke følger samme struktur. Den nye IFRS omkring leasing følger dog ovenstående opbygning. Opbygningen af leasingstandarden er kommenteret yderligere i nedenstående afsnit.

5.3.1 Leasingstandardens opbygning

Nedenstående tabel viser opbygningen af den nye leasingstandard som den foreløbigt ser ud med IASB og FASB's afholdte møder til og med 1. juni 2011. Der er ud fra de enkelte afsnit foretaget henvisning til hvor de uddybende beskrivelser og analyser fremgår i afhandlingen. De afsnit der er markeret med rødt behandles ikke i denne afhandling, jævnfør afgrænsningen i afsnit 3.3. Der redegøres nedenfor kort for hvad de enkelte afsnit i standarden regulerer.

Der er i opgaven taget udgangspunkt i Exposure Draft ED/2010/9 inkl. efterfølgende overvejelser og foreløbige beslutninger oplyst i Staff Paper til og med IASB's møde afholdt d. 1. juni 2011. De uddybende afsnit er opbygget med beskrivende afsnit af den nuværende behandling af IAS 17 og den foreløbigt besluttede behandling i den nye IFRS om leasing. Herefter analyseres der i de enkelte kapitler på forskellene herimellem, afklaring af den tidligere kritik der har været af IAS 17 og på hvilke områder der vurderes at være nye udfordringer i udkastet til den nye IFRS.

Figur 6: Oversigt over leasingstandardens struktur⁸⁴

5.3.1.1 Leasingstandardens formål

Indledningsvist i den nye leasingstandard beskrives formålet med standarden, hvilket er, at fastsætte hvilke principper leasinggiver og leasingtager skal anvende for at foretage en relevant, repræsentativ og troværdig rapportering af beløbene, usikkerhederne og den tidsmæssige placering af pengestrømme relateret til leasingaktiviteter⁸⁵.

Det fremgår af IASB's hjemmeside for Standards Development, at formålet med udarbejdelsen af en ny regnskabsstand for leasing er:

⁸⁴ Egen tilvirkning med udgangspunkt i Staff Paper med ændringer til udkastet til ny en leasingstandard til og med 1. juni 2011, tilpasset i forhold til afgrænsningen

⁸⁵ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 4

"to develop a new single approach to lease accounting that would ensure that all assets and liabilities arising under lease contracts are recognised in the statement of financial position (balance sheet)"⁸⁶

Af ovenstående formål kan det udledes, at det helt centrale formål med en ny leasingstandard er opgøret med den regnskabsmæssige opdeling i operationelle og finansielle leasing som anvendes i IAS 17. Dette er for at imødekomme kritikken af, at der tidligere har været uoverensstemmelse mellem definitioner og indregningskriterier mellem begrebsrammen og IAS 17.

5.3.1.2 Anvendelsesområde

I afsnittet omkring anvendelsesområde beskrives hvilke leasingaftaler der skal behandles efter leasingstandarden og hvilke der falder udenfor anvendelsesområdet. Det præciseres her, at specifikke leasingaftaler som behandles i andre IFRS'er ikke er omfattet af leasingstandarden.

Definitionen af leasing har en meget væsentlig betydning for den regnskabsmæssige behandling, idet den afgør om aftaler skal behandles efter regnskabsstandarden eller andre standarder. Definitionen er indarbejdet i Appendiks A til standarden og er uddybet i Appendiks B.

Leasingstandarden skal, når den bliver godkendt i en ny IFRS anvendes af alle selskaber der aflægger årsrapporten efter IFRS og som indgår leasingkontrakter⁸⁷. Den nye leasingstandard vil ved sin vedtagelse afløse:

- IAS 17: Leases
- IFRIC 4: *Determining whether an Arrangement contains a Lease*
- SIC-15: *Operating Leases - Incentives*
- SIC-27: Evaluating the Substance of Transactions Involving the Legal Form of a Lease⁸⁸

5.3.1.3 Første indregning og måling

I afsnittet omkring første indregning og måling beskrives hvornår indregningen skal ske, hvad der skal indregnes, til hvilke værdier de indregnede aktiver og forpligtelser skal måles, og på hvilket grundlag disse skal opgøres.

⁸⁶ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Leases/Leases.htm>

⁸⁷ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, introduction, side 6

⁸⁸ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 97

Der lægges i udkastet til den nye leasingstandard op til, at alle kontrakter der opfylder definitionen af leasing og falder indenfor standardens anvendelsesområde skal anvende den såkaldte *brugsretsmodel*. Denne model foreskriver, at leasingtager skal indregne et aktiv svarende til dennes ret til at bruge det underliggende aktiv, og en forpligtelse til at betale leasingbetalinger i kontraktperioden⁸⁹. Herefter vil der blive indregnet betydeligt flere aktiver og forpligtelser i balancen, idet leasingkontrakter klassificeret som operationelle i IAS 17 i stedet for noteoplysning vil blive indregnet i balancen. Dette understreger definitionens signifikante betydning.

5.3.1.4 Efterfølgende måling

Afsnittet omkring den efterfølgende måling foreskriver principperne for hvorledes indregnede brugsretsaktiver og forpligtelser til at betale leasingydelser skal måles i efterfølgende regnskabsperioder. Dette omfatter såvel hvordan brugsretsaktivet skal afskrives og vurderes for indikation på nedskrivning, samt hvordan leasingforpligtelsen skal amortiseres. Tilsvarende behandles hvorledes principperne for ændringer til oprindelige forudsætninger skal måles og hvilken effekt dette har på brugsretsaktivet, forpligtelsen til at betale leasingydelser samt resultatopgørelsen.

5.3.1.5 Præsentation

I standardens afsnit omkring præsentation behandles hvordan aktiver, forpligtelser, omkostninger og pengestrømme skal præsenteres i årsrapporten. Der har ikke tidligere i IAS 17 været en klar regulering på præsentationsområdet, hvilket har medført potentiel usammenlignelighed på tværs af virksomhedernes regnskaber. Der er i udkastet indarbejdet mere klare principper for, hvordan ovenstående elementer skal præsenteres, så regnskabslæser får et bedre indblik i virksomhedernes leasingaktiviteter.

5.3.1.6 Kortfristede leasingkontrakter

Der er i den nye leasingstandard indarbejdet et afsnit specifikt til den regnskabsmæssige behandling af kortfristede leasingkontrakter. Kortfristede kontrakter er defineret som værende dem der har en løbetid på under 12 måneder. Der lægges på nuværende tidspunkt op til, at kortfristede leasingkontrakter ikke er påkrævet de samme, relativt omfattende, regler som langfristede kontrakter er. Dette er fordi den tidligere kritik af IAS 17 primært har været rettet mod de

⁸⁹ News on the Horizon, September 2010, side 16

længerevarende kontrakter⁹⁰. Ligeledes er den beløbsmæssige effekt af manglende indregning mindre og desuden indregnes købte materielle anlægsaktiver behandlet efter IAS 16 kun såfremt de har en levetid på mere end 1 år⁹¹. Næsten alle respondenter har i deres Comment Letters udtrykt deres enighed i, at kortvarige kontrakter skulle behandles efter en simplificeret model⁹².

5.3.1.7 Salg og tilbageleasing

Idet leasingkontrakter der repræsenterer et køb ikke er omfattet af leasingstandardens anvendelsesområde, er det vigtigt at have principper der afgør, hvordan et arrangement der omfatter salg af et aktiv, med et umiddelbar efterfølgende tilbageleasingarrangement, skal behandles. I leasingstandarden er der derfor et specifikt afsnit der beskriver behandlingen af sådanne salg- og tilbageleasingarrangementer.

Området relaterer sig i høj grad til substansen i arrangementet, samt leasingtagers intention hermed. Området kan virke komplekst hvorfor det er vigtigt at have tilstrækkelig og passende vejledning på dette område. Vurderingen af om der har fundet et salg- og tilbageleasingarrangement sted skal i høj grad vurderes ud fra IFRS'en omkring Revenue Recognition, hvorfor dette område ikke behandles i opgaven.

5.3.1.8 Noteoplysninger

Standardens afsnit om noteoplysninger regulerer kravet til, og omfanget af, oplysninger der skal gives i årsrapporten relateret til indgåede leasingkontrakter. Idet der på visse områder er valgfrihed om hvordan leasingarrangementer behandles i årsrapporten, samt om hvordan aktiver, passiver og omkostninger skal præsenteres, er der oplysningskrav der skal redegøre for den anvendte tilgang.

Udover ovenstående er der flere subjektive elementer som selskabernes ledelse i høj grad selv fastsætter som har direkte indvirkning på især målingen af brugsretsaktivet og forpligtelsen til at betale leasingydelse. Det er derfor vigtigt, at der oplyses om forudsætningerne for det anvendte grundlag for målingen af disse elementer.

⁹⁰ EFRAG Comment Letter, afsnit 28

⁹¹ IAS 16.6

⁹² Comment Letter Summary, afsnit 38 og 74

Idet der ikke er oplysningskrav til serviceaftaler understreges leasingdefinitionens betydning endnu engang.

5.4 Identificerede hovedproblemstillinger

I forlængelse af problemformuleringen og ovenstående introduktion til den regnskabsmæssige behandling af leasing, er følgende hovedproblemstillinger identificeret:

- Aktiver og forpligtelser der udspringer af operationelle leasingaftaler under IAS 17 opfylder ikke begrebsrammens definitioner og indregningskriterier.
- Leasingdefinitionens betydning for vurderingen af om en aftale er service eller leasing er essentiel
- Målingen af elementerne der indgår i opgørelsen af leasingforpligtelsen kan være forbundet med subjektive skøn

Ovenstående hovedproblemstillinger har indflydelse på forskellige dele af den regnskabsmæssige behandling, og vil derfor blive behandlet i de kapitler de vedrører.

5.5 Delkonklusion

Den nye IFRS for leasing regulerer hvordan leasinggiver og leasingtager regnskabsmæssigt skal behandle leasingarrangementer. Standarden er i høj grad bygget op som andre standarder der behandler specifikke regnskabsposter med selvstændige afsnit der beskriver standardens anvendelsesområde, indregning, måling, præsentation og oplysningskrav. Den nye standard gør op med den tidligere opsplittning i operationel og finansiel leasing, og introducerer i stedet en brugsretsmodel. Denne nye model har stor betydning for den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvor definitionen af leasing får en øget betydning for indregningen og målingen af kontraktselementer. Samtidig byder den nye IFRS for leasing på nye teoretiske og fortolkningsmæssige udfordringer, som analyseres yderligere i de nedenstående kapitler.

6 Anvendelsesområde og definition

6.1 Formål med kapitlet

Formålet med nærværende kapitel er, at beskrive hvilke aftaler der falder indenfor leasingstandardens anvendelsesområde samt hvordan leasing defineres. Beskrivelsen vil omfatte det nuværende anvendelsesområde og definition i henhold til IAS 17, samt de foreløbige besluttede ændringer i udkastet til den nye leasingstandard. På baggrund heraf vil der blive foretaget en sammenligning, for herigennem at identificere de væsentligste ændringer som vil danne baggrund for analysen sidst i kapitlet.

6.2 Anvendelsesområde

6.2.1 Anvendelsesområde i henhold til IAS 17⁹³

IAS 17 omfatter alle leasingaftaler med undtagelse af leasingaftaler der omhandler:

- Udvinning af olie, naturgas og lignende ikke-gendannelige forekomster
- Licensaftaler som for eksempel film, manuskripter, patenter og copyright-rettigheder

Herudover skal standarden ikke avendes på måling af:

- Investeringsejendomme hos leasingtager, hvis ejendomme leases i henhold til finansielle leasingkontrakter jævnfør IAS 40
- Biologiske aktiver hos leasingtager, hvis aktiverne leases i henhold til finansielle leasingkontrakter jævnfør IAS 41

6.2.2 Anvendelsesområde i henhold til ny leasingstandard

Den nye IFRS vedrørende leasing skal anvendes på alle kontrakter der opfylder leasingdefinitionen, inklusiv leasing af aktiver med brugsret i en subleasingsituation, hvor en virksomhed både er leasingtager og leasinggiver, bortset fra

- a) leasing af immaterielle aktiver, som behandles i IAS 38 (immaterielle aktiver)
- b) leasing til udvinning af olie, naturgas og lignende ikke-gendannelige forekomster, som behandles i IFRS 6

⁹³ IAS 17.2 og Årsrapport efter IFRS, side 367-368

- c) leasing af biologiske aktiver, som behandles i IAS 41 (biologiske aktiver)
- d) tabsgivende/byrdefulde leasingkontrakter som er indgået, men ikke er påbegyndt, hvilke behandles i IAS 37 (hensatte forpligtelser)

Standarden skal anvendes på kontrakter der indeholder såvel servicekomponenter og leasingkomponenter, såfremt disse to komponenter ikke kan adskilles⁹⁴. Hvis leasingtager derimod kan adskille serviceelementet i kontrakten fra leasingelementet er det kun sidstnævnte der skal behandles efter standarden⁹⁵.

Leasede investeringsejendomme skal ligeledes behandles efter den nye standard, men såfremt leasingtager efter første indregning vælger, at måle et brugsretsaktiv i overensstemmelse med dagsværdimodellen i IAS 40's vil ændringer i leasingforpligtelsen skulle indregnes i resultatopgørelsen i overensstemmelse med IAS 40⁹⁶.

Det oplyses, at det ikke er et krav, at immaterielle aktiver behandles efter standarden.

Med de foreløbige beslutninger i Staff Paper lægges der endvidere op til, at korte leasingtaler, som strækker sig under 1 år enten kan indregnes på tilsvarende vis som lange leasingaftaler, eller oplyses i noterne som ved operationel leasing under IAS 17⁹⁷.

6.2.2.1 Leasingaftaler med karakter af et køb

Leasingstandarden skal ikke anvendes på aktiver som repræsenterer et køb af et *underliggende aktiv*. I Exposure Draft var der oplistet to forhold som indikerede et køb⁹⁸:

- a) en kontrakt som resulterer i at leasinggiver overfører kontrollen af det underliggende aktiv samt alle væsentlige risici og fordele forbundet hermed
- b) en leasingaftale hvor leasingtager har udnyttet en købsoption, hvorefter kontrakten opfører med at være en leasingkontrakt og herefter skal behandles som et køb.

IASB og FASB har på de efterfølgende møder diskuteret hvorvidt sondringen mellem køb og leasing skulle uddybes, men har foreløbigt besluttet, at der ikke i standarden skal gives yderli-

⁹⁴ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 6 i overensstemmelse med Staff Paper Appendiks B5

⁹⁵ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 6, litra a

⁹⁶ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 7 (ingen ændring hertil i Staff Paper)

⁹⁷ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9 fra mødet d. 14. marts, afsnit 64-65

⁹⁸ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 8

gere vejledning hertil. Vurderingen skal i stedet foretages med udgangspunkt i om definitionen af leasing er opfyldt eller ej⁹⁹.

6.2.3 Forskelle i anvendelsesområdet mellem IAS 17 og ny leasingstandard

Udkastet til den nye leasingstandard medtager i høj grad de samme typer og grupper af aktiver som IAS 17. Igennem den nye fællesudarbejdede standard der ensarter anvendelsesområdet for leasingstandarden for regnskabsaflæggere efter IFRS og efter US GAAP, tilsigtes det at eliminere tidligere forskelle herimellem. Disse forskelle relaterer sig primært til, at kun materielle anlægsaktiver var medtaget i SFAS 13 og at IAS 17 i stedet omfattede *alle kontrakter der kan defineres som leasing* på nær en række undtagelser som nævnt i afsnit 6.2.1.

Der er lagt op til, at det ikke er et krav, at immaterielle aktiver skal behandles efter den nye leasingstandard, uden dog at præcisere, hvorvidt der helt er valgfrihed herom¹⁰⁰. Idet der lægges op til, at selskaberne selv må bestemme hvorvidt de behandler leasede immaterielle aktiver efter IAS 17 eller ej, kan der således opstå forskelle herimellem. Det anerkendes af IASB og FASB, at der ikke er noget konceptuelt grundlag for at udeholde immaterielle anlægsaktiver fra leasingstandardens anvendelsesområde¹⁰¹.

Det havde været hensigtsmæssigt, at der havde været mere konkret præcisering af hvordan immaterielle aktiver i en leasingaftale skulle behandles. Leasing af immaterielle aktiver, så som software og licenser kan af natur minde om leasing af materielle aktiver. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt, at der kan forekomme forskelle i den regnskabsmæssige behandling herimellem som kan besværliggøre regnskabsbrugernes sammenligning af virksomhederne. Såfremt standarden vedtages i dens foreløbigt besluttede form vil der være behov for tydelige oplysninger om hvordan leasing af immaterielle aktiver er behandlet i regnskabet. Herved vil regnskabsbruger selv kunne foretage den nødvendige reformulering til brug for sin analyse af virksomheden. Årsagen til den oprindelige udeholdelse af immaterielle aktiver fra standardens anvendelsesområde og den senere valgfrihed heraf skyldes, at IASB og FASB endnu ikke har analyseret konsekvenserne af at medtage immaterielle aktiver i leasingstandardens anvendelsesområde. Den valgfrie regnskabsmæssige behandling virker dog umiddelbart ikke som en bedre løsning, da sammenligneligheden besværliggøres. Herudover forekommer det underligt, at der gives mulighed for at undlade indregning af immaterielle aktiver i en leasingaftale, så-

⁹⁹ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9 fra mødet d. 14. marts, afsnit 8

¹⁰⁰ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9 fra mødet d. 2. marts, afsnit 5

¹⁰¹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases,, afsnit BC36

fremt de opfylder begrebsrammens definitioner og indregningskriterier af aktiver og forpligtelser. Dette vil igen medføre forskelle mellem begrebsrammen og leasingstandarden, hvilket er den primære kritik af IAS 17.

Muligheden for at undlade indregning af korte leasingaftaler er yderligere en forskel i forhold til behandlingen efter IAS 17. Her ville korte leasingaftaler typisk blive klassificeret som operationelle leasingaftaler, selvom korte leasingaftaler også kunne omfatte finansielle leasingaftaler. Muligheden medvirker, at kan virksomhederne til en vis grad selv kan planlægge den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter, såfremt leasinggiver er interesseret i at indgå korte leasingaftaler, og det er praktisk muligt. På denne måde kan leasingtager påvirke balancesummen op eller ned i den retning der ønskes, for herved at præge nøgletal og præsentationen i årsrapporten. Der henvises endvidere til afsnit 7.5.1 for en yderligere diskussion af problemstillingen omkring korte leasingaftaler.

6.3 Definition af leasingaftaler¹⁰²

6.3.1 Definition af leasing i henhold til IAS 17

Definitionen af leasing er vigtig for at afgøre om en aftale er en leasingaftale og dermed skal behandles efter IAS 17.

Efter IAS 17 defineres en leasingaftale som en aftale hvor leasingtager erhverver brugsretten til et aktiv i en given periode fra leasinggiver mod et betale et vederlag til denne¹⁰³.

Aftaler hvor størrelsen af vederlaget udelukkende afhænger af den faktiske brug af aktivet er ikke en leasingaftale, idet man ikke betaler for perioden hvor aktivet er til rådighed, men i stedet for udnyttelsen heraf eller det output som aktivet genererer. Derimod er aftaler hvor vederlaget er en kombination af det faktiske brug af aktivet, og det at aktivet er stillet til rådighed, en leasingaftale¹⁰⁴.

Aftaler kan være udformet således at det kan være svært at afgøre om en aftale indeholder leasing. Aftalerne, kan for eksempel, være sammensat således at der leveres flere forskellige aktiver, produkter og ydelser i samme aftale. Det kan derfor være svært at vurdere om en aftale der omfatter leasing sammen med andre services, er en ren leasingaftale eller en helt anden form

¹⁰² IAS 17.4 – 17.19

¹⁰³ IAS 17.4

¹⁰⁴ Årsrapport efter IFRS, side 367

for aftale. IFRIC 4 yder vejledning i om en aftale er en leasingaftale eller indeholder leasing som defineret i IAS 17¹⁰⁵.

For at vurdere om en aftale er eller indeholder leasing skal substansen af aftalen vurderes. Dette kræver, at:

- a. Opfyldelsen af aftalen er afhængig af brugen af et specifikt aktiv eller aktiver, og
- b. aftalen overfører en ret til at benytte aktivet¹⁰⁶

Der vil således ikke være tale om specifikke aktiver, hvis opfyldelsen af aftalen kan ske med andre aktiver end dem der er specificeret i aftalen mellem parterne. Omvendt udelukker en aftale om udskiftning af aktivet med et tilsvarende aktiv i tilfælde af defekt ikke, at aftalen ville kunne klassificeres som en leasingaftale¹⁰⁷. Dog vil et aktiv implicit være et specificeret aktiv hvis leverandøren af aktivet kun ejer dette ene aktiv som kræves for at opfylde leasingaftalen, og det ikke er økonomisk eller praktisk muligt for leverandøren at opfylde aftalen med alternative eller andre aktiver¹⁰⁸. Vurderingen af om aktivet er et specifikt aktiv vil derfor afhænge af en konkret vurdering af fakta og omstændigheder der er til stede¹⁰⁹.

En aftale overfører retten til at benytte aktivet fra sælger (leasinggiver) til køber (leasingtager) hvis én af nedenstående betingelser er opfyldt:

- Køberen har muligheden for eller retten til, at benytte/operere aktivet eller få andre til at benytte/operere aktivet for sig på en sådan måde som køberen ønsker det, samtidig med, at køberen opnår eller kontrollerer mere end en uvæsentlig del af outputtet eller udnyttelsen af aktivet, eller
- køberen har muligheden eller retten til at kontrollere den fysiske adgang til aktivet samtidig med, at køberen opnår eller kontrollerer mere end en uvæsentlig del outputtet eller udnyttelsen af aktivet, eller
- fakta og omstændigheder indikerer at det ikke er sandsynligt, at andre end køberen vil aftage mere end en uvæsentlig del af det producerede output eller udnyttelsen af aktivet over aftalens løbetid, og at prisen som køberen betaler ikke er kontraktuelt bundet til en fast pris

¹⁰⁵ IFRIC 4.5

¹⁰⁶ IFRIC 4.6

¹⁰⁷ IFRIC 4.7

¹⁰⁸ IFRIC 4.8

¹⁰⁹ IFRIC 4.BC25

pr. outputenhed eller er lig med markedsprisen pr. outputenhed ved tidspunktet for leveringen af outputtet¹¹⁰.

Konkrete eksempler på tolkningen af ovenstående fremgår af IFRIC 4 – Illustrative examples.

Vurderingen af om en aftale er en leasingaftale eller indeholder leasing skal foretages ved aftalens indgåelse og der skal kun foretages en revurdering hvis et af følgende forhold er opfyldt:

- Der er en ændring i de kontraktuelle vilkår, med mindre ændringen kun fornyer eller forlænger aftalen.
- Hvis en forlængelse aftales mellem aftaleparterne, og denne ikke var en del af den oprindelige leasingaftale. Ændrer forlængelsen ikke i de kontraktuelle vilkår før udløbet af den oprindelige aftale skal revurderingen kun foretages for forlængelsesperioden.
- Der er en ændring i vurderingen af om opfyldelsen af aftalen sker med et specificeret aktiv.
- Der forekommer en væsentlig ændring til aktivet der er omfattet af aftaler, som for eksempel en væsentlig fysisk ændring¹¹¹.

Revurderingen af en aftale skal bygge på fakta og forhold som er gældende på tidspunktet for revurderingen, inklusiv den resterende del aftalen. Dog vil ændringer i for eksempel forventet output ikke alene medføre at der skal ske en revurdering af aftalen¹¹².

Hvis en aftale indeholder flere elementer, hvoraf kun dele heraf opfylder definition for leasing, skal aftalens elementer deles op således at de elementer der omhandler leasing behandles efter IAS 17, mens de elementer der ikke omhandler leasing skal behandles i overensstemmelse med øvrige relevante regnskabsstandards¹¹³. Herved vil de betalinger der vedrører leasingelementerne skulle bruges til fastsættelse af minimumsleasingforpligtelsen som beskrives i afsnit 7.2.1.

Hvis det ikke er praktisk muligt for leasingtager at opdele den samlede betaling for aftalen i de enkelte elementer, for eksempel ved brug af sammenlignelige aftaler for tilsvarende leasede aktiver, skal leasingtager:

- a. I tilfælde af finansiel leasing, indregne et aktiv og en forpligtelse svarende til dagværdien af det leasede aktiv.

¹¹⁰ IFRIC 4.9

¹¹¹ IFRIC 4.10

¹¹² IFRIC 4.11

¹¹³ IFRIC 4.12

- b. I tilfælde af operationel leasing, behandle alle betalinger tilhørende kontrakten som leasingbetalinger for at leve op til oplysningskravene i IAS 17¹¹⁴.

For at opsummere på ovenstående kan det således tolkes at følgende kriterier skal være opfyldt for at en aftale eller dele heraf opfylder definitionen for en leasingaftale og dermed vil være omfattet af IAS 17:

- Leasingaftalen skal vedrøre et eller flere specifikke aktiver
- Leasingaftalen skal omfatte brugsretten for det eller de specifikke aktiver for en bestemt periode
- Køber betaler for den periode, hvor aktivet eller aktiverne er stillet til rådighed, og ikke udelukkende i forhold til den faktiske brug heraf¹¹⁵

6.3.2 Klassifikation af leasingaftaler

Klassifikationen af leasingaftaler afhænger af i hvilken grad fordelene og risiciene ved det leasede aktiv er overført fra leasinggiver til leasingtager¹¹⁶. På baggrund heraf klassificeres leasingtyper i:

- Finansiell leasing, og
- Operationel leasing

Standarden definerer en finansiell leasingaftale som en aftale hvor alle væsentlige risici og fordele vedrørende ejerskabet af et aktiv overføres fra leasinggiver til leasingtager i forbindelse med indgåelsen af aftalen. Eksempler på forhold der enten individuelt eller i kombination med hinanden normalt vil medføre, at en leasingaftale bliver karakteriseret som en finansiell leasingaftale kan være¹¹⁷:

- Leasingaftalen overdrager ejerskabet af det leasede aktiv fra leasinggiver til leasingtager ved leasingaftalens ophør
- Leasingtager har en option på at erhverve aktivet til en pris væsentligt under markedsværdien ved leasingaftalens udløb

¹¹⁴ IFRIC 4.15

¹¹⁵ Årsrapport efter IFRS, side 379

¹¹⁶ IAS 17.7

¹¹⁷ IAS 17.10 - 17.11

- Leasingaftalen løber over størstedelen af aktivets økonomiske levetid
- Nutidsværdien af leasingaftalens minimumsydelse udgør i væsentligt omfang dagsværdien af den leasede aktiv
- Det leasede aktiv er så specialiseret/tilpasset at kun leasingtager kan benytte aktivet uden væsentlige ændringer
- Såfremt leasingaftalen ophæves, bærer leasingtager leasinggivers tab forbundet med ophøret af leasingaftalen
- Gevinst og tabsrisiko bæres af leasingtager på restværdien af det leasede aktiv ved leasingaftalens ophør
- Hvis leasingtager kan vælge at forlænge leasingaftalen til en leje der ligger væsentligt under markedslejen for det pågældende aktiv

Leasingaftaler der ikke kan klassificeres som finansielle leasingaftaler, klassificeres i stedet som operationelle leasingaftaler. Selv om ovenstående eksempler kan indikere at der er tale om finansiell leasing, skal leasingaftalen altid vurderes i sin helhed for at kunne afgøre om der er tale om finansiell eller operationel leasing.

Vurderingen af hvorvidt en leasingaftale skal klassificeres som en finansiell eller en operationel leasingaftale, skal foretages ved leasingaftalens indgåelse. Såfremt leasinggiver og leasingtager efterfølgende aftaler ændringer til kontraktforudsætningerne som har effekt fra indgåelsestidspunktet skal det dog anses som en ny kontrakt over leasingperioden¹¹⁸.

IAS 17.BC17 anfører dog, at det havde været mest hensigtsmæssigt om vurderingen blev foretaget ved leasingkontraktens begyndelse. Dette ville være imod principperne i IAS 17 der kræver, at en leasingforpligtelse skal optages baseret på markedsværdien af aktivet der ikke hensigtsmæssigt kan opgøres efter indgåelsen. Havde leasingaftalen i stedet skulle bedømmes på tidspunktet for kontraktens begyndelse, ville en ændret dagsværdi af aktivet i perioden mellem leasingkontraktens indgåelse og begyndelse kunne påvirke klassifikation, idet vurderingen af om nutidsværdien udgjorde en væsentlig del af aktivets dagsværdi ville være påvirket¹¹⁹.

¹¹⁸ IAS 17.13.

¹¹⁹ Årsrapport efter IFRS, side 369

6.3.2.1 Grunde og bygninger

En leasingaftale der både omhandler en grund og bygning(er) vurderes at indeholde 2 aktiver – grunden og bygningen¹²⁰. Det fremgår af IAS 17, at leasingaftalen skal vurderes separat for grunden og bygningen for at afgøre om hvert aktiv er et finansielt leaset aktiv eller et operationelt leaset aktiv. For at afgøre om hvert aktiv er finansielt eller operationelt leaset skal minimumsleasingydelse allokere ud på henholdsvis grunden og bygningen i forhold til leasingtagers interesse heri¹²¹. IAS 17.BC10 uddyber, at leasingydelsen skal opdeles således at leasinggiver alene modtager en rimelig og fast forretning af investeringen i grunden, mens den resterende leasingydelse skal allokere til bygningen. Dette skyldes det forhold, at grunden ikke anses at undergå en værdiforringelse i modsætning til bygningen¹²².

Hvis der ikke med rimelig sikkerhed kan ske en opdeling af dagsværdien af grunden og bygningen skal hele leasingaftalen betragtes som finansiell leasing med mindre at det klart kan udledes at begge aktiver er omfattet af en operationel leasingaftale. Det samme er tilfældet hvis grundens værdi anses for at være uvæsentlig i forhold til leasingaftalen som helhed¹²³.

Den separate vurdering af grunden og bygningen i forhold til leasingaftalen er ikke påkrævet når der er tale om et aktiv der er klassificeret som en investeringsejendom der måles til dagsværdi efter IAS 40. Herudover er det muligt at behandle en investeringsejendom leaset på en operationel leasingkontrakt som en finansiell leasingkontrakt hvis det er leasingtagers praksis at måle investeringsejendomme til dagsværdi¹²⁴.

Idet den nye standard ikke opereres med opdeling i operationel og finansiell leasing, er ovenstående problemstilling vedrørende opdeling af grunde og bygninger ikke relevant for denne. Dog vil en grund inklusiv en bygning i en leasingaftale kunne indeholde både service- og leasingelementer. For at afklare dette skal aftalen gennemgås og vurderes for hvilke elementer der indgår heri. Forholdet omkring blandede kontrakter er analyseret i afsnit 6.4.

6.3.3 Definition af leasing i henhold til den nye leasingstandard

Definitionen af leasing er i Exposure Draft indarbejdet i Appendiks A til standarden og definitionen er yderligere uddybet i Appendiks B. Begge appendikser er integrerede dele af den nye

¹²⁰ IAS 17.15A – 17.19

¹²¹ IAS 17.16

¹²² IAS 17.BC10 og Årsrapport efter IFRS, side 374

¹²³ IAS 17.16 – 17.17 og Årsrapport efter IFRS, side 375

¹²⁴ IAS 17.18 – 17.19 og Årsrapport efter IFRS side 375

(foreslåede) standard for den regnskabsmæssige behandling af leasing¹²⁵. Definitionen af en leasingaftale er således som følger:

*"En kontrakt, hvori retten til at kontrollere brugen af et specifikt aktiv (det underliggende aktiv) overføres for en tidsbestemt periode mod betaling af et vederlag"*¹²⁶

For at vurdere, hvorvidt en kontrakt opfylder definitionen af leasing, er definitionen i standardens i Appendiks B opsplittet i to overordnede faktorer som skal assistere regnskabsaflægger i deres vurdering af om en kontrakt skal behandles som en leasingkontrakt. Det skal således vurderes hvorvidt¹²⁷:

- a) opfyldelse af kontrakten afhænger af brugen af et **specificeret aktiv**
- b) kontrakten overfører retten til **at kontrollere brugen** af et specificeret aktiv for en bestemt tidsperiode

De to faktorer beskrives yderligere nedenfor:

6.3.3.1 Opfyldelse af kontrakten afhænger af brugen af et specificeret aktiv

I vurderingen af hvorvidt opfyldelsen af en leasingkontrakt opnås ved brugen af et specificeret aktiv, kan det vise sig nødvendigt at overveje om aktivet, enten implicit eller eksplicit er identificerbart. Den eksplicitte identifikation af aktivet ligger i det faktum, at leasingtager får stillet et unikt identificeret produkt til rådighed, mens den implicitte identifikation skal vurderes ud fra om leasingtager¹²⁸:

- a) kun upraktisk eller uøkonomisk kan stille et andet tilsvarende aktiv til rådighed for leasingtager
- b) kan udskifte det underliggende aktiv i leasingkontrakten, men kun sjældent gør dette i praksis

Der skal således foretages en konkret vurdering af realiteterne og hvilke muligheder og hensigter leasinggiver har, eller kan have, for at opfylde kontrakten med andre aktiver, frem for udelukkende at se på hvad der står indskrevet i kontrakten.

¹²⁵ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks A og Appendiks B

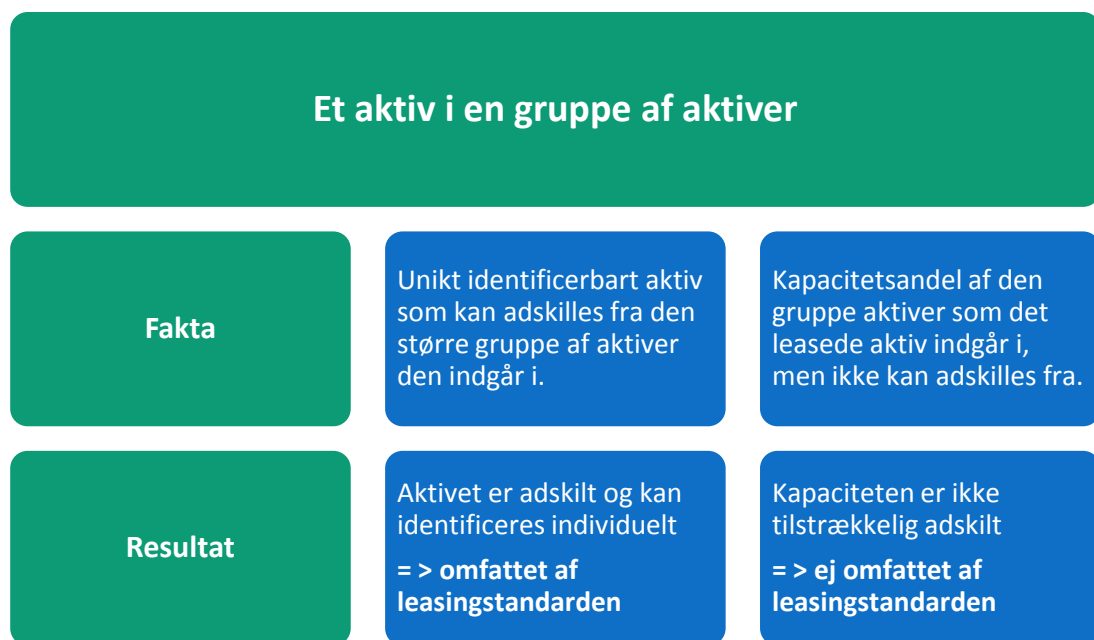
¹²⁶ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks A - Defined terms

¹²⁷ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, Appendiks B1 fra mødet d. 12. april

¹²⁸ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, Appendiks B2 fra mødet d. 12. april

Det pointeres endvidere i standardens appendiks B, at en kontrakt ikke kan defineres som en leasingkontrakt i det omfang leasingtager har muligheden for at substituere aktivet eller aktiverne med andre tilsvarende aktiver¹²⁹.

Yderligere har det været diskuteret af IASB og FASB hvorvidt en del af et større aktiv eller en aktivgruppe kan opfylde leasingdefinitionen. På mødet i april 2011 blev det besluttet, at såfremt en del af et større aktiv er fysisk adskilt, og leasingtager har eksklusiv ret til anvendelsen heraf, opfylder det definitionen af leasing¹³⁰. Der skal således være en identificering af det pågældende unikke aktiv der indgår i leasingaftalen, før den kan klassificeres som leasing og dermed behandles efter den nye leasingstandard. Såfremt et aktiv ikke er tilstrækkelig adskilt fra en større mængde af aktiver, eller ikke eksplicit eller implicit er identificerbart, skal det i stedet behandles som en servicekontrakt. Nedenstående figur illustrerer behandlingen af problemstillingen vedrørende et aktiv i en gruppe af aktiver.

Figur 7: Klassifikation af leasingaftaler hvor der leases et aktiv i en gruppe af aktiver¹³¹

I IAS 17 var det ikke direkte defineret, at et leaset aktiv skulle være et specificeret aktiv, men det var i stedet indarbejdet i IFRIC 4, ligesom det heri er beskrevet og eksemplificeret hvordan

¹²⁹ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, Appendiks B3 fra mødet d. 12. april

¹³⁰ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, Appendiks B afsnit B2 & B3

¹³¹ Egen tilvirkning på baggrund af Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9 Appendiks B3 fra mødet d. 12. april

man vurderer om en aftale kunne defineres som en leasingaftale¹³². Ligeledes var der i SIC 27 vejledning til at vurdere om en aftale udformet som værende leasing, i substansen ikke kunne defineres som værende leasing¹³³. SIC 27 anvendes dog mest til brug for vurdering af salg og tilbageleasingarrangementer¹³⁴, som er udeladt fra nærværende afhandling, jævnfør afgrænsningen.

Specifikationsgraden og dens centrale betydning for klassifikation af leasingaftaler i henholdsvis service og leasingaftaler analyseres i afsnit 6.4.3.

6.3.3.2 Kontrakten overfører retten til at kontrollere brugen af et specificeret aktiv for en bestemt tidsperiode

Det fremgår af de seneste drøftelser i IASB og FASB, at den foreløbige definition af kontrolbegrebet bliver, at¹³⁵

"en kontrakt har overført retten til at kontrollere brugen af aktivet, hvis leasingtager har muligheden for at bestemme, samt at modtage fordelene ved, brugen af det underliggende aktiv"

I Exposure Draft blev der oprindeligt lagt op til, at kontrolkriteriet skulle vurderes ud fra de samme forhold som er beskrevet i IFRIC 4. Kriteriet er dog sidenhen ændret, således at det er overensstemmende med kontrolkriteriet i udkastet til den nye IFRS omkring *Omsætning fra kontrakter med kunder*¹³⁶. Herigennem opnås mere klare retningslinjer og ensartet regnskabsmæssig behandling¹³⁷. IASB og FASB har løbende diskuteret hvilke forhold som skulle være gældende for, at retten til at kontrollere et aktiv kunne anses for værende overført, herunder at¹³⁸:

- a) leasingtager har muligheden for eller retten til at betjene det underliggende aktiv eller få andre til at betjene det i leasingtagers interesse

¹³² IFRIC 4, afsnit 2 samt afsnit 7-8

¹³³ SIC-27 afsnit 2

¹³⁴ Årsrapport efter IFRS, side 380

¹³⁵ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B4 - Staff Paper med kommentarer fra møde d. 16. februar 2011

¹³⁶ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, Appendiks B afsnit B2 & B3 samt IFRS - Leases Newsletter, July 2011, Issue 7, KPMG

¹³⁷ IFRS - Leases Newsletter, July 2011, Issue 7, KPMG, side 12

¹³⁸ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B4

- b) leasingtager har muligheden for eller retten til at kontrollere fysisk adgang til det underliggende aktiv, samt aftager eller kontrollerer den væsentligste del af outputtet fra aktivet
- c) leasingtager aftager den væsentligste del af outputtet fra det underliggende aktiv, samt at den betalte ydelse ikke er hverken en fast pris pr. produceret enhed (eller andet output) eller svarende til markedsprisen for outputtet på tidspunktet for levering heraf. Såfremt ydelsen afhænger af outputtet er definitionen af leasing således ikke opfyldt.

Ovenstående forhold skal vurderes sammen med aktivets specifikationsgrad, for at vurdere om en aftale kan klassificeres som leasing eller service. Det kan udledes af ovenstående, at der stadig er mange ligheder mellem IFRIC 4 og kontrolbegrebet som det fremgår af Staff Paper. Forholdene analyseres yderligere nedenfor.

6.4 Analyse af definitionen af leasing

6.4.1 Forskelle i definitionen af leasing mellem IAS 17 og udkastet til den nye leasingstandard

Som beskrevet i afsnit 6.3.1 defineres en leasingaftale i IAS 17 som

"en aftale hvor leasingtager erhverver brugsretten til et aktiv i en given periode fra leasinggiver mod et betale et vederlag til leasinggiver".

og i udkastet til den nye leasingstandard med efterfølgende drøftelser mellem IASB og FASB fremgår definitionen af en leasingaftale som omtalt i afsnit som 6.3.3, som

"en kontrakt, hvori retten til at kontrollere brugen af et specificeret aktiv (det underliggende aktiv) overføres for en tidsbestemt periode mod betaling af et vederlag"

Som det kan udledes af ovenstående, er definitionen af en leasingkontrakt i høj grad videreført fra IAS 17 til de foreløbige beslutninger til den nye leasingstandard. Den primære forskel er, at det præciseres, at det leasede aktiv skal være et **specificeret** aktiv, ligesom kontrolbegrebet i appendikserne til den nye leasingstandard er ændret¹³⁹.

Ændringen i definitionen af leasing i forhold til IAS 17 er således minimal. Med den nye leasingstandard kommer der dog en homogenisering af definitionen af leasing mellem IASB og

¹³⁹ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, Appendiks B2-B3 fra mødet afholdt d. 16/2 2011

FASB, hvor FASB's definition i SFAS 13 tidligere adskilte sig ved kun at omfatte materielle anlægsaktiver¹⁴⁰.

Præciseringen i definitionen af, at det leasede aktiv skal være et *specificeret* aktiv kan antages at være indarbejdet som følge af, at denne sontring tidligere var beskrevet i IFRIC 4 og SIC 27. Det er i høj grad de samme vurderinger der skal foretages ved anvendelse af den nye leasingstandard som ved anvendelse af IFRIC 4 og SIC 27. Der er derfor i udkastet til den nye leasingstandard ikke væsentlige forskelle i leasingdefinitionen samt i sontringen mellem service og leasing i forhold til den nuværende IAS 17 med ovenstående fortolkningsbidrag. Dog har vurdering fået øget betydning, idet konsekvensen heraf har afgørende betydning for den regnskabsmæssige behandling. Dette forhold er den mest centrale problemstilling i relation til den nye leasingstandard, og uddybes i nedenstående afsnit.

6.4.2 Leasingdefinitionens betydning for den regnskabsmæssige behandling

Som tidligere beskrevet bestod den primære kritik af IAS 17 i, at leasingaftaler skal klassificeres som enten operationelle eller finansielle. I denne vurderingen er indeholdt betydelige skøn. Tilsvarende strider manglende indregning af operationelle leasingaftaler imod definitionen af et aktiv og en forpligtelse, som kort er belyst i indledningens afsnit 1.2 og som der yderligere redegøres for i afsnit 7.2.3.

Der har været stor diskussion på IASB og FASB's møder efter udgivelsen af Exposure Draft om hvilken regnskabsmæssig model der skal anvendes for leasingtager. De foreløbige beslutninger har, som beskrevet ovenfor, medført, at leasingtager skal anvende brugsretsmodellen. Der har dog flere gange undervejs været ændret mening til hvilken model der var den mest hensigtsmæssige. Således har det i processen være drøftet, hvorvidt man i stedet skulle opererer med to modeller for leasingtager. Begge modeller indregnede aktiver og forpligtelser som i Exposure Draft, men med forskellig indregningsmønster i resultatopgørelsen. Den ene med lineær indregning af omkostninger som ved operationel leasing, og den anden som ved finansiell leasing¹⁴¹.

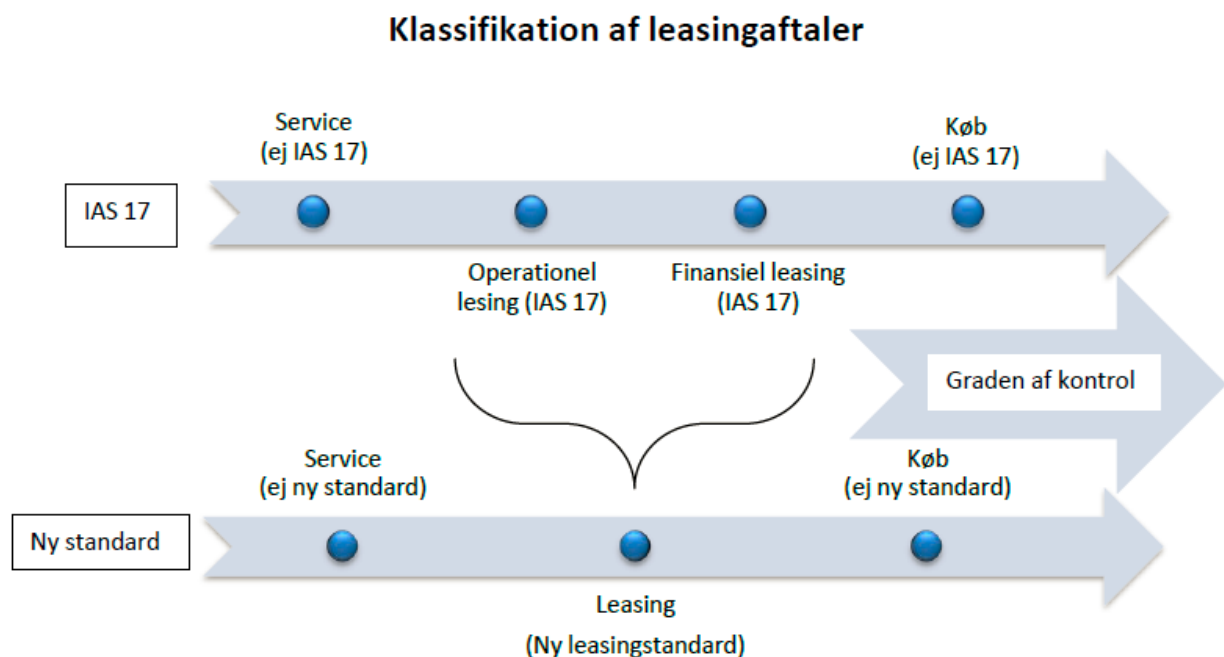
Den brugsretsmodel der lægges op til i udkastet til den nye standard erstatter klassifikationen i operationelle og finansielle leasingaftaler med én model hvori alle leasingaftaler indregnes i balancen. Herved skal en aftale enten indregnes i balancen eller behandles efter andre standar-

¹⁴⁰ SFAS 13, afsnit 1

¹⁴¹ Staff Paper med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 10

der, såfremt definitionen af leasing og indregningskriterierne ikke er opfyldt. Dette medfører ligeledes, at den tidligere meget subjektive vurdering af om en kontrakt blev klassificeret som operationel eller finansiell leasing ikke længere har samme betydning, idet begge typer kontrakter behandles ens i leasingstandardens¹⁴². De fleste af de respondenter der har kommenteret Exposure Draft har således udtrykt deres opbakning til at udarbejde en model der medvirker, at leasingtager skal indregne en forpligtelse og et aktiv for alle kontrakter der opfylder leasingdefinitionen¹⁴³.

Effekten af overgangen til den nye leasingstandard kan illustreres som nedenfor i Figur 8.

Figur 8: Forskellige output af vurdering af leasingkontraktens klassifikation¹⁴⁴

Med den foreslåede brugsretsmodel afhjælpes kritikken af IAS 17, hvorved alle aftaler der opfylder definitionen af leasing bliver indregnet i balancen, og dermed er i overensstemmelse med begrebsrammen. Dette er ligeledes formålet med udarbejdelsen af den nye standard, jævnfør afsnit 5.3.1.1. Herved vil regnskabsbrugere, herunder især analytikere, ikke i samme grad som tidligere skulle foretage tilpasning af regnskaberne for at indarbejde værdien af aktiver og forpligtelser relateret til operationelle leasingkontrakter.

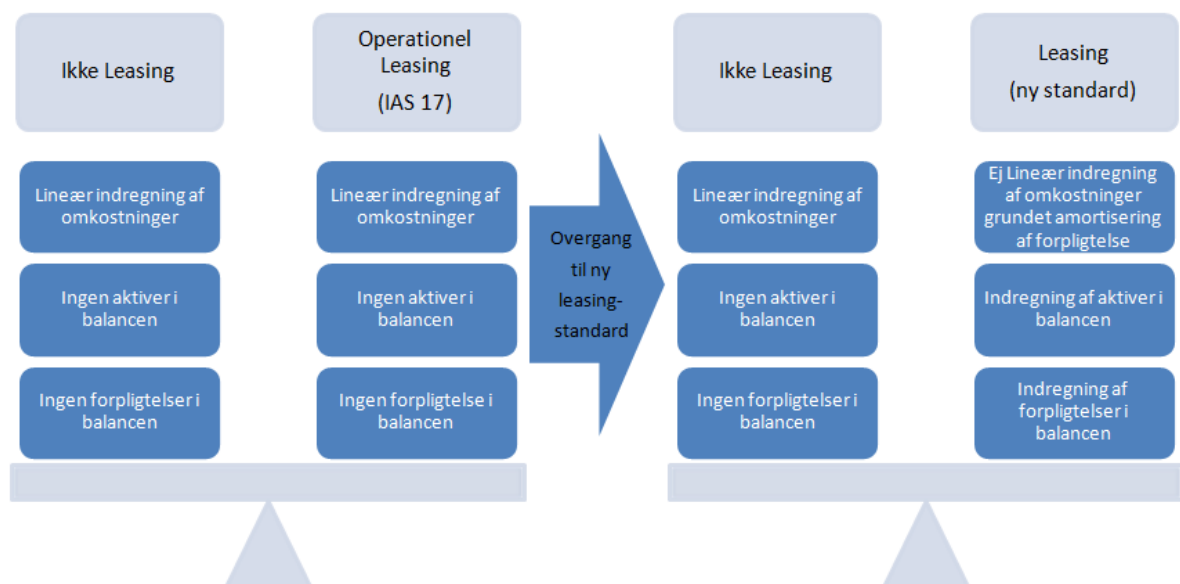
¹⁴² IASB Agenda Reference 4 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 19. januar 2011, afsnit 2

¹⁴³ Comment Letter Summary, afsnit 36

¹⁴⁴ Egen tilvirkning

Tidligere var den afgørende skillelinje den mellem operationel og finansiell leasing, som vist i *Figur 8: Forskellige output af vurdering af leasingkontraktens klassifikation*. Dette betød, at hvis en kontrakt fejlagtigt blev klassificeret som leasing, og ikke service, ville det i de fleste tilfælde betyde, at kontrakterne blev klassificeret som operationelle leasingkontrakter der ikke blev indregnet i balancen, men noteoplyst. Indregningsmønstret i resultatopgørelsen ville være ens, idet leasingbetalinger relateret til operationelle leasingkontrakter omkostningføres lineært, som tilsvarende gælder for servicekontrakter.

Nedenstående figur illustrerer indregningseffekten af overgangen til den nye leasingstandard.

Figur 9: Effekt af overgang til ny leasingstandard¹⁴⁵

De to primære problemstillinger i vurderingen af om et arrangement er leasing, og skal behandles efter den nye standard er således de to yderpunkter i Figur 8 som er udenfor standardens anvendelsesområde; *service* og *køb*. Vurderingen af om en aftale er leasing eller service er den primære problemstilling, idet den regnskabsmæssige behandling herimellem er væsentlig forskellig. Vurderingen mellem service og leasing relaterer sig både til definitionskriteriet omkring *et specificeret aktiv og retten til at kontrollere brugen af aktivet*.

Ligeledes opstår der med den nye leasingstandard yderligere subjektive skøn og problemstillinger i vurderingen af hvorvidt en kontrakt frem for et leasingarrangement repræsenterer et

¹⁴⁵ Kilde: Egen tilvirkning

køb af et underliggende aktiv. Den regnskabsmæssige forskel mellem køb og leasing vil dog ikke afvige væsentligt, og er derfor af sekundær betydning for regnskabsbruger. Fokus for analysen er derfor primært på forskellene mellem service og leasing.

Brugsretsmodellen har således øget betydningen af, at definitionen af leasing er specifik og let forståelig, idet definitionen afgør den regnskabsmæssige behandling. Konsekvensen af en forkert klassificering mellem service og operationel leasing under IAS 17 betød manglende eller for mange oplysninger herom i noterne til regnskabet. Under brugsretsmodellen vil konsekvensen være manglende eller for stor indregning af brugsretsaktiver og leasingforpligtelser i balancen. På trods af at noteoplysninger er vigtig regnskabsinformation, vurderes konsekvensen ved forkert indregning i balancen som værende større, idet det kan påvirke væsentlige finansielle nøgletal.

Ovenstående problemstilling vedrørende definition og klassifikation af kontrakter kommenteres af flere respondenter. Det pointeres således, at resultatet af vurderingen heraf medfører meget forskellige indregningsmønstre, og der derfor er brug for betydelig mere vejledning i vurderingen af om en kontrakt er omfattet af leasingklassifikationen eller ej. Revisionsfirmaet Ernst & Young udtrykker således¹⁴⁶:

"Under the ED, the differentiation between lease arrangements and non-lease executor contracts is critical due to the dramatically different accounting that will be afforded to each. Given the importance of this differentiation, we believe that a thorough reassessment of the guidance for determining whether an arrangement is or contains a lease is warranted. We believe additional clarification and guidance is necessary to ensure proper application... Without providing a conceptual basis for this differentiation, it may be possible that lease accounting will be based on concepts and principles that are perceived to be inconsistent with the broader accounting framework"

6.4.3 Forskellen mellem leasing og service

Som nævnt ovenfor erstattes skillelinjen mellem operationel og finansiell leasing af en ny skillelinje mellem service og leasing.

Aftaler der ikke opfylder leasingdefinitionen og i stedet karakteriseres som serviceaftaler vil ikke skulle behandles efter den nye leasingstandard. Denne skillelinje mellem leasing og ser-

¹⁴⁶ Comment Letter no. 74, Ernst & Young Global Ltd., s. 11

vice pointeres som værende en helt central problemstilling af hovedparten af de respondenter der har kommenteret Exposure Draft¹⁴⁷. Respondenterne har således udtrykt deres bekymring om, at det kan være svært ud fra de enkelte forhold at vurdere hvorvidt en kontrakt skal behandles som en leasingkontrakt eller en servicekontrakt¹⁴⁸. De opfordrer derfor IASB og FASB til at komme med yderligere vejledninger og eksempler til hvordan en aftale adskilles mellem leasing og service¹⁴⁹.

Revisionsfirmaet KPMG skriver i deres Comment Letter blandt andet således:

*"We expect that distinguishing between lease and service contracts will be a key issue when implementing the propels in practice"*¹⁵⁰

Som et resultat af de mange bekymringer der er udtrykt i respondenternes Comment Letters har IASB og FASB foreløbigt besluttet, at der skal udarbejdes nye vejledninger til brug for adskillelsen mellem service og leasing. Det nævnes, at IFRIC 4 ikke skal anvendes, hvorfor det må formodes, at vejledning bliver indarbejdet i Appendiks til standarden.

Vurderingen af om en aftale kan klassificeres som leasing eller service er i høj grad en vurdering af om definitionen af leasing er opfyldt. Det er derfor igen de to hovedelementer i definitionen der skal vurderes: **kontrollen til at bruge eller dirigere brugen af et specificeret aktiv**.

Aktivets specifikationsgrad der skal tages med i vurderingen, er endvidere beskrevet i afsnit 6.3.3.1. Heraf fremgår det, at IASB og FASB foreløbigt har besluttet, at

- et specificeret aktiv er et aktiv der eksplicit eller implicit er identificerbart
- en fysisk adskilt del af et større aktiv som leasingtager har eksklusiv ret til er et specificeret aktiv, hvorimod en kapacitetsandel af et større aktiv ikke er et specificeret aktiv.

Det beskrives i udkastet til den nye leasingstandard, at et aktiv kan være implicit identificerbart i de tilfælde hvor det er praktisk umuligt eller økonomisk ufordelagtigt for leasinggiver at udskifte aktivet med et andet, selvom denne har muligheden for det. Tilsvarende kan et aktiv være implicit identificerbart såfremt leasinggiver, på trods af at have muligheden herfor, sjældent udskifter det med et tilsvarende aktiv¹⁵¹. Det beskrives endvidere, at en kontrakt der giver lea-

¹⁴⁷ Comment Letter Summary, afsnit 106d og 107

¹⁴⁸ Comment Letter Summary, afsnit 108

¹⁴⁹ Comment Letter Summary, afsnit 110c

¹⁵⁰ Comment Letter no. 367, KPMG IFRG Limited, side 15

¹⁵¹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B2

sing giver ret til at udskifte leasingaktiv med et andet alligevel godt kan være et specificeret aktiv, såfremt retten til at udskifte det kun opstår i tilfælde af det ikke fungerer efter hensigten¹⁵².

Ovenstående vurderinger er til en vis grad baseret på kontraktforudsætninger, men i ligeså høj grad baseret på en subjektiv vurdering af leasinggivers forretningsmæssige vaner og hensigter som leasingtager ofte ikke har kendskab til. Ligeledes kan kontraktlige forhold være meget forskellige og dermed svære direkte at holde op mod definitionen af specifikationskriteriet.

Flere respondenter, herunder EFRAG, bemærker i deres Comment Letter, at kriterierne i IFRIC 4 ikke er tilstrækkelige samt tilpas specifikke til brug for vurderingen af de enkelte transaktioner i forbindelse med leasingaftaler¹⁵³. Dette må formodes at være årsagen til, at IASB og FASB har valgt at gå væk fra at anvende IFRIC 4 som vejledning til vurderingen af hvornår en aftale kan defineres som en leasingkontrakt, og i stedet indarbejde uddybende forklaringer i Appendiks B til standarden. Det er dog paradoksalt, at IASB og FASB, samt leasingarbejdsgruppen herunder, på de efterfølgende afholdte møder, ikke i større omfang er kommet med flere konkrete eksempler på sondringen mellem service og leasing. Leasingarbejdsgruppen har til brug for møderne d. 19. januar og 2. februar 2011 udarbejdet konkrete eksempler hvor problematikken diskuteres, men der diskuteres kun 2 eksempler, mens yderligere 5 problemstillinger er listet op uden de efterfølgende er blevet gennemgået¹⁵⁴. Ligeledes er der i de to medtagne eksempler på mødet ikke på alle spørgsmål givet et svar med to streger under. I stedet er det beskrevet, at de angivne forhold *kan indikere* det ene eller andet. Dette er på trods af, at de selv har udarbejdet forudsætningerne de skulle bruge for at medtage eksempler. Det vurderes problematisk, at IASB og FASB ikke er kommet med yderligere vejledninger og eksempler til brug for denne helt centrale vurdering, og det vurderes at være nødvendigt at dette indarbejdes i den endelige IFRS om leasing.

Den største kritik af leasing/service adskillelsen er kommet fra shippingindustrien og flybranchen som har specifikke aftaler som er problematiske at vurdere¹⁵⁵. På trods af, at dette oplyses i Comment Letter Summary, er der ikke konkrete eksempler på hvordan disse problemstillinger skal vurderes. På mødet d. 2. februar opstilles et eksempel på problemstillingen vedrørende time-charter arrangementer i shippingbranchen, men der er ikke redegjort herfor i mødereferatet eller efterfølgende mødereferater.

¹⁵² Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B3

¹⁵³ Comment Letter no. 727, EFRAG, afsnit 34

¹⁵⁴ IASB Agenda Reference 2 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 2. februar 2011, afsnit 19-39 samt Appendiks B

¹⁵⁵ Comment Letter Summary, afsnit 108

EFRAG kritiserer ligeledes kriterierne for hvornår en aftale skal defineres som værende leasing. Det påpeges således, at den fysiske levering af eller adgang til aktivet, samt retten til at anvende dette, ikke nødvendigvis skal være de afgørende faktorer i vurderingen af om en aftale er leasing eller service. EFRAG mener, at der i stedet bør lægges vægt på, hvilke intentioner med aftalen leasingtager har ved indgåelsen af kontrakten. Det bemærkes for eksempel, at det ikke er afgørende, at et aktiv er specificeret og retten til at anvende dette opnås, såfremt leasingtager udelukkende er interesseret i outputtet af aktivet og er indifferent med hensyn til hvilket aktiv det genereres af. I sådan et tilfælde mener de, at en aftale i stedet bør klassificeres som en servicekontrakt og derfor ikke behandles efter den nye leasingstandard¹⁵⁶. Til brug for at vurdere om leasingtagers interesse vedrører aktivet eller blot outputtet heraf, påpeges det, at en nøgleindikation på at det ikke vedrører leasing, men blot service, er, hvorvidt leasinggiver har mulighed for at erstatte det leasede aktiv med et andet. Hvis leasinggiver har mulighed herfor antyder det således, at aktivet kun er 'et middel til målet', og leasingtager derfor som sådan ikke har nogen specifik interesse heri¹⁵⁷.

Som eksempel på ovenstående er der i Comment Letter Summary oplyst om forskellige arrangementer som respondenterne under det nuværende forslag til den nye leasingstandard kan være udfordrende at bestemme karakteren af, samt medvirke til en uhensigtsmæssig regnskabsmæssig behandling¹⁵⁸. Disse omfatter blandt andet:

- fly og besætning i en samlet kontrakt,
- time-charter arrangementer i shippingindustrien og
- boreplatforme i olie- og energiindustrien

Nedenfor vil der blive foretaget en diskussion af de enkelte industriars udfordringer og bekymringer. For sidstnævnte vil der blive opstillet et konkret eksempel på den regnskabsmæssige effekt af at indregne et brugsretsaktiv samt en leasingforpligtelse i forhold til at undlade indregning heraf.

6.4.3.1 Fly og besætning i en samlet kontrakt

I flybranchen opereres der med to forskellige leasingbegreber:

¹⁵⁶ Comment Letter no. 727, EFRAG, afsnit 34

¹⁵⁷ Comment Letter no. 727, EFRAG, afsnit 36

¹⁵⁸ Comment Letter Summary, afsnit 108

- Dry leases
- Wet leases

Dry leases er leasingarrangementer hvor der leases et fly, og kun et fly, og hvor leasingperioden typisk strækker sig fra 2 år og opefter. Disse arrangementer er der ikke så meget tvivl om er en leasingaftale. Der leases således et specificeret aktiv som ikke indgår i en samlet pakke, og der opnås kontrol med aktivet. Her er det helt klart at leasingdefinitionen er opfyldt. Flyselskaberne har således heller ikke kritiseret leasingstandardens i relation hertil.

Wet Leases er karakteriseret ved, at der leases et fly inklusiv besætning, og hvor leasinggiver står for forsikring og vedligeholdelse af flyet. Sådanne leasingarrangementer løber primært over en periode fra 1 måned til 2 år¹⁵⁹. Leasingstandardens anvendelse på disse arrangementer har, modsat *dry leases*, været udsat for omfattende kritik.

Der udtrykkes således bekymring fra blandt andet flyselskabet Cathay Pacific's side, om at der ved at slå operationel leasing og finansiell leasing sammen, vil blive indregnet sådanne aftaler på balancen. De mener ikke, at hensigten med leasingaftalen er at finansiere et køb, men at begrænse risici forbundet med residualværdier samt at få fordelene ved den fleksibilitet aftalen giver frem for et køb¹⁶⁰.

Ud fra ovenstående kritik kan det lyde som om Cathay Pacific stadig tænker i operationel og finansiell leasing, og mener at aktivet der indregnes skal afspejle finansiering af et køb. Dog er formålet med brugsretsmodellen, at afspejle at leasingtager har en ret til at bruge et aktiv i en given periode samt en forpligtelse til at betale en leasingydelse for den tilsvarende periode. Ved at indregne et brugsretsaktiv indregnes således ikke et fly og en besætning, men en brugsret.

Det omtales ligeledes, at *Wet leases* primært indgås i forbindelse med indkørsel af nye flyruter og i højsæsoner hvor selskabets egne fly, eller fly leaset som *dry leases* ikke er tilstrækkelige i operationen. De mener derfor, at dette indikerer, at det ikke er deres fly, samt at aftalen kun er indgået for at opnå en operationel fleksibilitet i afgrænsede perioder. IASB og FASB har imødekommet noget af kritikken, idet korte leasingaftaler kan udelades fra indregning i balancen, men såfremt de er længere end et år skal de indregnes. Dog er det stadig den generelle holdning og det overordnede formål med udarbejdelsen af en ny leasingstandard, at leasingtager har ind-

¹⁵⁹ Comment Letter no. 27, Cathay Pacific, side 5

¹⁶⁰ Comment Letter no. 27, Cathay Pacific, side 1

gået en aftale, som giver den retten til at bruge et aktiv, hvorfor denne ret afspejler en værdi som skal indregnes i balancen.

Med udgangspunkt i et *Wet Lease* arrangement er der foretaget analyse af, om et sådant arrangement kan antages at opfylde definitionen af leasing. Arrangementet er vurderet og analyseret med udgangspunkt i ét af IASB og FASB's leasingarbejdsgruppes eksempler som er drøftet på mødet d. 2. februar 2011¹⁶¹. De enkelte faktorer der anvendes for at vurdere om aftalen er service eller leasing er ligeledes i overensstemmelse med de elementer som er beskrevet i afsnit 6.3.3. De samme faktorer vil tilsvarende blive anvendt i efterfølgende eksempler.

Antagelser i eksemplet:

- Flyselskab A har købt rettighederne til at flyve ruten København - New York non-stop for en 2-årig periode. I den forbindelse har de brug for 5 nye fly til deres flyportefølje
- Flyselskab A ved det er en satsning, og har derfor ikke købt flyene som vil medvirke til overkapacitet såfremt ruten ikke viser sig at være rentabel.
- Flyselskab A indgår derfor en aftale om at leje 5 fly af typen Boeing 747 af Flyselskab B. Hvert fly har kapacitet til at flyve 8.000 km. på én tank brændstof, samt 450 passagerpladser, som svarer til de forecastede solgte flybilletter.
- Flyselskab B har i aftalen forpligtet sig til at varetage al nødvendig vedligeholdelse som på fly er relativt omfattende, betale forsikring, samt at stille besætning til rådighed i perioden. Besætningen skal altid omfatte to piloter og 12 stewardesser.
- Når flyene ikke anvendes står de i leasingperioden aflåst på lufthavnenes parkeringsområde som lejes af lufthavnene i henholdsvis København og New York

For at vurdere om ovenstående opfylder definitionen af leasing og skal behandles efter den nye leasingstandard er specifikationsgraden og kontrolkriteriet analyseret i nedenstående boks.

¹⁶¹ IASB Agenda Reference 2 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 2. februar 2011, afsnit 19

Specificeret aktiv

- **Identifikation** - Der er et aktiv defineret i aftalen - > Der er identificeret 5 fly i aftalen med et specifikt design og kapacitet. Besætningen er ikke specificeret udover antallet af piloter og stewardesser.
- **Substantiv** - Specifikationen er substantiv - > Leasingtager har behov for at aktiverne skal have præcis den kapacitet der er bestilt samt kunne flyve minimum 8.000 km. på én tank brændstof. Herudover skal flyene hver især kunne befragte 450 personer pr. flyvning. Der er grundlæggende krav til antallet af piloter og stewardesser og disses kvalifikationer. Dog kan disse udskiftes, hvorfor der ikke er substantiv specificering af besætningen.
- **Aktivkomponenter substantivt identificeret** - > Der er defineret 5 fly i aftalen. De vil formentlig være oplyst med registreringsnummer i aftalen, men uanset om de er det skal de være så tilpassede, at der ikke er tvivl om, at det er de 5 specifikke fly der indgår i aftalen. Besætningen er ikke identificeret, idet det blot er antallet der indgår i kontrakten.

Kontrol

- **Retten til at dirigere brugen af aktivet** - > Leasingtager har retten til at dirigere brugen af flyet til netop de afgang og på de tidspunkter de ønsker. Besætningen kan dog ikke kontrolleres, om end den skal udføre det pålagte arbejde, som leasingtager har dirigeret.
- **Retten til at kontrollere den fysiske adgang til aktivet** - > Andre har hverken mulighed eller lov til at anvende flyet. Flyet er aflåst og kun flyselskab A har nøglerne hertil. Leasinggiver kan substituere besætningen med andet tilsvarende kvalificeret personale, hvorfor kontrollen hertil ikke er overført

Ud fra ovenstående eksempel vil et *Wet lease* arrangement have karakterer af både leasing og service. Flyet eksklusiv besætning vil således opfylde leasingdefinitionen, idet flyet isoleret set svarer til et *dry lease* arrangement, og skal derfor indregnes på balancen med henholdsvis et brugsretsaktiv og en forpligtelse til at betale leasingydelser. Besætningen herimod vil være service. Såfremt leasingydelserne ikke kan adskilles skal det hele behandles som leasing.

Konsekvensen ved at indregne blandede kontrakter der ikke kan adskilles pålideligt er, som illustreret ovenfor, at der indregnes for mange aktiver og forpligtelser, idet hele kontrakten vil blive behandlet efter den nye leasingstandard.

Dét forhold, at flyene kræver omfattende vedligeholdelse som leasinggiver er forpligtet til at varetage nævnes af IASB og FASB's leasingarbejdsgruppe som en indikation på, at leasingtager ikke nødvendigvis har opnået tilstrækkelig kontrol med aktivet. Der argumenteres således for, at vedligeholdelsen er en vigtig forudsætning for at leasingtager kan opnå de økonomiske fordele der er forbundet med aktiverne¹⁶². Det tilkendegives således af blandt andet Cathay Pacific, at det forhold, at leasinggiver bevarer vedligeholdelsespligten indikerer, at ikke alle væsentlige risici ved at besidde aktivet er overført til leasingtager. Dette argument er dog tidligere blevet kritiseret, eftersom det angives at der blot er tale om, at leasingtager køber en ekstra ydelse fra leasinggiver¹⁶³.

Ovenstående eksempel kan modificeres med mange andre forhold som vil medvirke nye subjektive vurderinger, herunder kunne følgende problemstillinger opstilles:

- hvad ville resultatet blive hvis flyene blev opbevaret sammen med leasinggivers andre fly, og leasinggiver selv måtte bestemme hvilke fly der skulle anvendes til flyvningerne?
- hvad ville det betyde, hvis andre fly med en anden kapacitet kunne opfylde behovet og leasinggiver havde ret til at anvende disse?

6.4.3.2 Time-charter arrangementer i shippingindustrien

Danmarks Rederiforening og The Hong Kong Shipowners Association¹⁶⁴ bemærker i deres Comment Letters, at der i rederibranchen kan være store problemer forbundet med time-charter arrangementer hvor et shippingfirma leaser et skib inklusiv besætning for en periode. Det beskrives således, at disse aftaler er en del af den måde hvorpå shippingbranchen opererer, men ikke har noget at gøre med at finansiere et køb af et aktiv, på trods af, at rederiet opnår retten til at kontrollere brugen af aktivet i en periode¹⁶⁵. Det påpeges, at et time-charter arrangement udelukkende består i, at leasinggiver yder en service i form af stille skibet til rådighed, samt at laste og fragte godset, og altså ikke overdrager aktivet som sådan¹⁶⁶. Det udtales således, at¹⁶⁷:

"Such charterparties are not in the nature of leases, they are contracts under which the shipowner undertakes to provide the services of the ship and its officers and crew to car-

¹⁶² IASB Agenda Reference 2 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 2. februar 2011, afsnit 37

¹⁶³ Årsrapport efter IFRS, side 376

¹⁶⁴ Comment Letter no.194, Danmarks Rederiforening og Comment Letter no. 237, The Hong Kong Shipowners Association

¹⁶⁵ Comment Letter no. 237, The Hong Kong Shipowners Association, side 11

¹⁶⁶ Comment Letter no. 237, The Hong Kong Shipowners Association, side 3

¹⁶⁷ Comment Letter no. 237, The Hong Kong Shipowners Association, side 3

ry the cargo needed. The contract cannot be and should not be divided into financing element and service elements and in no sense can be described as an unconditional right to use the ship so as to become an "asset" of the charterer of the ship or the shipper of the cargo.

... They are not finance vehicles. They should be accounted for as they are at present, namely as expenses to the charterer or shipper appearing in the profit and loss account"

Problemstillingen bemærkes at være størst for kortfristede aftaler. Det er dog efterfølgende på IASB og FASB's møder foreløbigt besluttet at kortfristede aftaler skal være valgfrie med hensyn til om de indregnes i balancen eller ej, hvorfor denne kritik efterfølgende er imødekommet.

Time charter arrangementer i shippingbranchen vurderes at minde meget om wet lease arrangementer i flyindustrien, hvorfor der ikke vil blive foretaget en dybdegående gennemgang af om definitionen af leasing er opfyldt, men i stedet henvises der til ovenstående eksempel vedrørende wet leases.

Dog synes det af Hong Kong Shipowner Association's udtalelser at kunne udledes, at de ikke argumenterer imod, at arrangementerne er leasing ud fra at det er finansiering af et aktiv, men nærmere, at der ikke opnås retten til at bruge aktivet. På denne måde foretages argumentationen i højere grad ud fra den nye leasingstandards terminologi i forhold til brugsretsmodellen. Dog fremgår det af standarden, at brugsretsaktivet skal afspejle retten til at bruge det underliggende aktiv i en given periode **eller** at dirigere brugen heraf. I et time-charter arrangement indgås der netop aftale om at leasingtager ikke selv bruger aktivet, men at skibsejeren selv bidrager med 'hele pakken', og at shippingvirksomheden **dirigerer brugen af aktivet**, netop ved at udfylde den befragtningskontrakt som den måtte have indgået med tredjemand. Herved bør leasingarrangementet afspejle en værdi i form af at have retten til at dirigere brugen af skibet og besætningen til opfyldelse af befragtningskontrakten.

Det nævnes desuden af Hong Kong Shipowner Association, at udover at medvirke mange praktiske udfordringer, så vil den nye brugsretsmodel kunne medføre andre vanskeligheder. Indregning af aktiver og forpligtelser vil øge balancesummen, og dermed forværre soliditetsgraden og kunne påvirke lånebetingelser. Dette vil for nogle virksomheder kunne medføre vanskeligheder med hensyn til at indhente eller forny finansiering, såfremt bankerne ikke har det nødvendige kendskab til den nye leasingstandard og dens påvirkning af nøgletallene. Det nævnes ligeledes, at forretningsmodellen i shippingindustrien er transparent, og at långivere ikke er na-

ive, hvorfor det antydes, at IASB og FASB's overbevisning om, at den nye leasingstandard vil opfylde regnskabsbrugers behov bedre er en illusion¹⁶⁸.

6.4.3.3 Boreplatforme i olie- og energiindustrien

Som det beskrives i afsnit 6.2.2 vedrørende anvendelsesområde er leasingaftaler der omfatter udvinding af olie og andre ikke-gendannelige forekomster ikke omfattet af den nye leasingstandard. Dog vil boreplatforme være et materielt aktiv der benyttes i udvindingen af olie, og relaterer sig således ikke til retten til at udvinde den. Derfor vil boreplatforme være en del af standardens anvendelsesområde, såfremt aftalen kan defineres som leasing.

A.P. Møller Mærsk understøtter EFRAG's mening om at definitionen af leasing ikke udelukkende skal basere sig på hvorvidt der er tale om et specificeret aktiv. De er bekymrede for, at dette kan betyde, at der foretages indregning af aktiver, som kun leases for ydelsens skyld. De skriver således i deres Comment Letter, at modtagerne af deres udlejning af bemandede boreplatforme rigtig nok får retten til at kontrollere brugen af platformen, og at denne er unik identificerbar. Dog mener de ikke, at det er den primære grund til, at de indgår kontrakten. A.P. Møller Mærsk antager derfor, at modtageren på sin vis er indifferent med hensyn til om platformen havde set anderledes ud eller var en helt anden, når blot den er sikker og operativ¹⁶⁹.

Dette eksempel er undersøgt dybere og forholdene i en sådan kontrakt er analyseret ved at opstille et eksempel for leasing af en boreplatform som nævnt ovenfor. Eksemplet er udbygget med nogle yderligere antagelser, som oplyst nedenfor:

Antagelser i eksemplet:

- Et arrangement mellem A.P. Møller Mærsk og en leasingtager giver retten til at anvende en boreplatform som er specifikt udarbejdet til brug for olieborning i Nordsøen på en dybde gående ned til 1.000 meter under havoverfladen.
- Aktivet er ikke identificeret med et unikt identifikationsnummer, men er bestilt så det opfylder kravene til at kunne bruges i de ovenstående forhold. Alle underelementer i platformen skal være til stede før, at den kan anvendes optimalt i udvindingen af olien.
- Leasingtager bestemmer hvordan boreplatformen skal anvendes, og bruger den i alle ugens dage. Såfremt der mod forventning ikke er brug for platformen i en periode, hverken kan eller må A.P. Møller eller andre anvende denne.
- Aftalen er uopsigelig i 5 år, og leasingydelsen udgør en månedlig ydelse på 10.019 tkr.

¹⁶⁸ Comment Letter no. 237, The Hong Kong Shipowners Association, side 14

¹⁶⁹ Comment Letter no. 340, A.P. Møller Mærsk, side 3

For at vurdere om ovenstående opfylder definitionen af leasing og skal behandles efter den nye leasingstandard er specificationsgraden og kontrolkriteriet analyseret i nedenstående boks.

Specificeret aktiv

- ***Identifikation*** - Der er et aktiv defineret i aftalen - > En boreplatform der opstilles på en given lokation (længde- og breddegrad i Nordsøen). Det vurderes ikke afgørende om boreplatformen har et unikt identifikationsnummer, idet der ikke vil være praktisk håndterbart at udskifte det med et andet.
- ***Substantiv*** - Specifikationen er substantiv - > Leasingtager har behov for et aktiv der kan anvendes til boring efter olie på en specifik dybde i Nordsøen.
- ***Aktivkomponenter substantivt identificeret*** - > Det leasede aktiv omfatter en boreplatform, som er det aggregerede aktiv som omfatter mange komponenter. Disse er ikke adskilt i kontrakten, men boreplatformen skal indeholde alle komponenter for at kunne fungere optimalt efter hensigten, ligesom en bil har brug for både motor, karrosseri og hjul for at kunne fungere efter hensigten.

Kontrol

- ***Retten til at dirigere brugen af aktivet*** - > Leasingtager har retten til at bruge boreplatformen som denne ønsker, eller dirigere en anden til at anvende det som leasingtager ønsker.
- ***Retten til at kontrollere den fysiske adgang til aktivet*** - > Andre har hverken mulighed eller lov til at anvende aktivet. Der kan kun opnås adgang til platformen hvis dette godkendes af den vagthavende.

I dette tilfælde kan det antages, at indgåelsen af kontrakten om leasing af en boreplatform skal behandles efter den nye leasingstandard. Retten til at kontrollere brugen af aktivet er opnået, og der er tale om et specificeret aktiv. Det faktum, at leasingtager kun er interesseret i outputtet (olien) af boreplatformen vurderes således ikke som en plausibel forklaring. Dette kan begrundes ved, at det er nødvendigt at have det specifikke aktiv med det bestilte design for at dette kan generere outputtet. Leasingtager er muligvis indifferent med hensyn til hvilken boreplatform der kan bore efter olie og opsamle denne, så længe aktivet har det nødvendige design og funktionalitet hertil. Dog ligger der indirekte heri også en erkendelse af, at leasingtager ikke er

indifferent, idet aktivet må formodes ikke umiddelbart at kunne udskiftes med et tilsvarende. Tilsvarende må det formodes at en boreplatform er så specialiseret at leasingtager ikke er ligeglad med dette.

Ovenstående antagelse understøttes ligeledes af leasingarbejdsgruppen under IASB og FASB, som beskriver, at jo mere specialiseret og unikt det leasede aktiv er¹⁷⁰:

- a) desto mere sandsynligt er det, at arrangementet indeholder leasing
- b) desto mere sandsynlig er det, at kunden har kontrollen af aktivet, og
- c) desto mindre sandsynligt er det, at aktivet er ombytteligt og blot er et middel til at kunne få outputtet herfra.

Vurderingen mellem service og leasing er svær, men samtidig vigtig, idet udfaldet heraf som tidligere nævnt betyder meget forskellig regnskabsmæssig behandling.

Nedenstående tabel illustrerer problemstillingen med udgangspunkt i eksemplet vedrørende boreplatformen. Betingelserne i eksemplet er som følger:

Antagelser i eksemplet:	
Leasingydelsen:	Fastsat til 10.019 tkr. månedligt svarende til en nutidsværdi af aktivet på 500 mio. kr.
Intern rente:	7,5 %
Kontraktløbetid:	5 år
- Der er ikke nogen residualværdigaranti i kontrakten - Aftalen kan ikke forlænges - Der er ingen brugsbetingede ydelser at tage hensyn til - Aktivet afskrives over 5 år, svarende til leasingperioden	

¹⁷⁰ IASB Agenda Reference 2 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 2. februar 2011, afsnit 14

AKTIVET						
Beløb i TDKK	Primo	Årets af-skrivninger		Bogført værdi ulti-mo		
År 1	500.000	100.000		400.000		
År 2	400.000	100.000		300.000		
År 3	300.000	100.000		200.000		
År 4	200.000	100.000		100.000		
År 5	100.000	100.000		0		
FORPLIGTELSEN						
Beløb i TDKK	Primo	Rente (7,5 %)	Ydelse	Bogført værdi ulti-mo		
År 1	500.000	34.596	-120.228	414.369		
År 2	414.369	27.948	-120.228	322.089		
År 3	322.089	20.784	-120.228	222.646		
År 4	222.646	13.064	-120.228	115.483		
År 5	115.483	4.745	-120.228	0		
RESULTATOPGØRELSEN						
Beløb i TDKK	Afskrivning	Rente	I alt ved leasing	Ydelse hvis ser-vicekontrakt	Forskel i resultat-opgørelsen	Kumulativ forskel i re-sultat-opgørelsen
År 1	100.000	34.596	134.596	120.228	14.369	14.369
År 2	100.000	27.948	127.948	120.228	7.721	22.089
År 3	100.000	20.784	120.784	120.228	557	22.646
År 4	100.000	13.064	113.064	120.228	-7.163	15.483
År 5	100.000	4.745	104.745	120.228	-15.483	0
I alt	500.000	117.912	601.138	601.138	0	0

Figur 10: Eksempel på forskel på regnskabsmæssig behandling af leasing og service¹⁷¹

Det ses af ovenstående tabel, at der ved indgåelse af en kontrakt vil ske indregning af et aktiv og en forpligtelse på henholdsvis 500 mio. kr. hvis den klassificeres som leasing. Dette vil ikke være tilfældet hvis kontrakten ikke opfylder definitionen af leasing. Ligeledes vil der efterfølgende være forskel i indregningen af omkostningerne i resultatopgørelsen idet der ved leasing skal ske lineær afskrivning af aktivet, mens forpligtelsen amortiseres med afdraget herpå. Afdraget på forpligtelsen vil naturligvis være mindst i de første perioder, hvor renten vil udgøre en relativ større andel af leasingydelsen. Den relativt større renteomkostning i starten af leasingarrangementet vil således give en mere aggressiv indregning af omkostninger, som vil nedbringe virksomhedens regnskabsmæssige resultat og egenkapital.

Omvendt vil resultatet afvige positivt i de sidste perioder, hvor renterne vil udgøre en relativt mindre del af leasingydelsen. Forskellene i den regnskabsmæssige behandling vil ligeledes ha-

¹⁷¹ Egen tilvirkning. Beregninger af ydelse og renteomkostninger er vist i Bilag 1

ve effekt på nøgletallene, idet der vil være forskel på både aktiver, passiver, egenkapital samt resultat. Problemstillinger vedrørende indregning og måling beskrives og analyseres yderligere i kapitel 1, mens den efterfølgende måling belyses yderligere i kapitel 8.

Ovenstående simplificerede eksempel illustrerer således hvor vigtigt det er, at alle regnskabsafleggere forstår hvornår et leasingarrangement skal behandles efter den nye leasingstandard. Vigtigheden heraf er øget, idet der med den nye standard vil være kontrakter der ligger 'på vippen' mellem leasing og ikke-leasing som tidligere ville ligge på vippen mellem operationel leasing og ikke-leasing. Dog skal det bemærkes, at den beløbsmæssige effekt af forskellene i den regnskabsmæssige behandling også var til stede under IAS 17. Disse opstod dog ved vurderingen af om en aftale blev klassificeret som operationel leasing eller finansiel leasing.

6.4.4 Forskellen mellem køb og leasing

6.4.4.1 Regnskabsmæssig forskel

Som kort beskrevet i afsnit 6.4.1 og vist i *Figur 8: Forskellige output af vurdering af leasingkontrakters klassifikation*, er der endnu en skillelinje i vurdering af om et arrangement skal behandles som leasing eller ej. Denne skillelinje vedrører vurdering af hvorvidt et arrangement skal klassificeres som leasing eller som et køb. Effekten af at en kontrakt repræsenterer et køb, frem for et leasingarrangement, er at transaktionen skal behandles efter andre regnskabsstandarder. Leasingtager skal således indregne og måle det købte aktiv efter IAS 16 - Materielle anlægsaktiver¹⁷² og den tilhørende forpligtelse efter IAS 39 - Finansielle instrumenter¹⁷³.

Forskellene i den regnskabsmæssige behandling er dog ikke i samme grad anderledes som ved skillelinjen mellem service og leasingaftaler. Der skal således i begge tilfælde skal indregnes et aktiv og en forpligtelse, ligesom den efterfølgende indregning af omkostninger i resultatopgørelsen i høj grad vil følge samme indregningsmønster. Iht. IAS 39 skal finansielle forpligtelser der ikke er derivater indregnes til amortiseret kostpris. Herved vil amortiseringen af forpligtelsen svare til renteomkostningen der relaterer sig til leasingforpligtelsen i henhold til den nye leasingstandard og finansielle leasingforpligtelser under IAS 17.

¹⁷² Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B9 11 i overensstemmelse med Staff Paper med seneste kommentarer fra IASB og FASB's møde fra d. 14. marts 2011

¹⁷³ IAS 39, afsnit 5 samt News on the Horizon: Leases, September 2010, KPMG, side 13

Omkostninger direkte relateret til købet af et materielt anlægsaktiv skal indregnes i kostprisen heraf iht. IAS 16¹⁷⁴. Dette stemmer overens med bestemmelsen i den nye leasingstandard hvor transaktionsomkostningerne aktiveres sammen med leasingaktivet som beskrevet i afsnit 7.3.3.2.

6.4.4.2 Vurderingen af hvornår en kontrakt er leasing eller køb

Som tidligere nævnt fremgår det af den nye leasingstandard, at kontrakter der repræsenterer et køb ikke skal behandles efter leasingstandard¹⁷⁵. IASB og FASB har foreløbigt besluttet, at den nye leasingstandard ikke skal indeholde vejledning til hvordan en kontrakt skal fastlægges som et køb eller et leasingarrangement. Denne vurdering skal kunne foretages på baggrund af om arrangementet opfylder leasingdefinitionen.

Af Exposure Draft fremgik det, at følgende kontrakter der repræsenterede et køb af et aktiv ikke skulle behandles efter leasingstandard, jævnfør afsnit 6.2.2.1:

- a) en kontrakt som resulterer i at leasinggiver overfører kontrollen af det underliggende aktiv samt alle væsentlige risici og fordele forbundet hermed
- b) en leasingaftale hvor leasingtager har udnyttet en købsoption, hvorefter kontrakten ophører med at være en leasingkontrakt og herefter skal behandles som et køb.

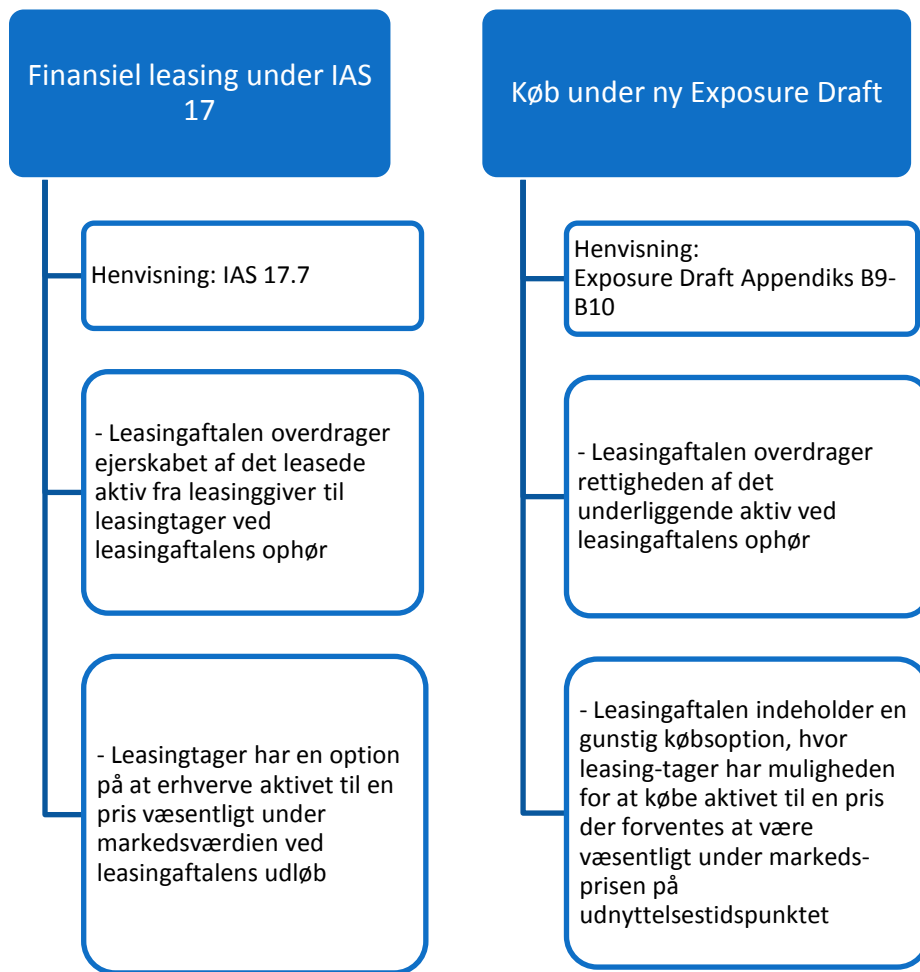
Det var således især vigtigt, at vurdere hvad der lå i betegnelsen *resulterer i, at leasinggiver overfører kontrollen af det underliggende aktiv samt alle væsentlige risici og fordele forbundet hermed*. Dette blev konkretiseret i Appendiks B, hvoraf det blandt andet fremgik, at dette kriterium blev opfyldt, hvis der var en købsoption indarbejdet i kontrakten som kunne forventes at være gunstig (under markedsprisen)¹⁷⁶. De forhold der fremgik af Appendiks B, som kunne indikere, at en aftale repræsenterede et køb, mindede på flere områder om de forhold der indikerede finansiell leasing under IAS 17.

¹⁷⁴ IAS 16.17

¹⁷⁵ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 8, stadig gældende pr. 1. juni 2011, dog uden punkt a og b

¹⁷⁶ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B10

Sammenligningen er foretaget i nedenstående figur:

Figur 11: Sammenligning af finansiell leasing under IAS 17 og køb under Exposure Draft¹⁷⁷

Såfremt reglerne i Exposure Draft var blevet gennemført kunne det antages, at flere leasingkontrakter som tidligere ville være blevet klassificeret som finansiell leasing med den nye standard ville falde udenfor anvendelsesområdet. På den måde ville leasingstandardens anvendelsesområde rykkes yderligere på akse i Figur 8 som vist i 6.4.2. Herved ville anvendelsesområdet omfatte alle de tidligere operationelle leasingaftaler, men kun nogle af de tidligere finansielle leasingaftaler.

Med den tidligere formulering i Exposure Draft kunne leasingaftaler i højere grad arrangeres så de ikke blev leasing, ligesom der generelt var en større subjektivitet i vurderingen som kunne medføre til, at aftaler kom udenfor leasingstandardens anvendelsesområde. Den regnskabs-

¹⁷⁷ Egen tilvirkning. Kilder: IAS 17.7 og Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendiks B9 og B10

mæssige effekt af, at kontrakter blev udeholdt fra standardens anvendelsesområde er dog som ovennævnt minimal, idet forskellen mellem finansiel leasing og køb er begrænset.

6.5 Delkonklusion

Definitionen af leasing er i den nye IFRS omkring leasing næsten identisk med den nuværende definition i IAS 17. Dog er den ændret i forhold til SFAS 13 under US GAAP. Med den nye definition sker den ensartning som har været formålet med IASB og FASB's fælles leasingprojekt. Definitionens betydning er blevet væsentligt forøget. Årsagen hertil er, at der med den nye såkaldte *brugsretsmodel* sker en stor ændring i den regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler. Denne model foreskriver, at der skal indregnes et brugsretsaktiv og en forpligtelse til at betale leasingydelser, såfremt leasingdefinitionen er opfyldt. Herved gøres op med den tidligere regnskabsmæssige todeling af leasingkontrakter i henholdsvis operationelle leasingkontrakter og finansielle leasingkontrakter. Dette medvirker, at der skabes overensstemmelse med begrebsrammen, og at kritikken af IAS 17 på dette punkt bliver afhjulpet.

Idet skillelinjen for indregningen af et brugsretsaktiv og en forpligtelse til at betale leasingydelser skal vurderes ud fra om definitionen af leasing er opfyldt er det afgørende, at denne er klart og tydeligt beskrevet. Definitionen er opdelt i to hovedpunkter som foreskriver, at aktivet skal være **specificeret** og **kontrollen til at bruge, eller dirigere brugen heraf** skal være overført. Disse to centrale formuleringer har været diskuteret omfattende af både IASB og FASB og ligeledes af regnskabsaflæggere, brancheforeninger med videre som har responderet i de såkaldte *Comment Letters*. Kontrakter der opfylder definitionen karakteriseres som leasing og skal behandles efter den nye IFRS, hvorimod kontrakter der ikke opfylder definitionen karakteriseres som servicekontrakter og falder uden for standardens anvendelsesområde. Klassificeres en aftale fejlagtigt som service, har dette stor regnskabsmæssig konsekvens, idet en leasingaftale medfører indregning af et brugsretsaktiv og en tilhørende forpligtelse, mens serviceaftaler ikke medvirker indregning af balanceposter. Tilsvarende bliver den efterfølgende indregning i resultatopgørelsen belastet hårdere til at begynde med ved anvendelse af IFRS'en for leasing, idet forpligtelsen indregnes til amortiseret kostpris.

Hovedparten af dem der har responderet på første udkast til den nye leasingstandard er enige i overgangen til brugsretsmodellen. Dog angives sondringen mellem service og leasing af næsten alle respondenter i deres *Comment Letters* som værende en helt central problemstilling. De har ligeledes givet udtryk for, at der er behov for yderligere vejledning for at kunne foreta-

ge de nødvendige vurderinger. På trods heraf, er der på nuværende tidspunkt kun i appendiks B til standarden redegjort for hvad der skal forstås med de to begreber, og der er ligeledes i leasinggruppen under IASB og FASB kun udarbejdet få konkrete eksempler på hvilke overvejelser leasingtager skal gøre sig i vurderingen. Det er ligeledes paradoksalt, at de få eksempler der er gennemgået ikke i alle tilfælde kommer med egentlige svar, på trods af, at det er leasingarbejdsgruppen selv der har udarbejdet forudsætningerne i eksemplerne. Ligeledes er der ikke i eksemplerne behandlet problemstillinger indenfor shippingbranchen og flybranchen, hvorfra den største kritik er kommet.

Det vurderes essentielt, at IASB og FASB i forbindelse med den endelige udarbejdelse og vedtagelse af den nye IFRS for leasing yder helt konkret vejledning og opstiller helt specifikke eksempler som regnskabsaflæggere kan forstå og anvende i deres finansielle rapportering. Kun herved kan sikres at denne bliver så konsistent og sammenlignelig som muligt.

På trods af ovenstående kritik og anbefaling vurderes det, at mange af dem der responderet på første udkast til den nye IFRS for leasing måske i nogle henseender er for kritiske i deres anskuelse af den nye brugsretsmodel. Der fokuseres i høj grad på, at mange leasingarrangementer ikke er indgået for at finansiere købet af et aktiv, men udelukkende for at opfylde et behov. I øvrigt bemærkes det, at de i flere tilfælde er indifferent med hensyn til hvilket aktiv dette opfyldes med, hvorfor de ikke mener der skal indregnes et aktiv og en forpligtelse. Dog er formålet med den nye IFRS for leasing, at afspejle leasingaktiviteter på balancen med en værdi som svarer til retten til at bruge et aktiv, samt en forpligtelse til at betale leasingydelse. Der skal derfor huskes på, at det ikke er det underliggende aktiv der indregnes, men udelukkende en ret til at anvende dette. For at kunne fragte gods eller passagerer er man eksempelvis nødt til at have de fysiske aktiver til brug herfor. Derfor er det også naturligt, at der skal indregnes et aktiv og en forpligtelse der afspejler at der er indgået et sådan leasingarrangement. Herved øges sammenligneligheden også imellem virksomheder som i stedet har valgt at købe aktiverne.

7 Første indregning og måling

7.1 Formål med kapitlet

Formålet med dette kapitel er at give et overblik over hvornår og hvordan en aftale, såfremt den er klassificeret som en leasingaftale, skal indregnes og måles første gang i leasingtagerens regnskab. Kapitlet vil gennemgå den første indregning og måling efter såvel IAS 17 som efter udkastet til den nye leasingstandard, for derefter at sammenligne de to standarder og vurdere om noget af den kritik der har været af IAS 17 som beskrevet i afsnit 1.2 er afhjulpet.

7.2 Første indregning i henhold til IAS 17

Alt afhængig af hvordan en leasingaftale er klassificeret skal den indregnes på forskellig vis i regnskabet. Finansiell leasing betragtes som et kreditkøb og behandles derfor som sådan i regnskaberne. Modsat er operationel leasing ikke anset for at have karakter af et kreditkøb og indregnes derfor ikke i balancen, men oplyses anderledes i regnskaberne¹⁷⁸.

7.2.1 Første indregning og måling af finansielle leasingaftaler

En leasingaftale der er klassificeret som værende en finansiell leasingaftale, skal ved leasingaftalens *påbegyndelse* indregnes i balancen med både det aktiv og den forpligtelse som udspringer af leasingaftalen¹⁷⁹.

Det aktiv og den forpligtelse der udspringer af leasingaftaler skal dog måles (opgøres) ved leasingkontraktens *indgåelse*¹⁸⁰.

7.2.1.1 Leasingforpligtelsen

Den forpligtelse der udspringer af leasingkontrakten skal indregnes til nutidsværdien af de fremtidige *minimumsleasingydelse*r for leasingkontrakten. Ved beregningen af nutidsværdien skal der anvendes leasingaftalens interne rente. Det er dog ikke altid at denne er tilgængelig, og hvis dette er tilfældet, kan der i stedet anvendes leasingtagers marginale lånerente for finansiering.

¹⁷⁸ Årsrapport efter IFRS, side 381

¹⁷⁹ IAS 17.20

¹⁸⁰ IAS 17.BC16 & IAS 17.BC17

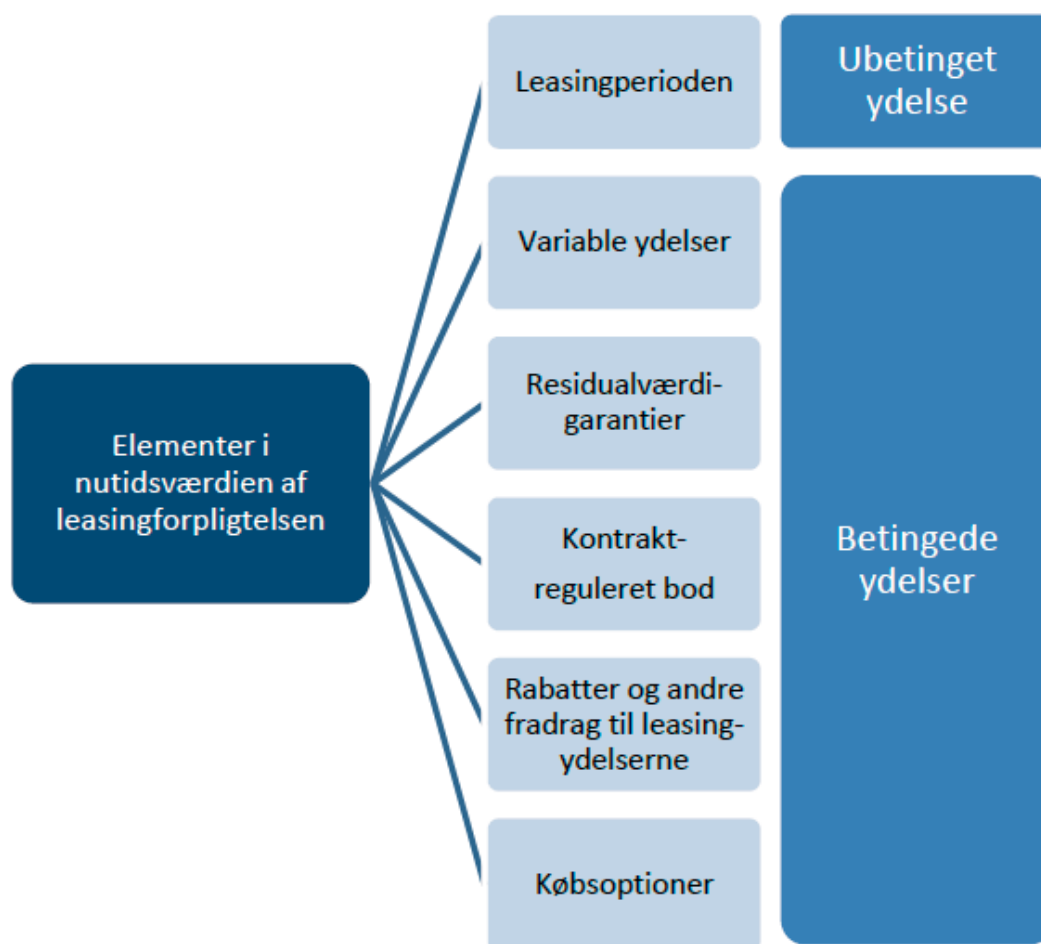
Minimumsleasingydelserne defineres som:

"de betalinger som leasingtager over leasingperioden skal, eller kan blive forpligtet til, at foretage, undtagen betingede ydelser samt omkostninger til service eller skatter"

Ved opgørelsen af betalingerne skal der tages højde for:

- Beløb som er garanteret af leasingtager eller nærtstående parter hertil, og
- Favorable købsoptioner (væsentligt under markedsværdi) hvis disse forventes udnyttet ved leasingaftalens indgåelse¹⁸¹

De elementer der indgår i opgørelsen af minimumsleasingydelserne er vist i figuren nedenfor og uddybes herunder.

Figur 12: Elementer i nutidsværdien af leasingforpligtelsen¹⁸²

¹⁸¹ IAS 17.4

¹⁸² Egen tilvirkning

7.2.1.1.1 *Leasingperioden og ubetingede ydelser*

Leasingforpligtelsen skal fastsættes som nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger som opstår under leasingperioden. Fastlæggelsen af leasingperioden skal ske på dagen for indgåelse af kontrakten¹⁸³. Leasingperioden der anvendes til opgørelsen af leasingforpligtelsen skal som udgangspunkt svare til leasingtagers uopsigelighedsperiode i leasingkontrakten. Udover uopsigelighedsperioden skal optioner om forlængelse medtages, såfremt det er forholdsvis sikkert at disse optioner vil blive udnyttet¹⁸⁴. Et væsentligt økonomisk incitament for leasingtager til at forlænge kontrakten udover leasinggivers uopsigelighedsperiode kan således tale for at forlængelsesoptionen skal medtages ved opgørelsen af leasingperioden.

De betalinger der skal medgå i leasingforpligtelsen, skal være ubetingede. Det vil sige, at det skal være betalinger som leasingtager skal foretage som modydelse for at have det leasede aktiv til rådighed i perioden. Eventuelle omkostninger til skatter, forsikringer, benzin og løbende vedligeholdelse vil ikke skulle medtages i opgørelsen over de ubetingede betalinger ud fra definitionen af minimumsleasingydelserne¹⁸⁵.

Er der indgået aftale om at leasingtager skal foretage renovering af det leasede aktiv, for eksempel på en bygning, skal disse betalinger medtages ved opgørelsen af de ubetingede leasingydelser i leasingperioden idet det må formodes at leasingydelserne vil være tilsvarende lave¹⁸⁶.

7.2.1.1.2 *Betingede leasingydelser*

Leasingkontrakten kan være udarbejdet på en sådan måde, at der er betingede ydelser relateret hertil. Betingede ydelser er ydelser som først bliver aktuelle i de tilfælde hvor eventuelle optioner udnyttes, et leasingaktiv anvendes mere end hvad der er aftalt i kontrakten eller der er aftalt kompensation af leasinggiver såfremt restværdien er mindre end en bestemt aftalt værdi. Betingede leasingydelser er kendetegnet ved, at der er usikkerhed om udfaldet heraf, hvorfor de som oftest heller ikke vil kunne opgøres præcist, og i stedet beror på en subjektiv vurdering fra regnskabsaflæggerens side. Nogle af disse forventede leasingbetalinger vedrørende betingede leasingydelser skal indgå i nutidsværdien af leasingbetalingerne. De forskellige former for betingede ydelser er kort beskrevet nedenfor.

¹⁸³ IAS 17.BC16

¹⁸⁴ IAS 17.4

¹⁸⁵ Årsrapport efter IFRS, side 376

¹⁸⁶ Do.

7.2.1.1.2.1 Variable ydelser

Variable ydelser er ydelser der er betinget af brugen af det underliggende aktiv i leasingkontrakten, hvor der for eksempel betales et vist beløb pr. produceret enhed eller solgt enhed. Disse variable betalinger skal ikke medtages ved opgørelsen af minimumsleasingydelse, men skal i stedet indregnes i resultatopgørelsen i de perioder hvor de realiseres¹⁸⁷. Dog vil eventuelle betalinger der i realiteten er faste betalinger, men som forsøges skjult som variable betalinger skulle medtages ved opgørelsen af minimumsleasingydelse. Et eksempel herpå kan være en betaling pr. produceret enhed, men at man som minimum skal betale for 50.000 enheder.

I leasingaftaler kan der også være indskrevet hvordan et merforbrug af det leasede aktiv behandles, for eksempel hvordan for mange kørte kilometer i en leaset bil håndteres og hvor store ekstraomkostningerne der er forbundet hermed. Disse merforbrugsbetalinger skal indregnes i den periode hvor de realiseres¹⁸⁸.

7.2.1.1.2.2 Residualværdigarantier

Residualværdigarantier er garantier som kan være aftalt mellem leasinggiver og leasingtager med henblik på at sikre leasinggiver en foruddefineret minimumsværdi. Såfremt dagsværdien af aktivet ved leasingaftalens ophør er mindre end den aftalte værdi, kompenserer leasingtager herved leasinggiver med et beløb svarende til residualen, således, at leasinggiver ikke taber på kontrakten. Residualværdigarantier skal medtages med deres fulde værdi i nutidsværdiberegningen af leasingforpligtelsen¹⁸⁹.

7.2.1.1.2.3 Kontraktreguleret bod

Leasingaftaler kan omfatte en bod der udløses såfremt leasingperioden ikke forlænges ud over hvad der oprindeligt er aftalt. Vurderingen af om en sådan bod skal medtages ved opgørelse af minimumsleasingydelse skal følge vurderingen af længden af leasingperioden og være i overensstemmelse hermed.

7.2.1.1.2.4 Rabatter og andre fradrag i leasingbetalingerne

Såfremt der i leasingkontrakten er indgået aftaler om rabatter eller andre økonomiske incitamenter som leasingtager kan udnytte, skal disse indgå i grundlaget for de ydelser der skal tilba-

¹⁸⁷ IAS 17.4 & IAS 17.31

¹⁸⁸ IAS 17.31

¹⁸⁹ IAS 17.4

gediskonteres, således at de nedbringer de samlede leasingbetalinger der skal indgå i den tilbagediskonterede leasingforpligtelse¹⁹⁰.

7.2.1.1.2.5 Køboptioner

Prisen for udnyttelsen af en køboption indarbejdet i en leasingkontrakt skal indgå med den fulde værdi som en del af grundlaget for de tilbagediskonterede leasingbetalingerne. Det skal dog være **forholdsvist sikkert**, at en sådan option vil blive udnyttet. Dette kan for eksempel være hvis køboptionen giver leasingtager mulighed for at overtage aktivet til en pris under markedsprisen for aktivet på tidspunktet for udnyttelsen af optionen¹⁹¹.

7.2.1.2 Aktivet

Aktivet måles ved første indregning til dagsværdi eller til nutidsværdien af minimumsleasingforpligtelserne hvis denne er lavere¹⁹². Hertil skal tillægges eventuelle direkte omkostninger som er opstået i forbindelse med indgåelsen af leasingaftalen¹⁹³. Sådanne omkostninger kan for eksempel være omkostninger til advokater i forbindelse med forhandling af leasingkontrakten, men kan ikke være interne omkostninger som for eksempel løn og kapacitetsomkostninger til medarbejdere der har forhandlet leasingaftalen.

Et eksempel på hvordan en leasingaftale indregnes og måles efter IAS 17 fremgår nedenfor:

Nogle af antagelserne kan indikere operationel leasing, men i eksemplet antages, at aftalen er klassificeret som en finansiell leasingaftale for herigennem at illustrere indregningen. Der leases en produktionsmaskine og uopsigelsesperioden i leasingaftalen er fastsat til 5 år. Salget af produktet ventes at stige relativt hurtigt med en deraf stigende produktion til følge. Til gengæld forventes salget at aftage forholdsvis hurtigt efter det har toppet. Der er i leasingaftalen indarbejdet en forlængelsesoption på yderligere 5 år. Manglende udnyttelse af optionen vil medføre en bod på 1.000.000 kr. Leasingaftalen indeholder desuden mulighed for at forlænge i endnu 5 år (perioden år 10-15) til en halveret leasingydelse for både den faste og brugsbetingede ydelse. På trods af boden forventer selskabet ikke, at det vil være rentabelt at forlænge aftalen ud over de 5 år som er uopsigelsesperioden. Oplysninger om leasingaftalen og yderligere antagelser der er brugt i eksemplet er opsummeret nedenfor:

¹⁹⁰ IFRS - Leases Newsletter, March 2011, Issue 4, KPMG

¹⁹¹ IAS 17.4

¹⁹² IAS 17.20

¹⁹³ IAS 17.4

Antagelser i eksemplet:

Leasingydelse pr. år:	500.000 kr. med en fast årlig stigning på 2%																				
Alternativ lånerente:	7,5 %																				
Opsigelig leasingperiode:	5 år																				
Bod ved manglende forlængelse efter uopsiglighedsperioden i endnu 5 år:	1.000.000 kr.																				
Brugsbetingede ydelser (produktion):	10 kr. pr. enhed med en årlig stigning på 2%,																				
Minimumsbetaling:	50.000 enheder.																				
Forventet produktion:	<table> <tr><td>År 1</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 2</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 3</td><td>400.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 4</td><td>300.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 5</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 6</td><td>150.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 7</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 8</td><td>75.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 9</td><td>50.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 10</td><td>25.000 enheder</td></tr> </table>	År 1	100.000 enheder	År 2	200.000 enheder	År 3	400.000 enheder	År 4	300.000 enheder	År 5	200.000 enheder	År 6	150.000 enheder	År 7	100.000 enheder	År 8	75.000 enheder	År 9	50.000 enheder	År 10	25.000 enheder
År 1	100.000 enheder																				
År 2	200.000 enheder																				
År 3	400.000 enheder																				
År 4	300.000 enheder																				
År 5	200.000 enheder																				
År 6	150.000 enheder																				
År 7	100.000 enheder																				
År 8	75.000 enheder																				
År 9	50.000 enheder																				
År 10	25.000 enheder																				
Afskrivningsperiode:	5 år, svarende til leasingperioden																				
Direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen:	100.000 kr.																				

Faktorerne i eksemplet fører til nedenstående måling af leasingforpligtelsen efter IAS 17.

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente-%	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	-	7,5	930.233
2	510.000	510.000	-	7,5	882.639
3	520.200	520.200	-	7,5	837.481
4	530.604	530.604	-	7,5	794.633
5	541.216	541.216	1.000.000	7,5	1.450.536
I alt	2.602.020	2.602.020	1.000.000		4.895.522

Figur 13: Eksempel på opgørelse af leasingforpligtelse efter IAS 17

Som det ses er nutidsværdien af minimumsleasingbetalinger opgjort til 4.895.522 ud fra oplysningerne i eksemplet. Derved skal der indregnes en forpligtelse på dette beløb, mens der skal

indregnes et aktiv på 4.995.522 svarende til nutidsværdien af minimumsleasingydelserne tillagt de direkte omkostninger på 100.000 kr.

7.2.2 Første indregning og måling af operationelle leasingaftaler

I modsætning til finansielle leasingaftaler skal de aktiver og forpligtelser der udspringer af en operationel leasingaftale ikke indregnes i balancen.

Betaling af leasingydelserne skal indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingaftalens løbetid med mindre et andet systematisk mønster er mere retvisende for forbruget af aktivet¹⁹⁴. I praksis ses der dog sjældent en anden opdeling end den lineære¹⁹⁵.

Den lineære omkostningsførsel betyder samtidig, at eventuelle modtagne incitamenter til at indgå leasingaftalen eller foretagne forlodsbetalinger skal fordeles over leasingperioden, og således ikke kan indtægtsføres eller omkostningsføres straks¹⁹⁶.

Betalinger der er betinget af brugen af aktivet, for eksempel at der betales 1 kr. pr. enhed produceret på en leaset maskine udover de ordinære leasingydelser, skal indregnes i det år de realiseres, ligesom det er tilfældet for finansielle leasingaftaler¹⁹⁷.

7.2.3 Kritik af IAS 17

Det fremgår af IAS 17, at der skelnes mellem finansiell og operationel leasing. Mens finansielle leasingaftaler sammenstilles med et kreditkøb og derfor indregnes i balancen gælder der ikke det samme i relation operationelle leasing aftaler.

Det faktum, at operationelle leasingaftaler ikke indregnes i balancen strider umiddelbart mod IASB's begrebsramme, idet såvel definitionen af aktiver og forpligtelser samt indregningskriterier synes at være opfyldt.

For at illustrere synspunktet er der nedenfor opstillet et simplificeret eksempel omkring en operationel leasingaftale¹⁹⁸:

En virksomhed leaser en produktionsmaskine for en 10-årig periode, mens levetiden vurderes at være på 20 år. Leasingaftalen er uopsigelig og indeholder ikke brugsbetingede ydelser, køb-

¹⁹⁴ IAS 17.33

¹⁹⁵ Årsrapport efter IFRS, side 385

¹⁹⁶ SIC 15.4 og Årsrapport efter IFRS, side 384-385

¹⁹⁷ IAS 17.35

¹⁹⁸ Eksemplet er udarbejdet med inspiration fra Discussion Paper - Leases Preliminary Views DP/2009/1, afsnit 3.6 – 3.11

soptioner, vedligehold eller andre aftaler. Leasingydelserne betales løbende over aftalens løbetid. I eksemplet forudsættes det at leasingaftalen er trådt i kraft, og at produktionsmaskinen er leveret som forudsat i aftalen.

Aktivet

For at opfylde definitionen på et aktiv i henhold til IASB's begrebsramme skal der således være tale om

- en ressource som er under virksomhedens kontrol, hvor
- kontrollen er opnået på baggrund af tidligere begivenheder, og
- fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden fra ressourcen

For at vurdere om ovenstående operationelle leasingkontrakt opfylder begrebsrammens definition af et aktiv er eksemplet vurderet nedenfor:

Kontrol

- **En ressource som er under virksomhedens kontrol** - > På baggrund af leasingaftalens udformning opnår virksomheden retten til at benytte en produktionsmaskine i en 10-årig periode idet leasingaftalen er uopsigelig. Herved opnås kontrol over produktionsmaskinen i leasingperioden.
- **Kontrollen er opnået på baggrund af tidligere begivenheder** - > Kontrollen er opnået på baggrund af tidligere begivenheder, idet kontrollen er opnået med indgåelsen af leasingaftalen og leveringen af produktionsmaskinen.

Fremtidige økonomiske fordele

Produktionsmaskinen, der er leasingaftalens indhold, forventes indirekte at være med til at generere fremtidig økonomiske fordele for virksomheden ved at producere produkter som efterfølgende kan sælges.

På baggrund af ovenstående opnås der med leasingaftalen en brugsret som opfylder definitionen for et aktiv. Det er således brugsretten der er aktivet og ikke det leasede aktiv¹⁹⁹.

Foruden definitionen af et aktiv skal indregningskriterierne herfor ligeledes være opfyldt, for at indregning af aktivet kan tillades. Dette vurderes at være tilfældet, idet det vurderes sandsyn-

¹⁹⁹ Dette forhold er yderligere beskrevet i afsnit 7.3.2

ligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilgå virksomheden. Således må det antages, at en profitmaksimerende virksomhed ikke vil anskaffe en produktionsmaskine, hvis den ikke forventes at kunne bidrage indirekte til forøgelsen af virksomhedens omsætning eller en besparelse i produktionsomkostningerne.

Foruden sandsynligheden for tilgangen af de fremtidige økonomiske fordele, vurderes aktivets værdi at kunne opgøres pålideligt på baggrund af kostprisen, hvilket i dette tilfælde vil svare til de fremtidige tilbagediskonterede leasingbetalinger.

De kvalitative egenskaber; relevans og troværdighed, er ligeledes opfyldt. Informationen omkring leasingaftalen er relevant for regnskabsbrugeren idet den bidrager til regnskabsbrugers beslutningsgrundlag. Herudover er informationen troværdig, idet den på baggrund af leasingaftalen vurderes at kunne opgøres og præsenteres uden at være væsentlig fejlbehæftet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at den brugsret som leasingaftalen medfører, kan aktiveres idet den opfylder såvel definition som indregningskriterier.

Forpligtelsen

For at opfylde definitionen på en forpligtelse er der tre forhold der skal være opfyldt i henhold til IASB's begrebsramme. Der således være tale om;

- en eksisterende forpligtelse, som
- er opstået på baggrund af tidligere begivenheder, og
- fremtidige økonomiske fordele forventes at fragå virksomheden på baggrund af indfrielsen af forpligtelsen

For at vurdere om ovenstående operationelle leasingkontrakt opfylder begrebsrammens definition af en forpligtelse er eksemplet vurderet nedenfor:

Eksisterende forpligtelse

- **En eksisterende forpligtelse** - > I relation til eksemplet eksisterer der en forpligtelse idet leasingkontrakten er indgået, og produktionsmaskinen er leveret. Idet leasingaftalen er uopsigelig, er der ikke mulighed for leasingtager til at komme ud af kontrakten, hvilket understøtter argumentet om, at der eksisterer en forpligtelse.
- **Er opstået på baggrund af tidligere begivenheder** - > Forpligtelsen er opstået ved indgåelsen af leasingaftalen og ved leveringen af produktionsmaskinen. På denne baggrund vurderes forpligtelsen at være opstået på baggrund af tidligere begivenheder.

Afgang af fremtidige økonomiske fordele

Indfrielsen af forpligtelsen vil medføre en afgang fra virksomheden af økonomiske ressourcer i form af kontante betalinger.

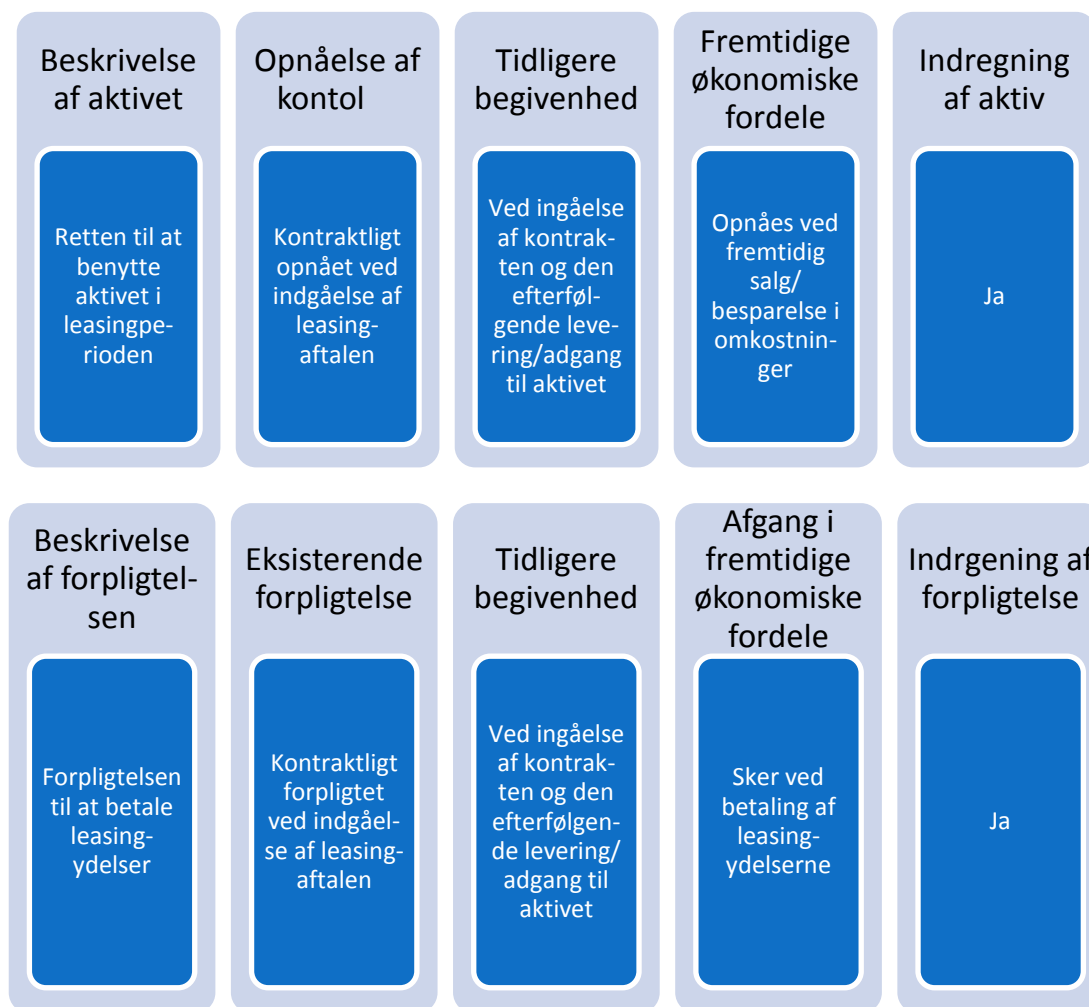
Leasingaftalen opfylder på baggrund af ovenstående også definitionen på en forpligtelse.

Indregningskriterierne vil være opfyldt på samme måde som aktiverne, idet det vurderes sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre en afgang af de økonomiske ressourcer, og at disse kan opgøres troværdigt i form af de diskonterede leasingbetalinger.

De kvalitative egenskaber er ligeledes opfyldt for forpligtelsen idet informationen om leasingaftalen er relevant og kan måles troværdigt.

Sammenfatning

Ud fra ovenstående kan det konkluderes, at der er uoverensstemmelse mellem IAS 17 og IASB's begrebsramme, idet en operationel leasingaftale ikke indregnes i henhold til IAS 17 på trods af opfyldelsen af begrebsrammens definitioner og indregningskriterier. Dette illustreres i figuren nedenfor.

Figur 14: Opfyldelse af begrebsrammens indregningskriterier²⁰⁰

Ovenstående eksempel er simplificeret og leasingaftaler er sjældent så enkle i deres konstruktion. I virkeligheden omfatter leasingaftaler typisk flere elementer som for eksempel optioner og yderligere forpligtelser der gør leasingaftaler meget mere komplekse. Dog vurderes det, at de elementer der indgår i eksemplet ovenfor vil være hovedelementerne i både operationelle og finansielle leasingaftaler, hvorfor forholdene vil gøre sig gældende for størsteparten af alle leasingaftaler.

Som det er anført i afsnit 4.2, er begrebsrammen ikke vedtaget af EU, og det fremgår endvidere, at regnskabsstandarden skal følges, såfremt der ikke er overensstemmelse mellem disse og begrebsrammen. Dog er det paradoksalt, at IAS 17 ikke overholder de grundlæggende retningslinjer for hvordan standarderne udarbejdes. Ligeledes kan det kritiseres at operationelle lea-

²⁰⁰ Egen tilvirkning med udgangspunkt i begrebsrammens definitioner og indregningskriterier for aktiver og forpligtelser

singaftaler holdes ude af balancen, og at regnskabsbrugeren dermed har svært ved at få tilstrækkelig information omkring værdien af leasingaftalerne og de tilhørende forpligtelser.

Den manglende ensartethed skal dog formentlig findes i, at IAS 17 oprindeligt blev udarbejdet i 1982, mens begrebsrammen oprindeligt blev udarbejdet 7 år senere i 1989. Selv om IAS 17 efterfølgende har gennemgået ændringer, har disse ændringer dog været af mindre karakter, der ikke har imødekommet forskellene mellem IAS 17 og begrebsrammens definitioner og indregningskriterier.

7.3 Første indregning og måling i henhold til den nye leasingstandard

7.3.1 Første indregning

Der var i Exposure Draft, i lighed med IAS 17, to forskellige væsentlige dage forbundet med første indregning og måling af leasingkontrakter: *dagen for indgåelse* og *dagen for påbegyndelse*. Leasingtager skulle i henhold til Exposure Draft på dagen for påbegyndelse af leasingkontrakten indregne et brugsretsaktiv og en leasingforpligtelse i balancen. Aktivet repræsenterer således værdien af brugen af aktivet i leasingperioden, ligesom forpligtelsen afspejler de fremtidige leasingydelser som leasingtager skal betale i leasingperioden. I det første udkast til den nye leasingstandard var der lagt op til, at indregningen skete ved påbegyndelse af leasingkontrakten, mens målingen skulle ske allerede ved indgåelse af kontrakten. Dette er ændret på IASB og FASB's møde d. 21. - 22. marts, således, at såvel første indregning som første måling skal ske ved påbegyndelse af kontrakten²⁰¹.

I resultatopgørelsen skal indregnes følgende:

- a) renteomkostninger relateret til leasingforpligtelsen
- b) afskrivninger på brugsretsaktivet
- c) positive og negative værdireguleringer som følge af revurdering af brugsretsaktivet, såfremt aktivet i stedet for amortiseret kostpris måles til dagsværdi
- d) ændringer til leasingforpligtelsen såfremt en revurdering af leasingydelserne relateret til brugsbetinget leje eller tillægsydelser i indeværende eller foregående regnskabsperiode medfører, at forpligtelsen er ændret siden første indregning

²⁰¹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 10-11 i overensstemmelse med Staff Paper med seneste kommentarer fra IASB og FASB's møde fra d. 17. maj 2011

- e) nedskrivninger på brugsretsaktivet

7.3.2 Brugsretsmodellen

Brugsretsmodellen blev introduceret af IASB og FASB i deres Discussion Paper omhandlende en ny leasingstandard²⁰². I dette Discussion Paper blev en simpel leasingaftale analyseret, og IASB og FASB kom frem til at der ud fra en simpelleasing aftale udsprang en ret til at benytte et specificeret aktiv i en bestemt periode, samt en tilhørende forpligtelse. Et lignende eksempel fremgår af afsnit 7.2.3. Retten til at benytte et specificeret aktiv blev beskrevet som en *brugsret* (right-of-use) i analysen eller et brugsretsaktiv (right-of-use-asset).

Brugsretsaktivet opfylder definitionen for et aktiv og kan dermed indregnes. IASB og FASB vurderer, at modellen er et godt bud på en model der omfavner alle leasingaftaler²⁰³, og brugen af modellen er efterfølgende blevet bakket op af størstedelen af de der har responderet på Exposure Draft²⁰⁴. Denne afhjælper således kritikken af IAS 17 som omtalt i afsnit 7.2.3.

7.3.3 Første måling i henhold til ny leasingstandard

Leasingtager skal på dagen for påbegyndelse af kontrakten måle brugsaktivet og leasingforpligtelsen, og indregne værdierne i balancen. Nedenfor er det beskrevet, hvorledes leasingforpligtelsen, henholdsvis brugsretsaktivet, første gang skal måles som det ser ud med de foreløbige beslutninger der fremgår af Staff Paper.

7.3.3.1 Leasingforpligtelsen

Leasingforpligtelsen skal indregnes til kostprisen svarende til nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger. Tilbagediskonteringen af disse fremtidige leasingbetalinger skal foretages ved brug af den anvendte rente i leasingkontrakten, såfremt denne er oplyst heri, og alternativt ved brug af leasingtagers marginale lånerente. Nutidsværdien af leasingbetalingerne skal udover de ordinære leasingbetalinger, som også benævnes ubetingede ydelser, beregnes ud fra en forventning om leasingperiodens længde, eventuelle variable ydelser, residualværdigarantier samt betalinger for merforbrug, som benævnes betingede ydelser²⁰⁵.

²⁰² Discussion Paper - Leases Preliminary Views DP/2009/1, kapitel 3

²⁰³ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, BC6

²⁰⁴ Comment Letter Summary, afsnit 36

²⁰⁵ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9 afsnit 13-15 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 21.-22. marts 2011

Efter udgivelsen af Exposure Draft er det foreløbigt blevet besluttet, at eventuelle rabatter og andre økonomiske incitamenter som tilbydes af leasinggiver skal medtages i vurderingen af nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger, blot som et fradrag heri.²⁰⁶

Det er de samme elementer der indgår i opgørelsen af leasingforpligtelsen efter de foreløbige beslutninger som efter IAS 17, hvorfor der henvises til oversigten som fremgår af Figur 12. Nedenfor beskrives det hvordan de elementer der indgår ved opgørelsen af leasingforpligtelsen vil se ud efter de foreløbige beslutninger.

7.3.3.1.1 Leasingperioden

Leasingforpligtelsen skal fastsættes som nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger som opstår under leasingperioden. Fastlæggelsen af leasingperioden skal ske på dagen for påbegyndelse af kontrakten²⁰⁷. Leasingperioden der anvendes til opgørelsen af leasingforpligtelsen skal som udgangspunkt svare til leasinggivers uopsigelsesperiode i leasingkontrakten. Udover uopsigelsesperioden skal medtages optioner om opsigelse og/eller forlængelse, såfremt der er væsentlig økonomisk incitament for leasingtager til at opsiges kontrakten før tid eller at forlænge kontrakten udover leasinggivers uopsigelsesperiode²⁰⁸.

7.3.3.1.2 Betingede leasingydelser

Ligesom under IAS 17 behandles de betingede leasingydelser der kan indgå i leasingkontrakter i Exposure Draft. Oprindeligt var der lagt op til at betingede ydelser skulle indgå med et estimat af de betalinger der ville forekomme i løbet af leasingperioden²⁰⁹. Dette er dog blevet tilpasset på IASB og FASB's efterfølgende møder, hvorefter disse behandles som beskrevet nedenfor.

7.3.3.1.2.1 Variable ydelser

Variable betalinger skal udelukkende indregnes i leasingforpligtelsen, såfremt de i substansen dækker over faste leasingomkostninger²¹⁰. Det betyder, at hvis der for eksempel er indgået aftale om, at leasingydelsen afhænger af outputtet af det leasede aktiv som for eksempel producerede enheder, men at der er indarbejdet et minimumsniveau herfor, så vil værdien af minimumsydelsen skulle medtages ved opgørelsen af leasingforpligtelsen.

²⁰⁶ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9 afsnit 12 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 21.-22. marts 2011

²⁰⁷ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 12

²⁰⁸ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 13 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 16. februar 2011

²⁰⁹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 14

²¹⁰ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 14 fra IASB og FASB's møde afholdt april 2011

Udover variable ydelser der i substansen er faste, skal der tages højde for ydelser der opgøres på baggrund af et indeks. Ved den første indregning skal benyttes det indeks der eksisterer på tidspunktet for aftalens begyndelse. Det vil sige, at hvis leasingtager skal betale en fast pris plus et tillæg der er afhængig af et indeks, skal prisen fra indekset bruges ved vurderingen. Regulering for fremtidig inflation foretages ikke ved første måling, idet denne ikke kendes endnu.²¹¹ I stedet opdateres de resterende leasingydelser hermed ved den efterfølgende måling. Dette beskrives nærmere i afsnit 8.4.1.

Variable ydelser skal således ikke indregnes såfremt de kun er betinget af brugen af aktivet, som det oprindeligt var tiltænkt i Exposure Draft.

7.3.3.1.2.2 Residualværdigarantier

Af de foreløbige beslutninger fremgår det, at residualværdigarantier skal medtages i nutidsværdiberegningen af leasingforpligtelsen²¹². Det præciseres, at kun forventede betalinger relateret til residualværdigarantier skal medtages i grundlaget for leasingforpligtelsen²¹³, og ikke som tidligere under IAS 17 hvor hele residualværdigarantien skulle medtages.

7.3.3.1.2.3 Kontraktreguleret bod

En bod skal indregnes såfremt leasingperioden er fastlagt til en periode, hvori det ikke er vurderet sandsynligt at denne vil blive forlænget. Således skal indregningen af disse kontraktmæssige 'bøder' følge vurderingen af leasingperioden og være i overensstemmende hermed. Dette var tilsvarende tilfældet under IAS 17.

7.3.3.1.2.4 Rabatter og andre fradrag i leasingbetalingerne

Såfremt der i leasingkontrakten er indgået aftaler om rabatter eller andre økonomiske incitamenter som leasingtager kan udnytte, skal disse indgå i grundlaget for de ydelser der skal tilbagediskonteres, således at de nedbringer de samlede leasingbetalinger der skal indgå i den tilbagediskonterede leasingforpligtelse²¹⁴.

7.3.3.1.2.5 Køboptioner

Prisen for udnyttelse af en køboption, som er indarbejdet i en leasingkontrakt, skal indgå som en del af grundlaget for de tilbagediskonterede leasingbetalingerne i det omfang leasingtager har et væsentligt økonomisk incitament til at udnytte en sådan option. Dette kan for eksempel

²¹¹ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 13 fra IASB og FASB's møde afholdt februar 2011

²¹² Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 14b og 14c fra IASB og FASB's møde afholdt d. 16. februar 2011

²¹³ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 14 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 16. februar 2011

²¹⁴ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 12 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 21.-22. marts 2011

være hvis købsoptionen giver leasingtager ret til at overtage aktivet til en pris under markedsprisen for aktivet på tidspunktet for udnyttelsen af optionen²¹⁵.

7.3.3.2 Brugsretsaktivet

Brugsretsaktivet skal første gang måles til kostprisen, svarende til værdien af leasingforpligtelsen, med tillæg af leasingtagers afholdte omkostninger direkte relateret til anskaffelsen af brugsretsaktivet²¹⁶.

7.3.3.2.1 Direkte omkostninger opstået i forbindelse med leasingaftalen

I Appendiks A til Exposure Draft beskrives omkostninger direkte relateret til anskaffelsen som værende omkostninger, der direkte er relateret til forhandlingen og arrangementen af en leasingkontrakt og som ikke ville være indtruffet hvis leasingkontrakten ikke var indgået²¹⁷.

Endvidere er der i appendix B, afsnit 14 og 15 en vejledning i hvilke omkostninger der kan indregnes i kostprisen, og hvilke som ikke kan. Det fremgår heraf, at omkostninger som for eksempel advokatomkostninger, omkostninger i forbindelse med forhandling af leasingvilkårene samt ved udfyldelse og håndtering af formelle leasingdokumenter, kan indregnes²¹⁸. Modsat må der ikke henføres og indregnes generelle kapacitetsomkostninger, omkostninger relateret til kontraktforhandlinger som ikke ender ud med kontraktindgåelse, eller omkostninger relateret til eksisterende leasingkontrakter²¹⁹.

Ved at anvende de ovenfor benævnte indregningskriterier, sker første indregning og måling på tilsvarende vis som andre materielle anlægsaktiver så som grunde og bygninger, driftsmateriel og inventar, som i henhold til IAS 16 også måles til kostpris og immaterielle anlægsaktiver, som i henhold til IAS 38 ligeledes måles til kostpris. Dette medvirker dermed til lettere at kunne sammenligne leasingaktiverne med virksomhedens købte aktiver, ligesom der opnås en højere grad af sammenlignelighed på tværs af virksomheder.

I forhold til eksemplet i afsnit 7.2.1.2 vil der ikke være ændringer i den forpligtelse eller det brugsretsaktiv som vil skulle indregnes efter de foreløbige beslutninger som er truffet af IASB og FASB. Der henvises til bilag 4 i afsnit 13.4 for en illustrering heraf.

²¹⁵ Staff Paper - indholdet af ED/2010/9, afsnit 14c, foreløbig besluttet på IASB og FASB's møde afholdt d. 14. marts 2011

²¹⁶ Staff Paper - indholdet af ED/2010/9, afsnit 12b, foreløbig besluttet på IASB og FASB's møde afholdt d. 21.-22. marts 2011

²¹⁷ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendix A, defined terms

²¹⁸ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendix B, afsnit 14

²¹⁹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, Appendix B, afsnit 15

7.4 Kortvarige leasingkontrakter

IASB og FASB har efter udgivelsen af udkastet til den nye leasingstandard foreløbig besluttet, at der for kortvarige leasingkontrakter ikke nødvendigvis skal anvendes de ovennævnte relativt omfattende retningslinjer. I stedet gives der mulighed for, at leasingtager kan anvende en mere enkel model.

Leasingtager kan i stedet for at anvende bestemmelserne beskrevet ovenfor vælge, at

- a) undlade indregning af leasingforpligtelsen og leasingaktivet, og
- b) indregne de løbende leasingydelser lineært i resultatopgørelsen i takt med leasingperioden²²⁰.

Det er derfor op til leasingtager selv at vurdere hvad denne synes bedst afspejler leasingaktiviteterne. Det er dog et krav, at leasingtager oplyser i noterne, hvordan korte leasingaftaler er behandlet, samt at der for korte leasingaftaler som er indregnet i balancen oplyses værdien heraf²²¹.

7.5 Analyse af indregning og måling

7.5.1 Indregning

IAS 17 er, som nævnt i afsnit 7.2.3, blevet kritiseret for ikke at indregne de aktiver og forpligtelser der udspringer af operationelle leasingaftaler. Dette forsøger udkastet til den nye leasingstandard at imødegå ved at indføre brugsretsmodellen. Herved vil de aktiver og forpligtelser der udspringer af leasingaftaler blive indregnet i balancen uagtet om leasingaftalen er finansiel eller operationel. Der vil således være én model som anvendes for samtlige leasingaftaler og dermed vil klassificeringsproblematikken være imødekommet.

Der har generelt været en bred opbakning til *brugsretsmodellen* i forbindelse med kommenteringen af Exposure Draft. Metoden støttes især af revisionsfirmaerne²²², men der har dog modsat også været respondenter, der har udtryk tvivl om hvorvidt det kan lade sig gøre at lave en ”one-size-fits-all” indregningsmetode²²³. Undervejs havde IASB og FASB derfor overvejelser om at operere med to forskellige former leasing; finansiel leasing og andet-end-finansiel lea-

²²⁰ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 64-65 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 14. marts 2011

²²¹ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 75 - fra IASB og FASB's møde afholdt d. 20. juli 2011

²²² Comment Letter Summary, afsnit 67

²²³ Comment Letter Summary, afsnit 62 og 64

sing²²⁴. Der skulle skelnes mellem de to former for leasing ud fra de samme kriterier som der i IAS 17 skelnes mellem finansiell og operationel leasing. Hermed ville der blive åbnet for de samme kritikpunkter omkring de subjektive vurderinger der spillede ind på klassificeringen som i IAS 17.

Formålet med at skelne mellem de to former for leasingaftaler var at anerkende at der findes leasingaftaler der er udarbejdet med baggrund i at have en fleksibel aktiv-sammensætning, hvor man forholdsvis let kan skille sig af med aktiverne, og at disse leasingaftaler ikke strækker sig over størstedelen af aktivets løbetid. Indregningen efter denne metode ville stadig indebære at der skulle indregnes et aktiv og en forpligtelse. Dog ville indregningsmønsteret i resultatopgørelsen være lineært og blive præsenteret i en samlet linje, bestående af renter og afskrivninger, der skulle dække over leasingomkostningerne²²⁵. Herved ville indregningen af omkostningerne i højere grad stemme overens med leasingbetalingerne i de enkelte perioder i leasingperioden.

Det vurderes dog, at der ved at holde sig til én metode for at indregne og behandle leasingaftaler opnås en ensartet behandling af alle leasingaftaler samtidig med at der ikke opstår problemer omkring klassificering af leasingaftaler.

Ligeledes vil den foreslåede behandling af leasingaftaler fremadrettet i højere grad vil være i overensstemmelse med IASB Conceptual Framework som illustreret i Figur 14 i afsnit 7.2.3, idet definitionerne og indregningskriterierne er opfyldt.

Forskellene mellem indregningen efter IAS 17 og udkastet til den nye leasingstandard som den ser ud med foreløbige beslutninger, er kort opsummeret i nedenstående figur.

²²⁴ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 10 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 16. februar 2011

²²⁵ IFRS - Leases Newsletter, April 2011, Issue 5, KPMG

Standard	IAS 17		Udkast til den nye leasingstandard	
Leasingtype	Finansiell leasing	Operationel leasing	Alle leasingaftaler over 12 måneder	Alle leasingaftaler under 12 måneder
Indregning i balancen	Indregnes med et aktiv og en forpligtelse	Indregnes ikke	Indregnes med et aktiv og en forpligtelse	Indregnes kan vælges/udelades
Indregning i resultat-opgørelsen	Afskrivninger efter regnskabspraksis Renteomkostninger i takt med amortiseringen af leasing-forpligtelsen	Indregnes lineært over leasingperioden	Afskrivninger efter regnskabspraksis Renteomkostninger i takt med amortiseringen af leasing-forpligtelsen	Indregnes lineært over leasingperioden
Tidspunkt for indregning af aktiv og forpligtelse	Dagen for påbegyndelse af leasingaftalen	Indregnes ikke	Dagen for påbegyndelse af leasingaftalen	Hvis der sker indregning: Dagen for påbegyndelse af leasingaftalen

Figur 15: Forskel i indregning mellem IAS 17 og udkast til ny leasing²²⁶

Brugsretsmodellen og indregningstidspunktet herfor ligger efter vores vurdering i tråd med IASB's Conceptual Framework som beskrevet i afsnit 7.2.3 hvor forpligtelsen først opstår når der er sket risikoovergang, i dette tilfælde ved levering af det leasede aktiv.

Som beskrevet tidligere er det i udkastet til den nye leasing standard ikke afgørende om en leasingaftale defineres som en finansiell eller operationel leasingaftale idet alle former for leasingaftaler skal indregnes efter *brugsretsmodellen* med en tilhørende forpligtelse.

Der har blandt respondenterne til den nye leasingstandard været en bred opbakning til at korte leasingaftaler kan indregnes på samme måde som operationelle leasingaftaler indregnes efter IAS 17. Dette har været begrundet med, at korte leasingaftaler ud fra en praktisk hensyntagen bør følge et regelsæt som er mindre omfattende end den relativt omfattende behandling af leasing som det nye udkast ligger op til. Dette kan dog i teorien medføre, at der opstår nye subjek-

²²⁶ Egen tilvirkning

tive sontringer om en leasingaftale skal indregnes eller ej, ligesom leasingaftaler vil kunne struktureres med henblik på at undgå indregning i balancen. Dog hæfter EFRAG sig, i deres tilslutning til at korte leasingaftaler ikke skal indregnes ved, at kritikken af den nuværende IAS 17 primært retter sig mod lange leasingaftaler:

”... EFRAG notes that users mainly criticise the existing model in relation to long-term arrangements that involve core operating assets. In other words, users do not seem to be concerned about short-term leases of non-core assets such as cars or hotels room not being recognised in the statement of financial position.”²²⁷

Herudover er den beløbsmæssige effekt af manglende indregning mindre end ved længerevarende leasingaftaler og desuden indregnes købte materielle anlægsaktiver behandlet efter IAS 16 kun såfremt de har en levetid på mere end 1 år²²⁸.

7.5.2 Måling

Forskellene vedrørende målingen mellem IAS 17 og udkastet til den nye leasingstandard er mindre omfattende end det der i første omgang var lagt op til i Exposure Draft. Således er der ændret en række forhold fra det oprindelige udkast til de foreløbige beslutninger der fremgår af Staff Paper. Dog er der stadig forskelle mellem IAS 17 og de foreløbige beslutninger som fremgår af Figur 16 nedenfor.

²²⁷ Comment letter no. 727, EFRAG afsnit 28

²²⁸ IAS 16.6

Minimumsleasingydelser		
Type	IAS 17	Udkast til den nye leasing standard inklusiv de foreløbige beslutninger
Tidspunkt for måling	Ved indgåelse af leasingaftalen	Ved leasingaftalens begyndelse
Leasingperioden	Uopsiglighedsperioden + optioner om forlængelse og/eller opsigelse, såfremt det er forholdsvist sikkert at leasingtager vil opsiges kontrakten før tid eller forlænge kontrakten	Uopsiglighedsperioden + optioner om forlængelse og/eller opsigelse, såfremt der er væsentlig økonomisk incitament for leasingtager til at opsiges kontrakten før tid eller forlænge kontrakten
Variable ydelser	Indgår ikke	Indgår kun såfremt de opgøres på baggrund af et indeks eller en spotkurs
Residualværdigarantier	Indgår fuldt ud med den maksimale residualværdigaranti	Indgår med den forventede skyldige residualværdigaranti ved leasingperiodens udløb
Kontraktreguleret bod	Indgår såfremt de følger leasingperioden, eller indregnes når de realiseres	Indgår såfremt de følger leasingperioden, eller indregnes når de realiseres
Rabatter og andre fradrag i leasing ydelserne	Fragår i de samlede minimumsleasingydelser	Fragår i de samlede minimumsleasingydelser
Købsoptioner	Indgår såfremt det er forholdsvist sikkert at købsoptionen udnyttes	Indgår såfremt der er et væsentligt økonomisk incitament til at udnytte købsoptionen

Figur 16: Forskel mellem IAS 17 og udkast til ny standard med hensyn til første måling²²⁹

7.5.2.1 Tidspunktet for måling

Tidspunktet for målingen er forskellig fra IAS 17 til den foreløbige beslutning der er truffet af IASB og FASB. Oprindeligt var der i Exposure Draft lagt op til at målingstidspunktet blev beholdt til dagen for leasingkontraktens indgåelse²³⁰, men dette er nu ændret til dagen for leasingaftalens påbegyndelse. Herved kommer der med den foreløbige beslutning overensstemmelse mellem tidspunkterne for indregning og måling. I IAS 17.BC17 fremsætter IASB selv at det ville være mere optimalt hvis målingen skete på tidspunktet for leasingaftalens begyndelse.

²²⁹ Egen tilvirkning

²³⁰ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 12

Med det nye udkast til en leasingstandard ser dette punkt således ud til at blive afhjulpet. Herved undgås det, at forhold der indtræffer mellem dagen for indgåelsen og dagen for påbegyndelse har betydning for indregningen og målingen.

7.5.2.2 Leasingperioden

Leasingperioden har været omfattende diskuteret, og fra i Exposure Draft at være ”den længst mulige leasingperiode der er mere sandsynlig til at forekomme end ikke” (over 50 %), er man nu endt med næsten det samme begreb som for leasingperioden i IAS 17. Således udgøres leasingperioden af ”uopsigelsesperioden på en leasingaftale sammen med eventuelle muligheder for forlængelse af leasingaftalen som forventes udnyttet”.

Ændringerne skal primært ses i lyset af, at næsten alle respondenter var uenige i definitionen af leasingperioden i det oprindelige Exposure Draft²³¹. Respondenterne anførte at det ville være for komplekst at opgøre leasingperioden samt medføre uholdbare estimater for leasingperioden²³². Beslutninger om udnyttelse af forlængelsesoptioner af leasingaftaler kan således være baseret på fremtidig udvikling/begivenheder som kan være svære at opgøre ved den første måling.

Udover usikkerhedselementerne er det tvivlsomt om definitionen af leasingperioden i Exposure Draft ville være i overensstemmelse med IASB's Conceptual Framework idet man, ved at indregne den længst mulige leasingperiode der er mere sandsynlig til at forekomme end ikke, ville indregne en forpligtelse på baggrund af en forlængelsesoption. Dermed ville man indregne en forpligtelse på baggrund af en beslutning om, at udnyttelse af forlængelsesoptionen først træffes efter leasingaftalens indregning. Herved ville forpligtelsen kunne undgås ved ikke at udnytte optionen. Ligeledes ville forpligtelsen ikke være opstået på baggrund af en tidligere begivenhed der også er et krav i henhold til definitionen af en forpligtelse. Synspunktet understøttes af respondenterne til Exposure Draft²³³ og E&Y anfører i deres Comment Letter følgende vedrørende leasingperioden:

”We disagree with the proposed lease term definition from both a conceptual and practical application perspective. We believe the proposal requires amounts that do not meet the definition of a liability to be included within the lessee’s liability to make lease pay-

²³¹ Comment Letter Summary, afsnit 135

²³² Comment Letter Summary, afsnit 135 - 136

²³³ Comment Letter Summary, afsnit 138

ments. Additionally, we have significant concerns regarding whether entities would be able to appropriately estimate lease terms, particularly for renewals in the distant future.

...We do not believe that the liability to make lease payments should include payments that the lessee could feasibly (i.e. economically) avoid.”

De foreløbige beslutninger vedrørende leasingperioden synes derfor at have taget højde for respondenternes kommentarer, og i højere grad at have fokus på at være i overensstemmelse med IASB's Conceptual Framework.

Den komplekse metode og involvering af skøn i opgørelsen af leasingperioden efter Exposure Draft er illustreret med et eksempel som fremgår af bilag 3, jævnfør afsnit 13.3.

7.5.2.3 Betingede ydelser

7.5.2.3.1 Variable ydelser

Det fremgik af Exposure Draft, at der skulle inkluderes estimer på alle variable ydelser i opgørelsen af leasingforpligtelsen ud fra et vægtet gennemsnit af sandsynlige udfald.²³⁴ Dette blev gjort for at udelukke eventuelle muligheder for at strukturere aftaler så der kunne undgås indregning heraf ved kun at indeholde variable leasingydelser. Herudover kan regnskabsbrugere have svært ved at opgøre effekten af variable ydelser ud fra de oplysninger der gives i regnskabet.

Ved at inkludere dette usikre element i opgørelsen af leasingydelsen ville IASB og FASB have ledelsen til at afgive sit estimat på effekten af disse ydelser i leasingperioden for herved at oplyse så meget relevant information om leasingaftalerne som muligt. Indeholdelsen af disse informationer i leasingforpligtelsen understøttes af nogle af respondenternes svar til Exposure Draft. Af Comment Letter fremgår det, at:

” Some think that estimates are a part of business and that including them in measurement, similar to other accounting estimates, provides the best possible information on the statement of financial position, as long as users can understand the assumptions that were made about these features (i.e. via disclosure). They argue that statement of finan-

²³⁴ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 14a

cial position presentation and footnote disclosure have different weights and that footnotes are not audited as robustly.”²³⁵

Det kan således udledes, at nogle prioriterer relevansen af informationerne højere end troværdigheden, samt at fodnoter og noteoplysninger ikke tillægges samme værdi som informationsværdien ved indregning.

Selvom nogle mener, at estimerer er en del af regnskabsaflæggelsen, er flere respondenter imod dette, idet sådanne estimerer indeholder en endnu større grad af skøn end ved fastsættelsen af leasingperioden efter Exposure Draft.

Synspunkterne understøttes af blandt andre Ernst & Young, der således i deres Comment Letter til Exposure Draft anfører, at der kan forekomme eksempler hvor det vil være nærmest umuligt opgøre et estimat pålideligt:

”For example, consider contingent rent based on a percentage of sales. The possible outcomes would include a wide range of projected sales. Entities would need to develop outcomes that would consider various scenarios that are reasonably possible by taking into account macroeconomic and industry trends as well as entity-specific facts and circumstances. Determining the number of reasonably possible outcomes as well as the timing and probability of each outcome would require a significant amount of estimation and potentially complex calculations and, if done properly, may result in recording initially an obligation that will not occur. We do not believe that the significant estimation uncertainty inherently involved in proposed model is necessary or results in more decision-useful information for financial statement users.”²³⁶

Ernst & Youngs synspunkt deles af flere respondenter, hvilket fremgår af IASB's Comment Letter Summary²³⁷.

Ved at inkludere estimerede variable leasingydelser i leasingforpligtelsen ville det åbne for en afvejning af hvilke af de kvalitative egenskaber som regnskabsaflægger ville vægte højest; relevans eller troværdighed. Informationen omkring de betingede ydelser er som udgangspunkt relevante, hvilket taler for at inkludere dem i leasingforpligtelsen. Omvendt kan det diskuteres, om estimererne i nogle tilfælde ville være behæftet med så meget usikkerhed at de ikke ville være troværdige. Idet regnskabsaflæggere formentlig ville vurdere de kvalitative egenskaber i

²³⁵ Comment Letter Summary, afsnit 30

²³⁶ Comment Letter no. 74, Ernst & Young, side 23

²³⁷ Comment Letter Summary, afsnit 160

forhold til sin måling af variable ydelser forskelligt, ville det påvirke sammenligneligheden af de indregnede leasingforpligtelser regnskabsaflæggerne imellem.

Foruden diskussion omkring opfyldelsen af de kvalitative egenskaber er det også tvivlsomt om et estimat af fremtidige variable ydelser vil opfylde definitionen for indregning af en forpligtelse, idet betingede ydelser som oftest afhænger af fremtidige begivenheder og hændelser.

Den konceptuelle inddragelse af variable ydelser i opgørelsen af minimumsleasingydelserne skabte således også kritik fra respondenterne, og af de foreløbige beslutninger fremgår det således at ikke alle betingede ydelser skal medgå ved opgørelsen af minimumsleasingydelserne.²³⁸

Kritikken gik især på, at man ikke kan se på alle variable ydelser som værende de samme, idet der er stor forskel på disse af natur. Således opdeler såvel Ernst & Young som Deloitte de betingede ydelser i tre grupper i deres Comment Letters²³⁹:

- Variable ydelser baseret på et indeks eller spotkurs
- Variable ydelser baseret på brug
- Variable ydelser baseret på performance

Mens begge revisionsfirmaer er enige om at variable ydelser der er baseret på et indeks eller spotkurs skal indregnes i minimumsleasingforpligtelsen, så mener de, at variable ydelser baseret på brug eller performance ikke opfylder indregningskriterierne. De mener således, at den begivenhed der udløser forpligtelsen endnu ikke har fundet sted ved leasingkontraktens indgåelse eller påbegyndelse. Ernst & Young's svar er anført nedenfor:

*"In our view, performance-based and usage-based contingent rents do not represent obligations of the lessee prior to the occurrence of the applicable triggering event. For example, we do not believe that a lease payment that the lessee can avoid by simply not using the underlying asset represents a present obligation of the lessee."*²⁴⁰

Det kan udledes af ovenstående, at nogle af de variable ydelser ville stride mod definitionen af en forpligtelse som foreskrevet i IASB's Conceptual Framework, idet begivenheden endnu ikke er indtruffet. Eftersom den manglende evne til at leve op til begrebsrammen var et af kritik-

²³⁸ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 10 med seneste kommentarer fra IASB og FASB's møde fra April 2011

²³⁹ Comment Letter no. 74, Ernst & Young, svar på spørgsmål 9 og Comment Letter no. 364, Deloitte, svar på spørgsmål 9

²⁴⁰ Comment Letter no. 74, Ernst & Young, side 24

punkterne i relation til operationel leasing, synes det ikke velovervejet at medtage forpligtelser som endnu ikke er opstået. Et eksempel på forskellen, for hvad der er foreslået i Exposure Draft og hvad der foreløbig er besluttet af IASB og FASB fremgår nedenfor. Detaljerede beregninger fremgår af bilag 4 i afsnit 13.4 og bilag 6 i afsnit 13.6. Eksemplet benytter de samme antagelser som i eksemplet i afsnit 7.2.1.2.

Leasingforpligtelsen opgjort ud fra de foreløbige beslutninger:

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente-%	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	-	7,5	930.233
2	510.000	510.000	-	7,5	882.639
3	520.200	520.200	-	7,5	837.481
4	530.604	530.604	-	7,5	794.633
5	541.216	541.216	1.000.000	7,5	1.450.536
I alt	2.602.020	2.602.020	1.000.000		4.895.522

Figur 17: Eksempel på opgørelse af leasingforpligtelse ud fra foreløbige beslutninger

Leasingforpligtelsen opgjort ud fra Exposure Draft:

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN						
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente-%	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	500.000	-	7,5	1.395.349
2	510.000	510.000	1.530.000	-	7,50	2.206.598
3	520.200	520.200	3.641.400	-	7,50	3.768.664
4	530.604	530.604	2.653.020	-	7,50	2.781.216
5	541.216	541.216	1.623.648	1.000.000	7,50	2.581.502
I alt	2.602.020	2.602.020	9.948.068	1.000.000		12.733.330

Figur 18: Eksempel på opgørelse af leasingforpligtelse ud fra Exposure Draft

Som det ses betyder indregningen af de brugsbetingede ydelser i opgørelsen af leasingforpligtelse at der vil skulle indregnes en væsentlig større forpligtelse end hvis de undlades. Som ovenfor nævnt er der usikkerhed omkring størrelsen af de brugsbetingede ydelser, idet de først indtræffer i fremtiden. Ligeledes er der konceptuelle problemer i forhold til at indregne disse i forhold til IASB's Conceptual Framework. Dette gør, at de foreløbige beslutninger omkring

indregningen af brugsbetingede ydelser vurderes at være velbegrundede, og at troværdigheden i opgørelsen på fornuftig vis opprioriteres i forhold til relevansen.

7.5.2.4 Residualværdigarantier

Residualværdigarantier vil kun indgå med det beløb der forventes betalt ved leasingaftalens udløb og ikke som i IAS 17, hvor hele residualværdigarantien indgår i opgørelsen af minimums-leasingydelserne. Dog vil den forventede residualværdigaranti være baseret på et estimat som kan være svært at opgøre hvis denne først er aktuel flere år ude i fremtiden, eller hvis den omhandler et aktiv hvor det ikke umiddelbart er muligt at identificere markedsprisen. Herved vil man have de samme problemer som ved variable ydelser. Der har dog ikke været ændringer mellem Exposure Draft og de foreløbige beslutninger. Mange respondenter har da også bakket op om måden til at måle residualværdigarantierne.²⁴¹

Det kan diskuteres, hvorvidt residualværdigarantier frem for at blive indregnet i leasingforpligtelsen i stedet burde behandles som en eventualforpligtelse. En eventualforpligtelse er en forpligtelse der eksisterer på balancedagen som et resultat af tidligere begivenheder, og som kan medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, men hvor forpligtelsens eksistens først kan bekræftes af en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som er uden for virksomhedens kontrol²⁴². Det kan derfor virke mærkeligt, at IASB lægger op til at residualværdigarantien indregnes som et estimat, idet denne kan minde og en variabel ydelse som man foreløbig har besluttet ikke at indregne som et estimat. Residualværdigarantien er en forpligtelse der opstår ved leasingkontraktens påbegyndelse, men hvor det endnu er usikkert om den vil blive effektueret idet den først, og kun, skal indfries i fremtiden hvis de betingelser der gør, at den udløses er opfyldt. Eneste forskel i forhold til de variable ydelser er, at virksomheden har muligheden for at påvirke de variable ydelser med undtagelse af de ydelser der styres indeks eller spotkurser. For eksempel kan en virksomhed påvirke de øvrige variable ydelser ved ikke at benytte aktivet, mens residualværdien vil være afhængig af udefrakommende faktorer som virksomheden ikke selv er herre over. Problemstillingen var dog også til stede under IAS 17, hvor den fulde risiko endda blev indregnet.

Det vurderes at indregning af residualværdigarantien vil være i overensstemmelse med definitionsbegrebet for en forpligtelse som det fremgår IASB's Conceptual Framework idet forplig-

²⁴¹ Comment Letter Summary, afsnit 153

²⁴² IAS 37, afsnit 10 samt Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, side 202

telsen hertil er opstået ved leasingkontraktens indgåelse og påbegyndelse, men at det er mere tvivlsomt om indregningskriterierne er opfyldt, idet det kan diskuteres om indregningen vil være troværdig.

7.5.2.5 Kontraktreguleret bod

En eventuel bod indregnes ud fra hensyntagen til den leasingperiode som regnskabsaflægger har lagt sig fast på som værende den mest sandsynlige. Der skal således være sammenhæng med den anvendte periode og den bod denne periode forventes at udløse. Dette er en ændring i forhold til Exposure Draft som opererede med at en bod skulle estimeres ud fra en vægtet gennemsnitsmetode over mulige udfald. Ændringerne er i overensstemmelse med ændringerne i forhold til opgørelse af leasingperioden. Det vurderes derfor, at der er sammenhæng mellem disse forhold i de foreløbige beslutninger.

7.5.2.6 Rabatter og andre fradrag i leasingbetalingerne

Oprindeligt var rabatter og fradrag i leasingbetalingerne ikke specifikt nævnt i Exposure Draft. Disse er inkluderet med de foreløbige beslutninger og behandles ligesom i IAS 17. Det vil sige at rabatter og andre fradrag fragår i leasingforpligtelsen og hermed også brugsretsaktivet. Dette vurderes korrekt, da det bør være nettoleasingydelsen som indgår i nutidsværdien af leasingbetalingerne.

7.5.2.7 Købsoptioner

Købsoptioner var udeholdt fra målingen af leasingforpligtelsen i Exposure Draft, men indgår efter de foreløbige beslutninger ligesom i IAS 17.

Den ændrede inddragelse hænger sammen med de ændrede synspunkter på hvordan der skelnes mellem en købsaftale og en leasingaftale som beskrevet i afsnit 6.4.4.2. Ud fra de ændrede synspunkter synes indregningen at være rigtig.

Den eneste ændrede ordlyd mellem IAS 17 og de foreløbige beslutninger er, at købsoptioner medtages i leasingforpligtelsen hvis leasingtager har et **økonomisk incitament til at udnytte disse**, hvor ordlyden tidligere var at udnyttelsen skulle være **forholdsvist sikker**. I realiteten er den ændrede ordlyd blot en præcisering af hvilket element der lægges vægt på ved vurderingen.

7.6 Delkonklusion

Den væsentligste ændring mellem IAS 17 og de foreløbige beslutninger til den nye leasingstandard er indførelsen af brugsretsmodellen, der medvirker, at alle leasingaftaler skal indregnes. Herved fjernes behovet for klassificeringen af leasingaftaler i finansielle og operationelle leasingaftaler for at afgøre den regnskabsmæssige behandling heraf. De ændringer der er indført med brugsretsmodellen synes således at være i tråd i med definitionen af aktiver og forpligtelser i IASB's Conceptual Framework. Det vurderes derfor, at det primære formål med udarbejdelsen af en ny leasingstandard er opnået. Dog medfører overgangen til brugsretsmodellen til problemstillinger, som primært relaterer sig til hvad der skal indgå i leasingforpligtelsen og hermed også brugsretsaktivet. Idet flere leasingaftaler skal indregnes på balancen medfører det en øget betydning for, at indregningen og målingen foretages efter en ensartet og konsistent metode, således målet om mere sammenlignelighed mellem virksomhederne opnås.

Exposure Draft lagde op til store ændringer til målingen i forhold til IAS 17. Det fremgår dog af de foreløbige beslutninger, at mange af disse ændringer er blevet modificeret undervejs, og der er i stor udstrækning sket tilpasning af ændringerne ud fra modtagne Comment Letters. Udeladelsen af indregningen af variable ydelser der er baseret på brug eller performance er en af de største indikationer på, at der er blevet lyttet til respondenternes kommentarer. Beslutningen om at udelade disse på grund af den manglende opfyldelse af definitionen for en forpligtelse, indikerer ligeledes, at troværdigheden af regnskabsinformationen er prioriteret højere end relevansen. Udover tilbageførslen af mange af de forhold i Exposure Draft som medførte konceptuelle problemer og subjektive skøn, synes de foreløbige beslutninger, at tage hensyn til hvad der er praktisk håndterbart for regnskabsaflægger. Herudover lettes den administrative byrde for leasingtager, idet korte leasingtaler ikke behøver at blive indregnet.

Uanset hvordan en ny leasingstandard kommer til at se ud, vil der dog stadig være svært at sikre fuldstændig sammenlignelighed regnskabsaflæggerne imellem, idet der med de foreløbige beslutninger stadig indgår skøn; for eksempel ved opgørelsen af leasingperioden. De forudsætninger og skøn som ledelsen anvender, har således afgørende betydning for størrelsen af de aktiver og forpligtelser som indregnes på balancen. Derfor synes der at være essentielt, at standarden skal anføre, at væsentlige forhold og antagelser omkring leasingaftalerne bør oplyses. Herved kan regnskabsbrugerne selv udlede hvilke forudsætninger regnskabsaflæggerne har medtaget i målingen og eventuelt korrigere herfor. De oplyste forhold bør derfor imødekomme regnskabsbrugernes ønske om at kunne opgøre effekten af eventuelle betingede og variable

ydelser ud fra leasingaftalens indhold samt deres egne forventninger til fremtiden. På trods af, at alle leasingaftaler skal indregnes på balancen ifølge udkastet til den nye leasingstandard vurderes der derfor alligevel at være behov for uddybende informationer om forudsætningerne for indregningen og målingen.

8 Efterfølgende måling

8.1 Formål med kapitlet

Formålet med nærværende kapitel er at give et overblik over hvornår og hvordan en aftale, såfremt den er klassificeret som en leasingaftale, efter første indregning skal måles i leasingtagers regnskab igennem leasingperioden. Kapitlet vil gennemgå den efterfølgende måling efter såvel IAS 17 som efter udkastet til den nye leasingstandard inklusiv de foreløbige beslutninger. Herefter vil de to standarder blive sammenlignet og de væsentligste ændringer vil blive analyseret.

8.2 IAS 17 – Finansiell leasing

8.2.1 Efterfølgende måling af aktivet

I afsnit 7.2.1 blev det beskrevet at en finansiell leasingaftale resulterede i indregningen af et aktiv og en forpligtelse i balancen.

Eftersom det leasede aktiv er optaget som et anlægsaktiv i balancen skal dette afskrives efter den samme praksis som lignende aktiver der er ejet af leasingtager²⁴³. Hvis der er usikkerhed om hvorvidt leasingtager vil opnå ejerskab af det leasede aktiv ved leasingaftalens udløb, afskrives aktivet over den korteste af aktivets levetid og leasingaftalens varighed²⁴⁴.

Nedenfor er den efterfølgende måling af det indregnede aktiv eksemplificeret. Der er taget udgangspunkt i det samme eksempel som i afsnit 7.2.1.2, hvilket vil medføre følgende behandling af aktivet i leasingperioden:

AKTIVET			
År	Aktiv primo	Afskrivning	Bogført værdi ultimo
1	4.995.522	999.104	3.996.418
2	3.996.418	999.104	2.997.313
3	2.997.313	999.104	1.998.209
4	1.998.209	999.104	999.104
5	999.104	999.104	-
I alt		4.995.522	

Figur 19: Eksempel på efterfølgende måling af brugsretsaktivet iht. IAS 17

²⁴³ Årsrapport efter IFRS, side 381

²⁴⁴ IAS 17.27 – 17.28

8.2.2 Efterfølgende måling af forpligtelsen

Leasingydelseerne skal fordeles mellem renter og afdrag i forhold til den leasingforpligtelse der er optaget. Leasingforpligtelsen skal forrentes med en konstant renteprocent gennem leasingaftalens varighed (med justering for renteændringer på variabelt forrentede kontrakter)²⁴⁵.

Eftersom afskrivningerne på det leasede aktiv og amortiseringen af leasingforpligtelsen sjældent vil være identisk, vil værdien af det indregnede aktiv og den tilhørende leasingforpligtelse i de fleste tilfælde være forskellig i leasingaftalens løbetid efter første indregning²⁴⁶. Dette ses også i forhold til eksemplet fra afsnit 7.2.1.2 og 8.2.1 der forsættes nedenfor:

FORPLIGTELSEN				
År	Forpligtelse primo	Rente	Ydelse	Forpligtelse ultimo
1	4.895.522	367.164	1.000.000	4.262.686
2	4.262.686	319.701	1.020.000	3.562.388
3	3.562.388	267.179	1.040.400	2.789.167
4	2.789.167	209.188	1.061.208	1.937.146
5	1.937.146	145.286	2.082.432	0
I alt		1.308.518	6.204.040	

Figur 20: Eksempel på efterfølgende måling af leasingforpligtelse iht. IAS 17

8.2.3 Påvirkning af resultatopgørelsen

Ud fra behandlingen af aktivet og forpligtelsen ses at disse henholdsvis afskrives lineært og amortiseres. Det betyder, at resultatopgørelsen påvirkes af såvel afskrivninger som renter som et resultat af leasingaftalen.

Renter og afskrivninger indregnes løbende i resultatopgørelsen gennem leasingaftalens varighed, mens betalinger der afhænger af brugen af aktivet indregnes i de perioder de forfalder som angivet i afsnit 7.2.1.1.2.

Indregningen af brugsbetingede ydelser, afskrivninger og renter i resultatopgørelsen vil tage sig således ud i forhold til det eksempel som er angivet i afsnit 7.2.1.2 og ovenfor:

²⁴⁵ Årsrapport efter IFRS, side 381

²⁴⁶ IAS 17.29

RESULTATOPGØRELSEN				
År	Brugsbetingede ydelser (variable)	Afskrivninger	Rente-omkostninger	I alt
1	500.000	999.104	367.164	1.866.269
2	1.530.000	999.104	319.701	2.848.806
3	3.641.400	999.104	267.179	4.907.683
4	2.653.020	999.104	209.188	3.861.312
5	1.623.648	999.104	145.286	2.768.039
I alt	9.948.068	4.995.522	1.308.518	16.252.108

Figur 21: Eksempel på resultateffekt vedr. finansiel leasing iht. IAS 17

De brugsbetingede ydelser vedrører den del af de producerede enheder der overstiger minimumsgrænsen, som anført i antagelserne i afsnit 7.2.1.2, multipliceret med ydelsen for disse producerede enheder.

Det ses således af ovenstående, at de indregnede omkostninger i resultatopgørelsen i form af afskrivninger og renter samlet set svarer til de betalte leasingydelser i den femårige periode, som vist i afsnit 7.2.1.2. Eneste forskel er, at der er indregnet 100 tkr. som tillæg til aktivet som følge af de direkte omkostninger i eksemplet. Disse direkte omkostninger er afskrevet over leasingperioden og medvirker derfor til at de samlede omkostninger er 100 tkr. højere end leasingbetalingerne.

I årene mellem første indregning og udløb af leasingaftalen er der forskel mellem leasingaktivet og leasingforpligtelsen. Disse forskelle opstår ikke udelukkende på grund af de ovennævnte direkte omkostninger som er tillagt aktivet, men også fordi afskrivninger på aktivet og amortisering af lånet ikke følger samme indregningsmønster, idet lånet undergår forrentning. Det er desuden værd at bemærke, at desto højere den interne rente er, desto større er renteomkostningerne i de første perioder og vil medføre en større forskel mellem aktivet og forpligtelsen efter første indregning og indtil udløb af leasingkontrakten, som herefter vil være udlignet.

8.2.4 Værdiforringelse af leasingaktivet

Leasede aktiver skal efter første indregning testes for værdiforringelse iht. IAS 36 såfremt der er indikationer herpå.²⁴⁷ Eventuelle nedskrivninger på det leasede aktiv indregnes under af- og nedskrivninger i resultatopgørelsen.

8.3 Operationel leasing – efterfølgende måling

Den regnskabsmæssige behandling af operationel leasing er beskrevet i afsnit 7.2.2 hvoraf det fremgår, at betaling af leasingydelserne skal indregnes lineært over leasingaftalens løbetid med mindre et andet systematisk mønster er mere retvisende for forbruget af aktivet.²⁴⁸

Betalinger der er betinget af brugen af aktivet, for eksempel at der betales 1 kr. pr. enhed produceret på en leaset maskine udover de ordinære leasingydelser, skal dog indregnes i det år de vedrører.

Hvis det antages at det eksempel der fremføres i afsnit 8.2.3 var en operationel leasingaftale ville indregningen i resultatopgørelsen se således ud:

RESULTATOPGØRELSEN						
År	Faste leasingydelser	Minimum af brugsbetingede ydelser	Brugsbetingede ydelser (variable)	Bod for manglende forlængelse	Direkte omkostninger	I alt
1	500.000	500.000	500.000	200.000	20.000	1.720.000
2	510.000	510.000	1.530.000	200.000	20.000	2.770.000
3	520.200	520.200	3.641.400	200.000	20.000-	4.901.800
4	530.604	530.604	2.653.020	200.000	20.000-	3.934.228
5	541.216	541.216	1.623.648	200.000	20.000-	2.926.080
I alt	2.602.020	2.602.020	9.948.068	1.000.000	100.000	16.252.108

Figur 22: Eksempel på resultateffekt ved operationel leasing under IAS 17

Som det ses er de totale omkostninger der indregnes i forbindelse med leasingaftalen de samme, men indregningen i de enkelte år svinger i forhold til når det behandles som finansiel leasing som vist i afsnit 8.2.3. Typisk vil finansielle leasingaftale have højere omkostninger i starten på grund af renteelementet der så reduceres og udlignes i løbet af årene. Et simplificeret eksempel der illustrerer forskellene er endvidere angivet i afsnit 6.4.3.3.

²⁴⁷ IAS 17.30

²⁴⁸ IAS 17.33

8.4 Efterfølgende måling i henhold til ny leasingstandard²⁴⁹

Efter påbegyndelse af leasingkontrakten, og dermed ved ibrugtagning af det leasede aktiv, skal leasingforpligtelsen måles til amortiseret kostpris ved brug af den effektive interne rentes metode²⁵⁰. Herved vil der hele tiden være en leasingforpligtelse indregnet som repræsenterer nutidsværdien af de tilbageværende betalinger i leasingperioden, som dermed afspejler den tilbagediskonterede forpligtelse overfor leasinggiver. Denne metode er uændret i forhold til IAS 17.

8.4.1 Revurdering af leasingforpligtelsen

Såfremt der er indtruffet nye forhold der indikerer væsentlige ændringer i leasingforpligtelsen siden sidste regnskabsperiode skal leasingtager revurdere den regnskabsmæssige værdi af leasingforpligtelsen²⁵¹. I denne revurdering skal leasingtager blandt andet overveje længden af leasingperioden, og såfremt der er ændringer hertil, skal ændringerne afspejles i en korrektion af leasingforpligtelsen samt brugsretsaktivet²⁵².

Udover ændringer til den mest sandsynlige, og dermed forventede, leasingperiode, skal leasingtager ligeledes tage stilling til hvorvidt der er sket væsentlige ændringer til de variable ydelser samt eventuelle residualværdigarantier, der er indregnet i leasingforpligtelsen²⁵³.

Såfremt revurderingen af leasingforpligtelsen resulterer i en ændring heraf, skal ændringen indregnes i årsregnskabet. Denne ændring skal indregnes forskelligt alt efter hvilken periode ændringerne i forudsætningerne relaterer sig til, og skal således indregnes

- a) i resultatopgørelsen såfremt ændringerne relaterer sig til indeværende eller foregående regnskabsperioder, og
- b) som en ændring til brugsretsaktivet, såfremt ændringerne relaterer sig til fremtidige regnskabsperioder²⁵⁴.

Nedenfor eksemplificeres effekten af en ændring af leasingforpligtelsen. Der tages udgangspunkt i eksemplet som er oplistet i bilag 4 i afsnit 13.4, hvortil der henvises for beregninger.

I forhold til tidligere eksempler er den forventede leasingperiode taget op til revurdering ved starten af år 5. Det antages, at der på grund af en forsinket produktudvikling fra selskabet samt

²⁴⁹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 16-24

²⁵⁰ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 16 a

²⁵¹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 17 - uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁵² Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 17a fra IASB og FASB's møder afholdt til og med 17. maj 2011

²⁵³ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 17b - uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁵⁴ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 18 - uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

konkurrenterne forventes et væsentligt forbedret salg i de efterfølgende 5 år. Hermed forventer selskabet nu at forlænge leasingaftalen med 5 år idet det vurderes at være rentabelt. Forudsætningerne i eksemplet er angivet nedenfor.

Antagelser i eksemplet:

Leasingydelse pr. år:	500.000 kr. med en fast årlig stigning på 2%																				
Alternativ lånerente:	7,5 %																				
Uopsigelig leasingperiode:	5 år																				
Bod ved manglende forlængelse efter uopsigelsesperioden i endnu 5 år:	1.000.000 kr.																				
Brugsbetingede ydelser (produceret enheder):	10 kr. pr. enhed med en årlig stigning på 2%																				
Minimumsbetaling:	50.000 enheder.																				
Forventet produktion:	<table> <tr><td>År 1</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 2</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 3</td><td>400.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 4</td><td>300.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 5</td><td>300.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 6</td><td>275.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 7</td><td>250.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 8</td><td>225.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 9</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 10</td><td>150.000 enheder</td></tr> </table>	År 1	100.000 enheder	År 2	200.000 enheder	År 3	400.000 enheder	År 4	300.000 enheder	År 5	300.000 enheder	År 6	275.000 enheder	År 7	250.000 enheder	År 8	225.000 enheder	År 9	200.000 enheder	År 10	150.000 enheder
År 1	100.000 enheder																				
År 2	200.000 enheder																				
År 3	400.000 enheder																				
År 4	300.000 enheder																				
År 5	300.000 enheder																				
År 6	275.000 enheder																				
År 7	250.000 enheder																				
År 8	225.000 enheder																				
År 9	200.000 enheder																				
År 10	150.000 enheder																				
Afskrivningsperiode:	10 år, svarende til leasingperioden																				
Direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen:	100.000 kr.																				

På baggrund af de ændrede forudsætninger vil selskabet ved indgangen af år 5 opføre følgende leasingforpligtelse:

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente	Nutidsværdi
5	541.216	541.216	0	7,50%	1.006.914
6	552.040	552.040	0	7,50%	955.397
7	563.081	563.081	0	7,50%	906.516
8	574.343	574.343	0	7,50%	860.136
9	585.830	585.830	0	7,50%	816.129
10	597.546	597.546	0	7,50%	774.374
I alt	3.414.056	3.414.056	0		5.319.467

Figur 23: Eksempel på effekt på leasingforpligtelsen som følge af ændring til leasingperioden

Som det ses udgår boden for den manglende forlængelse i år 5, men de faste leasingbetalinger for årene 6-10 indgår nu også i forpligtelsen.

Fra beregningerne i bilag 7 i afsnit 13.7 ses det, at forpligtelsen ved udgangen af år 4 udgjorde 1.937.146 kr., altså skal forpligtelsen reguleres med 3.382.321 kr. En opdateret oversigt over forpligtelsen i leasingperiodens løbetid fremgår nedenfor:

FORPLIGTELSEN					
År	Forpligtelse primo	Rente	Ydelse	Forpligtelse ultimo	
1	4.895.522	367.164	1.000.000	4.262.686	
2	4.262.686	319.701	1.020.000	3.562.388	
3	3.562.388	267.179	1.040.400	2.789.167	
4	2.789.167	209.188	1.061.208	1.937.146	
5	5.319.467	398.960	1.082.432	4.635.995	
6	4.635.995	347.700	1.104.081	3.879.614	
7	3.879.614	290.971	1.126.162	3.044.422	
8	3.044.422	228.332	1.148.686	2.124.068	
9	2.124.068	159.305	1.171.659	1.111.714	
10	1.111.714	83.379	1.195.093	0	
I alt		2.671.878	10.949.721		

Figur 24: Ny opgørelse af leasingforpligtelse som følge af revurdering af leasingperiode

Revurderingen som følge af de nye forhold medvirker en primær og en sekundær ændring. Den primære ændring er, at leasingperioden ændres. Denne vedrører nye forhold om forventninger til fremtiden, og skal derfor reguleres via balancen som en korrektion til leasingforpligtelsen og brugsretsaktivet. Den sekundære ændring er, at boden for en manglende forlængelse udgår, som er et resultat af den primære ændring. Denne ændring betyder, at der er indregnet for mange omkostninger i år 1-4. Korrektionen heraf føres over resultatopgørelsen i året for revurderingen, idet ændringen relaterer sig til tidligere indregnede omkostninger, som med de nye forhold ikke længere gør sig gældende.

Den sekundære ændring medfører, at renteomkostningerne har været 233.674 kr. for høje år i 1-4. Nutidsværdien af boden på 1.000.000 kr. var oprindeligt 696.559 kr. der indgik i opgørelsen af brugsretsaktivet der blev afskrevet over 5 år. Dette betyder at boden havde en årlig afskrivning på 139.312 kr. For år 1-4 ved vil der således, udover regulering vedrørende renterne, være en positiv regulering på afskrivningerne på 557.248 kr. vedrørende boden. Yderligere var de direkte omkostninger også indregnet med 100.000 kr. Med en afskrivningsperiode på 5 år

bidrog de direkte omkostninger med årlige afskrivninger på 20.000 kr. Ved en ændring af afskrivningsperioden til 10 år ville afskrivningerne herpå kun skulle udgøre 40.000 kr. i år 1-4 imod de indregnede 80.000 kr. Dette medvirker således til en positiv regulering på 40.000 kr. Sammenlagt ville afskrivningerne for år 1-4 skulle reguleres med 597.248 kr. som en indtægt over resultatopgørelsen²⁵⁵.

Reguleringen af brugsretsaktivet ville udgøre residualen af ovenstående reguleringer $(3.382.321 + 233.674 + 597.248) = 4.213.243$ kr. Alternativt kan denne også beregnes som nutidsværdien af de fremtidige betalinger for årene 6-10 der andrager 4.312.555 kr. reguleret med afskrivningerne til boden i år 5, 139.312 kr. samt de 40.000 kr. der vedrører reguleringen af de direkte omkostninger $(4.312.555 - 139.312 + 40.000) = 4.213.243$ kr.

Brugsretsaktivet vil på baggrund af ovenstående måles som oplyst i nedenstående tabel:

AKTIVET			
År	Brugsretaktiv primo	Afskrivning	Bogført værdi ultimo
1	4.995.522	999.104	3.996.418
2	3.996.418	999.104	2.997.313
3	2.997.313	999.104	1.998.209
4	1.998.209	999.104	999.104
5	5.212.346	868.724	4.343.622
6	4.343.622	868.724	3.474.897
7	3.474.897	868.724	2.606.173
8	2.606.173	868.724	1.737.449
9	1.737.449	868.724	868.724
10	868.724	868.724	0
I alt		9.208.764	

Figur 25: Effekt på aktivet som følge af revurdering af leasingperioden

²⁵⁵ Der henvises til bilag 7 for detaljerede beregninger til brug for eksemplet

For den tiårige periode vil resultatopgørelsen se således ud:

RESULTATOPGØRELSEN						
År	Brugsbetingede ydelser (variabel)	Afskrivninger	Renteomkostninger	Regulering af afskrivninger	Regulering af renteomkostninger	I alt
1	500.000	999.104	367.164			1.866.269
2	1.530.000	999.104	319.701			2.848.806
3	3.641.400	999.104	267.179			4.907.683
4	2.653.020	999.104	209.188			3.861.312
5	2.706.080	868.724	398.960	-597.247	-233.674	3.142.844
6	2.484.182	868.724	347.700			3.700.606
7	2.252.325	868.724	290.971			3.412.020
8	2.010.200	868.724	228.332			3.107.256
9	1.757.489	868.724	159.305			2.785.519
10	1.195.093	868.724	83.379			2.147.195
I alt	20.729.789	9.208.764	2.671.878	-597.247	-233.674	31.779.510

Figur 26: Resultateffekt som følge af revurdering af leasingperioden

Som det ses ovenfor, svarer summen af afskrivningerne, fratrukket de direkte omkostninger, renteomkostningerne og reguleringerne heraf i resultatopgørelsen til leasingbetalingerne der indgår i opgørelsen af leasingforpligtelsen. Dette vil altid være tilfældet, da forskelle mellem omkostninger og pengestrømme kun er tidsmæssige forskydninger.

I Exposure Draft nævnes, at ændringer til betingede leasingydelser relateret til en ændring i et indeks eller spotkursen i indeværende eller foregående regnskabsår skal indregnes i resultatopgørelsen²⁵⁶. Ændringer til fremtidige indeks eller spotkurser skal indregnes som en korrektion til henholdsvis leasingforpligtelsen og leasingaktivet når de er aktuelle²⁵⁷.

Der er opstillet et eksempel på hvordan sådan en ændring behandles i bilag 5 i afsnit 0. Der henvises hertil for yderligere forklaring af hvad effekten er heraf, og hvordan dette håndteres i praksis.

Leasingtager skal som udgangspunkt ikke foretage ændringer til den interne rente der anvendes som diskonteringsfaktor til fastlæggelsen af nutidsværdien af leasingforpligtelsen (ud over regulering for eventuel variabel rente). Dog skal den interne rente tages i betragtning såfremt²⁵⁸:

²⁵⁶ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 18- uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁵⁷ Do.

²⁵⁸ Staff Paper - kommentarer til ED/2010/9, afsnit 18 fra IASB og FASB's møde afholdt d. 17. maj 2011

- a) der er en væsentlig ændring i leasingbetalingerne som følge af en ændring i vurderingen af hvorvidt leasingtager har et *væsentligt økonomisk incitament* til at udnytte en option om at forlænge en leasingkontrakt eller til at købe det underliggende aktiv
- b) der er en ændring i leasingbetalingerne som følge af udnyttelse af en option som leasingtager ikke havde et væsentligt økonomisk incitament til at udnytte, og derfor ikke tidligere var medtaget i fastlæggelsen af den interne rente

Eventuelle ændringer til leasingforpligtelsen som følge af ændring til diskonteringsfaktoren skal indregnes i resultatopgørelsen²⁵⁹.

8.4.2 Leasingaktivet

Som tidligere nævnt indregnes leasingaktivet første gang til kostpris, svarende til nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger, eller alternativt til dagsværdi.

Den efterfølgende måling sker som udgangspunkt til amortiseret kostpris, hvor der på et systematisk grundlag foretages afskrivning af brugsretsaktivet fra ibrugtagning til udløbet af leasingperioden, eller over det underliggende aktivs brugstid, såfremt denne er kortere. Den anvendte afskrivningsperiode skal fastlægges i henhold til retningslinjerne i IAS 38²⁶⁰.

Der er dog i henhold til de parallelle regler i IAS 16, som også gælder for immaterielle anlægsaktiver med bestemmelig levetid²⁶¹, mulighed for at måle brugsretsaktivet til enten

- a) amortiseret kostpris, hvor kostprisen undergår ordinære afskrivninger samt nedskrivninger, som nævnt ovenfor
- b) dagsværdi, hvis denne kan opgøres troværdigt²⁶²

Såfremt det vælges at måle aktivet til dagsværdi, skal alle aktiver i den anlægsgruppe måles til dagsværdi. Dette er også tilfældet for almindelige materielle anlægsaktiver. Dagsværdien skal tilmed vurderes ved hver regnskabsafslutning for at sikre, at aktivets bogførte værdi ikke afviger væsentligt fra denne²⁶³.

²⁵⁹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 19- uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁶⁰ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 20- uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁶¹ Årsrapport efter IFRS side 655 og side 358

²⁶² Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 21- uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁶³ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 22- uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

8.4.2.1 Vurdering af nedskrivningsbehov

Virksomheden skal ved hver regnskabsafslutning foretage en vurdering af, hvorvidt der er indikationer på nedskrivningsbehov af leasingaktivet. Denne vurdering skal foretages i henhold til bestemmelserne i IAS 36 - Impairment of Assets. Såfremt leasingaktivet ikke genererer selvstændige pengestrømme, skal aktivet vurderes sammen med den mindste gruppe af aktiver som frembringer indgående pengestrømme fra fortsat anvendelse, som i al væsentlighed er uafhængige af pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver²⁶⁴.

Eventuelle nedskrivninger på leasingaktivet indregnes i resultatopgørelsen.

8.5 Analyse af området

Den efterfølgende måling af indregnede leasingforpligtelser og brugsretsaktiver er i den nye leasingstandard i vid udstrækning uændret i forhold til den efterfølgende måling i IAS 17.

Ligesom ved første måling var der i Exposure Draft lagt op til større ændringer i forhold til IAS 17, idet indregningen af betingede leasingydelser ville have medført et behov for en årlig revurdering. De foreløbige beslutninger til den oprindelige måling fra Exposure Draft medvirker, at mange af de estimer og subjektive skøn som der i første omgang skulle måles i leasingforpligtelsen er udeholdt. Herved fjernes de variable elementer som kunne have haft en stor effekt på den efterfølgende måling fra år til år. Estimer og skøn relateret hertil vurderes således at udvikle sig mere svingende end mange af de faste elementer der fremgår af en leasingaftale. Exposure Draft havde således lagt op til, at det bedste estimat i forhold til betingede ydelser skulle indgå i opgørelsen af minimumsleasingforpligtelsen, for eksempel en ydelse der kunne være afhængig af salget. Dette ville have medvirket, at en virksomhed ved kontraktens påbegyndelse skulle estimere salget for hele leasingperioden. De usikre elementer i denne vurdering ville formentlig ændre sig hvert år. Dermed ville brugsretsaktivet og leasingforpligtelsen i større grad skulle reguleres som følge af de opdaterede estimer og skøn end tilfældet er med de foreløbige beslutninger. Derfor synes behovet for revurdering at være tilstrækkeligt afdækket ved at det kun er væsentlige ændringer til de faste elementer der skal tages stilling til.

Ovennævnte revurderinger ville være enormt tidskrævende og omkostningstunge. Således udtrykte mange brugere deres bekymring omkring omkostningerne forbundet med opgørelserne

²⁶⁴ IAS 36.6 samt Årsrapport efter IFRS side 595.

af disse variable ydelser, og mente ikke, at de blev opvejet af den øgede indregning.²⁶⁵ Den administrative byrde vedrørende revurdering af leasingforpligtelsen og korrektioner relateret hertil bliver tilsvarende større, hvis en virksomhed eksempelvis er underlagt kvartalsvis rapportering.

Ved at indregne de variable ydelser i leasingforpligtelsen og efterfølgende foretage revurdering, ville de variable ydelser i større grad blive indregnet som afskrivninger og renteomkostninger end for eksempel som andre eksterne omkostninger. Herved ville der være potentiel forskellig præsentation af omkostninger mellem virksomheder der har købt aktivet og virksomheder der har leaset aktivet.

Selvom mange af de variable elementer efterfølgende er blevet tilbageført, lægges der dog op til at der skal ske en mere aktiv stillingtagen til om der er ændringer der vil påvirke det indregnede brugsretsaktiv og den tilhørende forpligtelse end i IAS 17. Således beskrives der i Exposure Draft, og med de foreløbige beslutninger, i større grad hvornår der skal tages stilling til ændringer der kan påvirke det indregnede brugsretsaktiv og den indregnede forpligtelsen der udspringer af leasingaftalen, samt hvordan disse ændringer skal indregnes. IAS 17 anførte kun i begrænset omfang hvornår og hvordan der skulle foretages revurdering af forpligtelsen og aktivet i en leasingaftale. Det fremgik således blot, at aktivet skulle vurderes for indikationer på værdiforringelse i overensstemmelse med IAS 36.

8.6 Delkonklusion

Ligesom ved første indregning og måling lagde Exposure Draft op til en lang række ændringer i forbindelse med den efterfølgende måling. De foreslåede ændringer havde sin oprindelse i forslaget om, at de estimerede variable ydelser skulle være en del af leasingforpligtelsen. Idet disse ydelser, med stor sandsynlighed, ville indeholde høj grad af skøn ville der også være et større behov for revurdering af den indregnede forpligtelse end ved IAS 17. Disse revurderinger ville typisk relatere sig til ændrede forudsætninger på baggrund af opdaterede data som ville påvirke estimerterne. Estimerterne ville være vanskeligere at opføre jo længere ud i fremtiden de lå, og ledelsen ville derfor ofte skulle foretage betydelige skøn.

Mange respondenter til Exposure Draft forudså store omkostninger forbundet med revurderingen og stillede spørgsmålstejn ved, om værdien af revurderingen for regnskabsbruger stod mål

²⁶⁵ Comment Letter summary, afsnit 166

med omkostningerne ved at udarbejde dem. Specielt må der kunne stilles spørgsmålstegn ved nytteværdien af revurderingen hvis denne indeholder estimerede ydelser der ligger langt ud i fremtiden. Det vurderes således, at det omfattende arbejde der er forbundet med at foretage disse revurderinger, som i øvrigt er baseret på usikre antagelser, ikke modsvares af en tilsvarende ekstra nytteværdi for regnskabsbrugere. Ved at ændre disse forhold som var indarbejdet i Exposure Draft, vil der formentlig også blive lagt mere fokus på de væsentlige ændringer der kan medføre revurdering af leasingforpligtelsen. Disse vil ligeledes kunne opgøres mere troværdigt, idet der ikke i nær så høj grad vil være væsentlige estimater forbundet hermed.

Med de foreløbige beslutninger er ændringerne blevet modificeret, således at de er i overensstemmelse med de ændringer der er til første indregning og måling i kapitel 1. Herved synes de foreløbige beslutninger, at tage højde for respondenternes kommentarer omkring hvad der er praktisk muligt og stadig skaber værdi for regnskabsbrugere ud fra en cost-benefit betragtning.

Foruden ovenstående ændringer lægges der i udkastet til den nye leasingstandard op til en mere aktiv vurdering af hvornår ændringerne skal vurderes og hvordan de skal behandles. Disse forhold er ligeledes tilpasset ændringerne i kapitel 1. Dette sikrer, at såfremt der er væsentlige ændringer til leasingaftalen eller vurderingen heraf, vil disse forhold blive indarbejdet i vurderingen af brugsretsaktivet og den tilhørende leasingforpligtelse.

Det vurderes overordnet, at der er foretaget fornuftige tilpasninger i forhold til Exposure Draft som vil medvirke til, at regnskabsaflæggerne kan indarbejde den nye regnskabsteori for leasing på en mere pragmatisk måde, uden at det forringer regnskabsinformationen. Dette kræver dog, at der i tilstrækkeligt omfang oplyses om væsentlige faktorer og estimater der indgår i målingen af leasingforpligtelser.

9 Præsentation og oplysning

9.1 Formål med kapitlet

Formålet med nærværende kapitel er, at beskrive hvordan leasingaktiviteter skal præsenteres i årsrapporten og hvilke oplysninger der skal knyttes hertil. Beskrivelsen vil omfatte de nuværende præsentations- og oplysningskrav i henhold til IAS 17 samt de foreløbige besluttede ændringer i udkastet til den nye leasingstandard. På baggrund heraf vil der blive foretaget en sammenligning og identifikation af de væsentligste ændringer hertil som vil danne baggrund for analysen sidst i kapitlet.

9.2 Præsentation og oplysningskrav i henhold til IAS 17

9.2.1 Præsentation i henhold til IAS 17

Der er ikke et specifikt afsnit vedrørende præsentation i IAS 17, og heller ikke nogle krav til hvorledes aktiver og forpligtelser vedrørende en finansiel leasingaftale skal præsenteres²⁶⁶. Det fremgår dog, at finansielt leasede aktiver og forpligtelser skal præsenteres brutto, samt at der skal være ensartet præsentation af finansielt leasede aktiver og forpligtelser med opdeling i kort- og langfristede aktiver henholdsvis forpligtelser²⁶⁷. Finansielt leasede aktiver skal præsenteres som *materielle anlægsaktiver*, eftersom de regnskabsmæssigt anses som værende et lånefinansieret køb af materielle aktiver²⁶⁸. Aktiverne skal præsenteres sammen med den gruppe af aktiver den vedrører. Desuden skal den regnskabsmæssige værdi på statusdagen oplyses særskilt²⁶⁹. Der henvises til bilag 2 i afsnit 13.2 for et eksempel på hvordan finansielt leasede aktiver præsenteres i noten for materielle anlægsaktiver.

Den finansielle leasingforpligtelse oplyses normalt i praksis særskilt under passiverne som *leasingforpligtelser* under *finansielle forpligtelser* og præsenteres som ovennævnt i henholdsvis kort- og langfristede forpligtelser såfremt den strækker sig over mere end 1 år fra statusdagen. Der er dog som tidligere nævnt ikke noget specifikt krav, om at det skal oplyses særskilt.

Omkostninger i resultatopgørelsen skal for finansielt leasede aktiver opdeles i henholdsvis renteomkostninger, svarende til amortiseringen af forpligtelsen, samt afskrivninger på det leasede

²⁶⁶ Årsrapport efter IFRS, side 388 samt News on the Horizon September 2010, side 21, KPMG

²⁶⁷ IAS 17.23

²⁶⁸ Årsrapport efter IFRS, side 388

²⁶⁹ IAS 17.31 (a)

aktiv²⁷⁰. Renteomkostningen skal præsenteres under *finansielle omkostninger* og afskrivningen skal præsenteres i henholdsvis *af- og nedskrivninger af materielle anlægsaktiver (for artsopdelte resultatopgørelser)* og i henholdsvis *produktionsomkostninger, distributionsomkostninger og administrationsomkostninger (for funktionsopdelte resultatopgørelser)*.

Der henvises udover ovennævnte præsentationsbestemmelser i IAS 17 til andre standarder for bestemmelserne relateret til præsentation i årsrapporten²⁷¹.

For operationelle leasingaftaler indregnes ingen aktiver og forpligtelser, hvorfor det udelukkende er de løbende omkostningers præsentation der er relevant. Disse omkostninger opdeles ikke i afskrivninger og renteomkostninger, hvorfor de blot skal præsenteres som *finansielle omkostninger (for artsopdelte resultatopgørelser)* og i henholdsvis *produktionsomkostninger, distributionsomkostninger og administrationsomkostninger (for funktionsopdelte resultatopgørelser)*.

9.2.2 Oplysningskrav i henhold til IAS 17

9.2.2.1 Finansiell leasing - oplysninger

Leasingtager skal i sin årsrapport give en række oplysninger omkring finansielt leasede aktiver og den/de tilhørende forpligtelse. Der således skal oplyses følgende²⁷²:

- Den regnskabsmæssige værdi af finansielt leasede aktiver fordelt på hver gruppe af aktiver ved rapporteringsperiodens slutning
- En afstemning mellem de totale fremtidige minimumsbetalinger ved slutningen af rapporteringsperioden og nutidsværdien af de totale fremtidige minimumsbetalinger. Herudover skal der være en fordeling af ovenstående på hvad der forfalder inden for 1 år, 1-5 år og forfald senere end 5 år
- Brugsbetingede ydelser udgiftsført i perioden
- De totale fremtidige leasingbetalinger som forventes modtaget fra ikke-opsigelige subleasingaftaler ved rapporteringsperiodens slutning

²⁷⁰ IAS 17.27

²⁷¹ IAS 17.32

²⁷² IAS 17.31

- En general beskrivelse af væsentlige leasingaftaler og deres betingelser, herunder eksempelvis brugsbetingede ydelser, købsoptioner, fornyelsesklausuler med videre

Foruden ovenstående skal medtages de oplysningskrav der fremgår af IFRS 7.

9.2.2.2 Operational leasing

I henhold til IAS 17 skal leasingtager ved operationel leasing oplyse om følgende i sit regnskab²⁷³:

- De totale fremtidige leasingbetalinger der er knyttet til ikke-opsigelige leasingaftaler. Der skal endvidere gives oplysninger om hvorledes leasingbetalingerne forfalder inden 1 år, 1 -5 år, og senere end 5 år
- De totale fremtidige leasingbetalinger som forventes modtaget fra ikke-opsigelige subleasingaftaler ved rapporteringsperiodens slutning
- Leasingomkostninger for både leasing- og subleasingaftaler der er omkostningsført i regnskabsåret. Omkostningerne skal fordeles på minimumsleasingbetalinger, brugsbetingede omkostninger og subleasingomkostninger
- En general beskrivelse af væsentlige leasingaftaler og deres betingelser som for eksempel brugsbetingede betalinger, købsoptioner, fornyelsesklausuler med videre

Foruden ovenstående skal der medtages de oplysningskrav der fremgår af IFRS 7.

9.3 Præsentations- og oplysningskrav i henhold til ny leasingstandard

9.3.1 Præsentation i henhold til ny leasingstandard

IASB og FASB har pr. 1. juni 2011 ikke lagt sig fast på hvorledes leasingforpligtelsen, brugsretsaktivet og de relaterede renteomkostninger, afskrivninger og pengestrømme skal præsenteres og noteoplyses. Dog er der på mødet d. 20. juli foretaget foreløbige beslutninger der medvirker, at leasingtager skal præsentere:

- a) en finansiell leasingforpligtelse adskilt fra andre finansielle forpligtelser, eller sammen med andre finansielle forpligtelser og med noteoplysning om i hvilken linje forpligtelsen indgår i balancen

²⁷³ IAS 17.35

- b) et brugsretsaktiv sammen med ejede materielle anlægsaktiver, med noteoplysning om i hvilken linje brugsretsaktivet indgår i balancen²⁷⁴

Det er desuden foreslået, at afskrivninger på brugsretsaktivet og renteomkostninger vedrørende leasingforpligtelsen skal præsenteres enten

- a) som særskilte poster i resultatopgørelsen adskilt fra andre afskrivninger og renteomkostninger, eller
- b) sammen med øvrige afskrivninger og renteomkostninger, men i stedet oplyses særskilt i noterne²⁷⁵.

Således må leasingtager ikke præsentere leasingbetalinger som leasing- eller lejeomkostninger, men er påkrævet at lave opsplittningen i renter og afskrivninger.

Leasingbetalinger skal præsenteres som pengestrømme fra finansieringsaktivitet i pengestrømsopgørelsen med sin egen linje adskilt fra andre finansieringsaktiviteter. Pengestrømme fra korte leasingaftaler samt fra variable leasingydelser som ikke er indregnet i leasingforpligtelsen skal præsenteres under driftsaktivitet²⁷⁶.

Ved denne præsentation følger pengestrømmene fra finansieringsaktivet de leasingydelser der er defineret som leasing og indregnet i forpligtelsen, mens ydelser som ikke indregnes i balancen præsenteres som pengestrømme fra driftsaktivitet.

9.3.2 Oplysningskrav i henhold til ny leasingstandard

Som det tidligere er nævnt under afsnittet om præsentationen af leasingaktiviteter i leasingtagers regnskab i afsnit 9.3.1 ovenfor, har IASB og FASB ikke diskuteret ændringer til noteoplysningerne vedrørende leasingaktiviteter pr. 1. juni 2011. Dog er der på IASB og FASB's møde d. 20. juli kommet præcisering heraf.

Regnskabsaflægger skal således oplyse kvantitative og kvalitative informationer om:

- a) alle omkostninger relateret til leasing som er omkostningsført i rapporteringsperioden i en specifikation som inddeler de samlede omkostninger i

I. afskrivninger

²⁷⁴ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 25 fra IASB og FASB's møde afholdt 20. juli 2011

²⁷⁵ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 26 fra IASB og FASB's møde afholdt 20. juli 2011

²⁷⁶ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 27 fra IASB og FASB's møde afholdt 20. juli 2011

- II. renteomkostninger
- III. omkostninger relateret til brugsbetingende variable omkostninger som ikke er indregnet i forpligtelsen til at betale leasingydelser
- IV. omkostninger relateret til de kortvarige leasingaftaler der af praktiske årsager ikke er indregnet i forpligtelsen til at betale leasingydelser²⁷⁷

Disse oplysninger skal ledsages af nedenstående yderligere oplysningskrav som skal indeholdes i årsrapporten:

- grundlaget og vilkårene hvorpå brugsbetingede ydelser er fastlagt
- muligheden og vilkårene for fornyelse og opsigelse af leasingaftaler, herunder redegørelser for de optioner der er indregnet som en del af leasingbetalingerne i nutidsværdien af forpligtelsen til at betale leasingydelser.
- muligheden og de grundlæggende vilkår for køb af det underliggende aktiv²⁷⁸
- primoværdier og ultimoværdier af brugsretsaktivet adskilt fra andre grupper af aktiver og af leasingforpligtelsen i en afstemning der viser årets forskydning heri²⁷⁹,
- leasingforpligtelsen i en ikke-tilbagediskonteret udgave, hvor der skal oplyses om den årlige leasingydelse for de første 5 år samt en total for den samlede leasingydelse herudover. Den oplyste leasingforpligtelse skal oplyses sammen med en afstemning over til den indregnede forpligtelse til at betale leasingydelser²⁸⁰.
- Hvis der indgås en aftale før regnskabsperioden, men denne først påbegyndes efterfølgende, skal der medtages oplysninger om væsentligste vilkår for en er leasingaftale der medfører væsentlig rettigheder og forpligtelser²⁸¹.

Udover de ovenstående oplysninger foreslås det i den nye IFRS omkring leasing, at leasingtager skal oplyse om eventuelle kortvarige leasingaftaler som medvirker væsentlig forskellig indregning af omkostninger i det kommende regnskabsår i forhold til indeværende regnskabsår²⁸². Dette kan for eksempel være tilfældet hvis en virksomhed indgår beløbsmæssigt store kontrakter kort tid før skæringsperioden, som løber under 1 år, men som strækker sig ind i den nye

²⁷⁷ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 70 fra IASB og FASB's møde d. 20. juli 2011

²⁷⁸ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 73a fra IASB og FASB's møde d. 20. juli 2011

²⁷⁹ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 77 fra IASB og FASB's møde d. 20. juli 2011

²⁸⁰ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 85 - uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

²⁸¹ Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 73b fra IASB og FASB's møde d. 20. juli 2011

²⁸² Staff Paper (oktober 2011) med kommentarer til ED/2010/9, afsnit 75 fra IASB og FASB's møde d. 20. juli 2011

regnskabsperiode. Disse kan således vælges udeholdt fra indregning af et aktiv og en forpligtelse, hvorfor der skal oplyses om sådanne væsentlige kortvarige aftaler.

9.4 Analyse af området

Idet der i udkastet til den nye leasingstandard anvendes en brugsretsmodel hvor alle leasingaftaler indregnes i balancen, er der ikke forskellig præsentation af aktiver, forpligtelser og driftsposter, som der var under IAS 17. Der vil dog stadig være forskel i præsentationen i resultatopgørelsen alt efter om der anvendes en artsopdelt, eller en funktionsopdelt resultatopgørelse. Det er ikke endeligt besluttet hvorledes præsentationen bliver i den nye leasingstandard. Såfremt det endeligt besluttet, at ovennævnte præsentation i afsnit 9.3.1 skal benyttes, vil der således for mange regnskabsaflæggers skulle oplyses flere linjer i balancen²⁸³, idet de tidligere ikke har været underlagt specifikke præsentationsbestemmelser.

Idet der i IAS 17 ikke er specifik regulering relateret til præsentationen af leasingaktiviteter har der været potentiel mulighed for at virksomheder har haft forskellig præsentation i årsrapporterne. Denne problemstilling har været pointeret af mange af respondenterne, hvor det nævnes, at de støtter en ensartet klar præsentation af leasingaktiviteter hvor aktiver, forpligtelser, driftsposter og pengestrømme præsenteres særskilt fra andre regnskabsposter²⁸⁴. Herved vil forskelle således elimineres og sammenligneligheden imellem virksomhederne vil øges.

Med indførslen af en ny standard for leasing vil der være en mere klar adskillelse af aktiviteter der relaterer sig til leasing. Ulempen herved er dog, at det samtidig vil medføre, at resultatopgørelsen og balancen indeholder flere linjer og derfor kan komme til at virke overfyldt. Flere respondenter har derfor også kommenteret i deres kommentarbreve, at de hellere ser en mulighed for at præsentere leasingrelaterede poster sammen med øvrige poster, og i stedet noteoplyse hvorledes leasing indgår heri²⁸⁵.

Leasingforpligtelsen skal præsenteres under finansielle forpligtelser, men enten adskilt fra øvrige finansielle forpligtelser, eller sammen med og så i stedet i noterne angive hvor, og med hvilke beløb leasingforpligtelsen indgår i balancen. Dette vurderes hensigtsmæssigt, idet denne

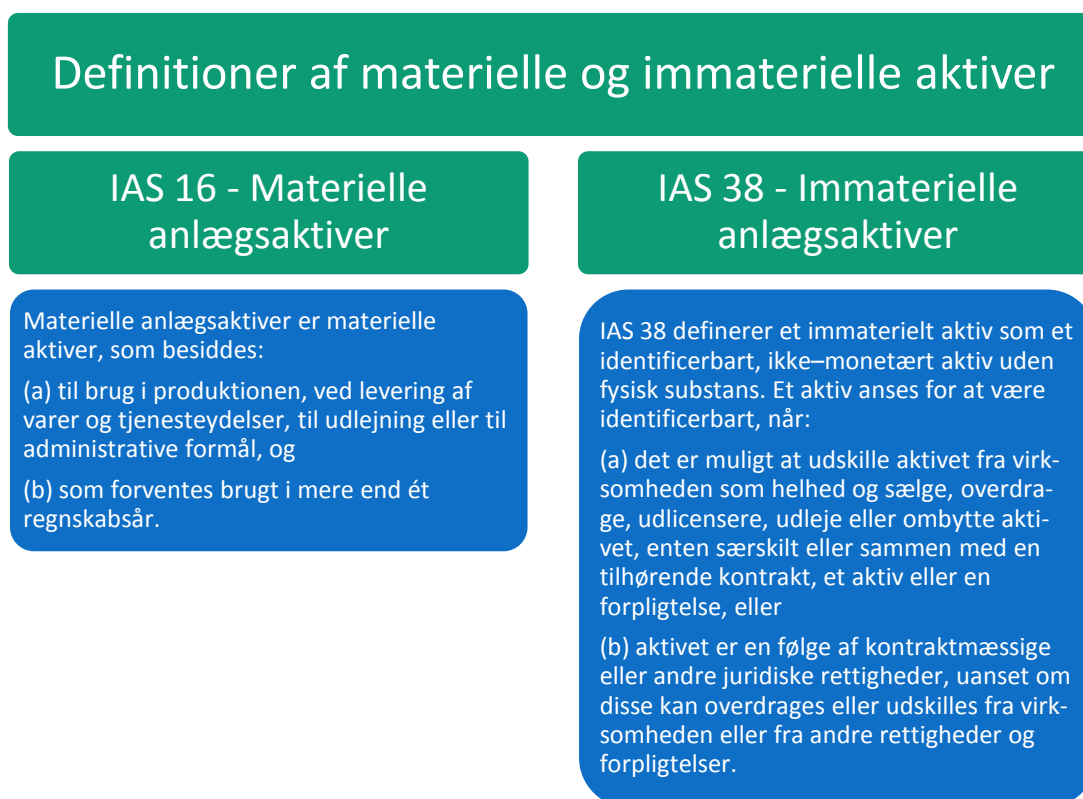
²⁸³ News on the Horizon September 2010, side 21, KPMG

²⁸⁴ Comment Letter Summary, afsnit 179

²⁸⁵ Comment Letter Summary, afsnit 181-182

så følger den eksisterende standard om præsentation i IAS 1²⁸⁶. På denne måde skabes der sammenhæng over til præsentationen i øvrigt ifølge IFRS.

I udkastet til den nye IFRS for leasing anvendes terminologien *brugsretsaktiv*. Denne betegnelse anvendes, idet aktivet der indregnes relaterer sig til retten til at bruge et aktiv i en given periode, og ikke det underliggende aktiv i en leasingaftale. Det underliggende aktiv i en leasingaftale vil ofte være en maskine, et køretøj eller kontorinventar og have substans af et materielt anlægsaktiv. Dog har selskabet ikke købt aktivet, men udelukkende leaset det, hvorfor det ikke juridisk er deres aktiv. Det er i stedet *retten til at bruge* maskinen, køretøjet eller kontorinventaret der indregnes som et aktiv, som i højere grad kan minde om et immaterielt aktiv end et materielt aktiv. Definitionerne af henholdsvis et materielt og et immaterielt aktiv er oplistet nedenfor:

Figur 27: Vurdering af brugsretsaktivets art ud fra definitioner i IAS 16 og IAS 38²⁸⁷

Såfremt det havde været det underliggende aktiv der skulle indregnes ville definitionen af materielle anlægsaktiver i henhold til IAS 16 passe bedst til forholdene, men i og med det er retten

²⁸⁶ IAS 1 afsnit 55

²⁸⁷ Egen tilvirkning

til at bruge et aktiv der opnås ved indgåelse af en leasingaftale kan det virke paradokssalt, at det ikke præsenteres som et immaterielt aktiv.

IASB og FASB anerkender dog, at brugsretsaktivet har karakter af at være et immaterielt aktiv, men at det alligevel skal klassificeres som et materielt aktiv under den gruppe af aktiver det underliggende aktiv repræsenterer for at give bedre information til regnskabslæser. Det pointeres således i Basis of conclusions, at det bedre opfylder regnskabslæserens informationsbehov, at præsentere aktivet sammen med øvrige materielle anlægsaktiver indenfor samme gruppe, idet det bruges på samme vis og med samme formål²⁸⁸. Dog ændrer det ikke på, at aktivet i sin teoretiske forstand har mere karakter af at være et immaterielt aktiv.

Det kan undre, at der i udkastet til den nye IFRS for leasing lægges op til, at den efterfølgende måling af brugsretsaktivet, herunder afskrivningsperioden fastlægges i overensstemmelse med IAS 38 og ikke IAS 16²⁸⁹. På denne måde måles aktivet som et immaterielt anlægsaktiv, men præsenteres som et materielt anlægsaktiv.

Leasingtager skal oplyse hvordan omkostningerne relateret til leasingaktiviteter er fordelt. Herved kan man se hvilke omkostninger der stammer fra afskrivninger på brugsretsaktivet og hvilke omkostninger der stammer fra renter på forpligtelsen. Dette giver regnskabsbruger et klart billede af indregningsmønsteret. Idet der er givet mulighed for at kortvarige leasingaftaler kan udeholdes fra indregning i balancen skal der oplyses yderligere herom i noterne. Såfremt leasingtager havde indgået væsentlige kortvarige leasingkontrakter før skæringsperioden ville regnskabsbruger ikke kunne aflæse dette i balancen, da der ikke var indregnet et aktiv og en forpligtelse til afspejling heraf. I stedet er det et krav, at sådanne arrangementer, der medfører store ændringer i leasingrelaterede omkostninger i kommende regnskabsperioder skal oplyses, hvorfor der kompenseres for at kortvarige leasingkontrakter ikke indregnes. På denne måde vil det også blive synliggjort, hvis leasingtager strukturerer sig ud af at skulle indregne leasingaftaler i balancen, som for eksempel kan gøres ved hvert år at indgå nye etårige kontrakter frem for at indgå en længerevarende kontrakt.

Som det tidligere er diskuteret, er skillelinjen mellem service og leasing behæftet med subjektive skøn. Dette kan medvirke, at aftaler der fejlagtigt klassificeres som serviceaftaler og ikke leasing, ikke indregnes i balancen. Idet der ikke er oplysningskrav om serviceaftaler, vil regn-

²⁸⁸ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, BC144

²⁸⁹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 20- uændret i Staff Paper til og med 1. juni 2011

skabsbrugeren derfor ikke have mulighed for at inddrage oplysninger om sådanne aftaler i vurderingen af virksomhedernes regnskaber. Dette understreger vigtigheden af, at adskillelsen mellem service og leasing konkretiseres yderligere, så risikoen for fejl minimeres.

IASB og FASB er gået fra det oprindelige krav i første udkast til den nye leasingstandard om, at leasingtager skal oplyse den anvendte diskonteringsrente. Dette kan formodes at hænge sammen med, at den gennemsnitligt anvendte diskonteringsrente kan udledes af afstemningen mellem de nominelle leasingydelse og den indregnede leasingforpligtelse opgjort til nutidsværdi.

9.5 Delkonklusion

Det var i IAS 17 ikke besluttet, hvorledes præsentationen af finansielt leasede aktiver og forpligtelser, afskrivninger på aktivet, amortiseringsrenter på forpligtelsen samt pengestrømme relateret til leasingarrangementet skulle præsenteres i årsrapporten. Dette har tidligere haft den betydning, at regnskabslæser har haft vanskeligt ved at danne sig et informativt billede af virksomhedernes leasingarrangementer, samt at sammenligne med andre virksomheder. Med indførslen af den nye leasingstandard lægges der op til, at der kommer en mere adskilt præsentation af regnskabsposter og transaktioner som relaterer sig til leasing. Ulempen herved kan være, at resultatopgørelsen og balancen kommer til at indeholde flere linjer, som kan få årsrapporten til at se kompakt og 'overfyldt' ud, hvorfor leasingtager får muligheden for i stedet at oplyse om præsentationen af leasingaktiviteter i noterne.

Med den nye brugsretsmodel er det retten til at bruge aktivet der indregnes og ikke det underliggende aktiv. Det kan således diskuteres hvorvidt præsentationen som et materielt anlægsaktiv stemmer overens med aktivets karakteristika. IASB og FASB anerkender, at brugsretsaktivet kan have karakter af at være et immaterielt aktiv, men er stadig af den overbevisning, at regnskabslæserns informationsbehov bedst opfyldes ved at præsentere aktivet som et materielt anlægsaktiv. Herved imødekommes ligeledes ønsket om at præsentere leasingaktiviteter som hvis aktiverne var købt og der kan foretages direkte sammenligning med andre virksomheder som har købt sine aktiver frem for at lease dem.

Den adskilte præsentation af regnskabsposter og transaktioner relateret til leasingaktiviteter giver en øget indsigt i virksomhedens heri. Der er dog mange uvisse faktorer og subjektive skøn involveret i målingen af brugsretsaktivet og forpligtelsen til at betale leasingydelse, og det er

derfor vigtigt, at disse i tilstrækkeligt omfang oplyses i årsrapporten, så regnskabslæser kan se de antagelser og risici der ligger til grund for indregningen.

Der lægges i den nye IFRS for leasing op til, at der skal oplyses omfattende om indholdet af væsentlige leasingarrangementer, og hvilke forudsætninger der er anvendt i den regnskabsmæssige behandling heraf. Dette skal dog gøres på hensigtsmæssig måde i grupper af sammenlignelige leasingaftaler, og ikke nødvendigvis individuelt for hver enkelt aftale. Det vurderes vigtigt at der oplyses tilstrækkeligt om væsentlige leasingarrangementer, idet regnskabsbruger har behov for relevant information herom. Regnskabsbruger har især behov for oplysninger om de skøn og forudsætninger ledelsen har anvendt i indregningen og målingen af især forpligtelsen til at betale leasingydelser. Subjektive skøn i denne forbindelse, for eksempel relateret til fastlæggelsen af leasingkontraktens løbetid, har således væsentlig indflydelse på den indregnede forpligtelse og det indregnede aktiv. Informationer om grundlaget for indregning er derfor central for forståelsen af den regnskabsmæssige behandling af leasingaktiviteter.

På trods af tilstrækkelige oplysninger om indregnede aktiver og forpligtelser der udspringer af en leasingaftale er der dog stadig risiko for, at regnskabsbruger ikke får tilstrækkelige oplysninger. Der kan således være væsentlige subjektive skøn involveret i vurderingen af om aftaler er service eller leasing. En fejlagtig klassifikation kan således medføre, at aktiverne og forpligtelserne ikke indregnes, samt at regnskabsbruger ikke andetsteds i regnskabet får oplysninger om disse aftaler. Herved har regnskabsbruger ikke mulighed for selv, at inddrage oplysninger herom i sin vurdering af virksomheden.

10 Konklusion

I en stadig mere globaliseret verden er det essentielt, at der er sammenlignelighed mellem virksomheder på tværs af landegrænser og kontinenter. Dette er årsagen til, at IASB og FASB har igangsat et konvergensprojekt om udarbejdelse af en ny fælles begrebsramme og har igangsat fællesprojekter om udarbejdelse af ensartede regnskabsstandarde, herunder en ny standard for leasing.

IAS 17 har været kritiseret for ikke at indregne aktiver og forpligtelser ved operationelle leasingkontrakter, på trods af de opfylder begrebsrammens definitioner og indregningskriterier herfor. Ligeledes har IAS 17 været kritiseret for at være for kompleks i vurderingen mellem operationel og finansiell leasing. IAS 17 blev første gang indført i 1982, hvilket er syv år tidligere end IASB's begrebsramme blev vedtaget. På trods af, at begrebsrammen ikke er en del af IFRS og ikke træder i stedet for regnskabsstandarde, er det stadig uhensigtsmæssigt at der er uoverensstemmelser herimellem.

IASB og FASB har derfor haft det primære formål med den nye leasingstandard, at udarbejde én model, brugsretsmodellen, hvor alle aftaler der falder indenfor leasingdefinitionen, skal behandles herefter. På denne måde imødekommes kritikken af IAS 17, og regnskabsbrugernes behov opfyldes i højere grad.

Med den nye brugsretsmodel følger dog nye problemstillinger som har stor betydning for den regnskabsmæssige behandling af leasingaktiviteter. Den tidligere skillelinje der var mellem operationelle og finansielle leasingaftaler bliver således erstattet af en ny som går på om leasingdefinitionen er opfyldt eller ej. Idet skillelinjen for indregningen af et brugsretsaktiv og en forpligtelse til at betale leasingydelser skal vurderes ud fra om definitionen af leasing er opfyldt er det afgørende, at denne er klar og tydeligt beskrevet.

Definitionen af leasing er opdelt i to hovedpunkter som foreskriver, at aktivet skal være **specificeret** og **kontrollen til at bruge, eller dirigere brugen heraf** skal være overført. Disse to centrale formuleringer har været diskuteret omfattende af både IASB og FASB og ligeledes af regnskabsaflæggere, brancheforeninger med videre som har responderet i de såkaldte *Comment Letters*. Kontrakter der opfylder definitionen karakteriseres som leasing og skal behandles efter den nye IFRS, hvorimod kontrakter der ikke opfylder definitionen karakteriseres som servicekontrakter og falder uden for standardens anvendelsesområde. Dette har stor regnskabsmæssig konsekvens, idet en leasingaftale medfører indregning af et brugsretsaktiv og en tilhørende for-

pligtelse, mens serviceaftaler ikke medvirker indregning af balanceposter. Tilsvarende bliver den efterfølgende indregning i resultatopgørelsen i de første perioder belastet hårdere ved anvendelse af den nye leasingstandard, idet forpligtelsen indregnes til amortiseret kostpris. Definitionen af leasing har derfor fået en øget betydning idet der ikke er nogen 'mellemvej' hvor kontrakter der opfylder leasingdefinitionen kan klassificeres som operationelle leasing. Indregningen af flere aktiver og forpligtelser påvirker ligeledes væsentlige nøgletal i en retning som kan have stor konsekvens for virksomhederne. Således vil en højere balancesum medvirke til en lavere soliditetsgrad. Dette kan have direkte indflydelse på virksomhedernes finansiering, såfremt långiver ikke tager den nye regnskabsmæssige behandling i betragtning.

Der kan være væsentlige subjektive skøn involveret i vurderingen af om aftaler er service eller leasing. En fejlagtig klassifikation vil medføre, at aktiverne og forpligtelserne ikke indregnes, samt at regnskabsbruger ikke andetsteds i regnskabet får oplysninger om disse aftaler. Herved har regnskabsbruger ikke mulighed for selv, at inddrage oplysninger herom i sin vurdering af virksomheden.

Sondringen mellem service og leasing har medført mange tvivlsspørgsmål og bekymringer. Hovedparten af de virksomheder og brancheforeninger der har responderet på udkastet til den nye leasingstandard, opfordrer af samme grund IASB og FASB til at komme med yderligere vejledning og opstille konkrete eksempler der kan hjælpe regnskabsbruger i deres vurderinger herimellem. Det er derfor paradokssalt, at der kun er opstillet få eksempler til afhjælpning af problemstillingen. Herudover gives der ikke konkrete svar på alle eksempler, på trods af, at leasingarbejdsgruppen selv har opstillet forudsætningerne hertil.

Der er i relation til service/leasing problemstillingen især kommet kritik fra fly- og shippingbranchen, som finder det uhensigtsmæssigt at deres leje af henholdsvis fly og skibe med besætning skal indregnes som aktiver og forpligtelser. De mener således ikke, at et indregnet brugsretsaktiv og en tilhørende forpligtelse afspejler deres forretningsmæssige aktiviteter på en retvisende måde. Der bliver primært henvist til, at indgåelsen af leasingkontrakterne ikke er for at finansiere et køb, ligesom de ikke mener at have fået overført brugsretten til aktivet. De hæfter sig ved, at det ikke er dem der opererer flyene og skibene i leasingperioden, men at det i stedet er leasinggivers besætning. Generelt finder vi det essentielt, at denne sondring mellem leasing og service bliver yderligere beskrevet og eksemplificeret i den endelige IFRS.

Selvom kritikken er hård fra de to ovenstående brancher, må det fremhæves, at formålet med brugsretsmodellen under den nye leasingstandard, er at give et mere sammenligneligt og informativt grundlag for regnskabsbruger. Dette gøres ved, at afspejle den værdi som leasingtager har ved at bruge aktivet eller kunne dirigere brugen heraf, samt at indregne en forpligtelse til at betale leasingydelser.

Exposure Draft lagde op til store ændringer til første indregning og måling i forhold til IAS 17. Det fremgår dog af de foreløbige beslutninger at mange af disse ændringer er blevet revurderet undervejs i processen, på baggrund af modtagne Comment Letters. Mange af forslagene i udkastet vedrørende indregning og måling er således tilbageført, og de foreløbige beslutninger ligner på flere punkter en modificering af IAS 17, snarere end en ny standard.

Der blev oprindeligt lagt op til, at leasingperioden der skulle anvendes til fastsættelse af nutidsværdien af leasingforpligtelsen, skulle opgøres med udgangspunkt i den længste periode der var mere sandsynlig end ikke til at forekomme. Dette var en teknisk beregning der tog sit udgangspunkt i ledelsens skøn af sandsynlighederne for hvilke forlængelsesoptioner der måtte udnyttes. Skønnene ville derfor, alt andet lige, indeholde stor subjektivitet, hvilket blev modtaget med stor bekymring af regnskabsaflæggere, brancheforeninger og revisorer. Efterfølgende er leasingperioden ændret til, at skulle omfatte uopsigelsesperioden i kontrakten samt eventuelle forlængelsesoptioner som der er signifikant økonomisk incitament til at udnytte. Denne formulering minder i høj grad om formuleringen i IAS 17. Ledelsens skøn af leasingperioden er derfor stadig til stede, og baserer sig tilsvarende på subjektive vurderinger, men den periode der estimeres vil være forkortet idet de nu primært forholder sig til de faktiske forpligtelser. Leasingperioden har stor indvirkning på nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger, hvorfor problemstillingen stadig er aktuel og relevant.

Variable ydelser der afhænger af brugen af det underliggende aktiv i leasingaftalen, skulle med forslaget i det første udkast til en ny leasingstandard tilsvarende indgå i leasingforpligtelsen. Disse skulle indgå med et vægtet gennemsnit af de forventede fremtidige udfald. Denne tilgang var problematisk og blev mødt med stor kritik af regnskabsbrugerne og regnskabsaflæggerne. Det blev fremhævet, at disse ydelser skulle baseres på skøn af fremtidige begivenheder, og derfor ikke opfyldte definitionen på forpligtelser. Ligeledes medførte den vægtede gennemsnitsmetode, at det faktiske udfald af forpligtelsen ikke ville matche den faktiske forpligtelse når denne ville blive realiseret. På baggrund af den modtagne feedback har IASB og FASB på det-

te område ændret tilgang, så der nu udelukkende skal indregnes variable ydelser som tager udgangspunkt i et indeks eller en spotkurs. Det vurderes hensigtsmæssigt, at variable ydelser ikke indregnes, idet disse ikke opfylder begrebsrammens definitioner af en forpligtelse.

Residualværdigarantier skal indgå i leasingforpligtelsen med den værdi den forventes at udgøre. Dette medfører endnu en problemstilling, idet værdien kan være svær at opgøre, da den afhænger af eksterne forhold som virksomheden ikke har indflydelse på. Det kan derfor diskuteres om en residualværdigaranti overhovedet skal indgå i forpligtelsen, idet den i højere grad har karakter af at være en eventualforpligtelse, der behandles efter IAS 37. Dog vil værdien af en indregnet residualværdigaranti sjældent udgøre en væsentlig del af den samlede leasingforpligtelse, idet sådanne garantier beløbsmæssigt typisk ikke er væsentlige ligesom de skal tilbageiskonteres fra kontraktens udløb.

De tilpasninger der er foretaget i relation til betingede ydelser i forhold til første udkast af den nye IFRS for leasing, synes således i højere grad at være i overensstemmelse med Conceptual Framework. Det lader herudover til, at IASB og FASB udover de teoretiske problemstillinger, har taget regnskabsbrugernes bekymring om de praktiske udfordringer til efterretning.

Den efterfølgende måling af det indregnede brugsretsaktiv og leasingforpligtelse minder i høj grad om den regnskabsmæssige behandling af finansielle leasingkontrakter under IAS 17. Brugsretsaktivet skal således afskrives systematisk over brugstiden, mens leasingforpligtelsen skal amortiseres. Herved bliver resultatopgørelsen belastet hårdere i de første år end ved lineær indregning, ligesom indregningsmønsteret ikke er overensstemmende med de faktiske leasingbetalinger. De der har responderet på det første udkast af den nye leasingstandard har været splittet på dette område. Flere respondenter, herunder især regnskabsaflæggere, udtrykker således at de mener der bør være lineær sammenhæng mellem leasingbetalingerne og omkostningerne. En lineær indregning af omkostninger vil dog ikke afspejle leasingaktiviteten som en finansiering af retten til at bruge et aktiv, da der således vil blive set bort fra renteelementet. Ligeledes vil der ikke være direkte sammenlignelighed overfor selskaber som har købt aktiverne i stedet for at lease dem, idet disse vil betale en rente for de lånte midler. Således vurderes indregningsmønsteret at give et retvisende og sammenligneligt billede af leasingaktiviteterne. Revisionsfirmaerne er da også enige i dette indregningsmønster.

Med udkastet til den nye leasingstandard lægges der op til, at der kommer en mere adskilt præsentation af regnskabsposter og transaktioner som relaterer sig til leasing, således at regnskabs-

bruger får et bedre billede heraf. Dette er en klar forbedring i forhold til IAS 17 som ikke havde specifikke præsentationsbestemmelser.

I den nye brugsretsmodel fastslås det, at det er retten til at bruge aktivet der indregnes og ikke det underliggende aktiv. Det kan således diskutere hvorvidt præsentationen som et materielt anlægsaktiv stemmer overens med aktivets karakteristika. IASB og FASB anerkender, at brugsretsaktivet kan have karakter af at være et immaterielt aktiv, men er stadig af den overbevisning, at regnskabslæseres informationsbehov bedst opfyldes ved at præsentere aktivet som et materielt anlægsaktiv. Det vurderes, at ønsket om at præsentere leasingaktiviteter som hvis aktiverne var købt hermed imødekommes, så der kan foretages direkte sammenligning med andre virksomheder som har købt sine aktiver frem for at lease dem.

Der lægges i den nye IFRS for leasing op til, at der skal oplyses omfattende om indholdet af væsentlige leasingarrangementer, og hvilke forudsætninger der er anvendt i den regnskabsmæssige behandling heraf. Dette vurderes vigtigt, idet regnskabsbruger har behov for relevant information herom. Regnskabsbruger har især behov for oplysninger om de skøn og forudsætninger ledelsen har anvendt i indregningen og målingen af især forpligtelsen til at betale leasingydelse. Subjektive skøn i denne forbindelse, for eksempel relateret til fastlæggelsen af leasingkontraktens løbetid, har således stor indflydelse på den indregnede forpligtelse og det indregnede aktiv.

Den nye leasingstandard er ikke endelig vedtaget, og der er stadig forhold der drøftes i IASB og FASB. Der forventes i første halvår af 2012, at blive udstedt et nyt udkast, hvori de foreløbige beslutninger er indarbejdet. Med udgangspunkt i de beslutninger der foreløbigt er truffet vedrørende den regnskabsmæssige behandling for leasingtager, kan det dog konkluderes, at den nye standard imødekommer den primære kritik der var af IAS 17 ved at indregne et brugsretsaktiv og en leasingforpligtelse for alle kontrakter der opfylder leasingdefinitionen. Herved kommer der ligeledes overensstemmelse mellem standarden og begrebsrammen. De største udfordringer der følger med indførelsen af leasingstandardens brugsretsmodel relaterer sig til sondringen mellem service og leasing. Det vurderes derfor afgørende, at der bliver indarbejdet konkret vejledning og praktiske brugbare eksempler til denne vurdering for at IASB og FASB's formål, om at udarbejde en standard der afspejler et retvisende og sammenligneligt billede af virksomhedernes leasingaktiviteter, opnås.

11 Perspektivering

Som det fremgår af IASB og FASB's Comment Letter Summary fra januar 2011 har der været stor interesse for udkastet til den nye leasingstandard. Der har således både før og efter udgivelsen af Exposure Draft været afholdt adskillige møder og workshops i IASB og FASB og disses arbejdsgrupper, indhentet spørgeskemaer fra over 400 leasingtagere og 250 leasinggivere, udsendt optagelser på internettet med videre. IASB og FASB samt arbejdsgrupperne herunder har ligeledes siden udgivelsen af Exposure Draft holdt møde med over 1.500 organisationer, hvor op mod 2.300 personer, herunder 500 regnskabsbrugere²⁹⁰ har været inddraget. I alt modtog IASB og FASB 760 Comment Letters til første udkast til den nye leasingstandard²⁹¹, og udgivelsen af et nyt Reexposure Draft vil ligeledes være åben for offentlighedens kommentering.

Som det fremgår af afhandlingen var der i Exposure Draft oprindelig lagt op store ændringer i den regnskabsmæssige behandling af leasing. På trods af det ovenstående omfattende arbejde der har været i forbindelse med udarbejdelsen af en ny standard for leasing synes ændringerne med de foreløbige beslutninger i forhold til IAS 17 at være forholdsvis begrænsede. Ud over indførslen af brugsretsmodellen og det faktum at alle leasingaftaler fremadrettet skal indregnes, er de første forslag til ændringer nemlig i høj grad ændret tilbage til noget der ligner udgangspunktet. Det kan derfor diskuteres hvorvidt de foreløbige beslutninger har bidraget til et væsentligt bedre beslutningsgrundlag for regnskabsbrugere sammenholdt med det omfattende tidsforbrug der er anvendt for at komme frem til disse ændringer. Således er der stadig betydelige subjektive elementer som regnskabsbrugere skal vurdere ved leasingaftaler som en virksomhed har indgået, som for eksempel effekten af ikke-indregnede brugsbetingede ydelser, usikkerheden i leasingperioden med videre.

Flere regnskabsbrugere kommenterer desuden, at de, selv med de ændringer der var lagt op til i Exposure Draft, ville foretage reformulering af regnskaberne med henblik på at indregne alle relevante forhold i deres værdiansættelse²⁹². Det kan således diskuteres om regnskabslæser lægger den samme værdi i de informationer det giver, at indregne alle leasingkontrakter i balancen som IASB og FASB gør. Det er praktisk umuligt at foretage en kvantitativ cost-benefit

²⁹⁰ Comment Letter Summary, afsnit 2

²⁹¹ http://www.fasb.org/jsp/FASB/CommentLetter_C/CommentLetterPage&cid=1218220137090&project_id=1850-100

²⁹² Comment Letter Summary, afsnit 21

analyse, men en kvalitativ analyse kunne have stor interesse. En sådan analyse ville sandsynligvis også kunne anvendes i IASB og FASB's fællesprojekter i fremtiden.

Udover det store arbejde der er lagt i udarbejdelsen af den nye standard vil den praktiske implementering for mange virksomheder medføre en øget administrativ byrde og praktiske problemstillinger. Såfremt forslagene i Exposure Draft var blevet vedtaget, ville der især i relation til involveringen af skøn, og ændring heri, skulle udarbejdes modeller der kunne håndtere disse faktorer. I denne sammenhæng ville de forskellige opgørelsesmetoder der var lagt op til, så som vægtet gennemsnitsmetode for brugsbetingede ydelser og residualværdigarantier og mere sandsynlig end ikke til at forekomme for leasingperioden især kunne medføre tekniske udfordringer. Dette ville have medført en iboende risiko for fejl i opgørelserne. Dog er der ændringer til de forslag der var i Exposure Draft, som medvirker, at den administrative byrde trods alt begrænses til et mere overkommeligt niveau.

Som beskrevet i metodeafsnittet har der været stor debat om hvilken regnskabsmæssig model der skulle anvendes for leasinggiver. Der lægges på nuværende tidspunkt op til, at der, ligesom for leasingtager skal anvendes én model, hvor aftaler der opfylder definitionen af leasing afgangsføres fra balancen. I stedet indregnes et tilgodehavende samt en ret til at modtage aktivet retur efter endt leasingperiode. I afhandlingen er der foretaget afgrænsning fra den regnskabsmæssige behandling set fra leasinggivers synspunkt. Dog bliver symmetrien i den regnskabsmæssige behandling mellem leasingtager og leasinggiver en central problemstilling, som bliver interessant at følge ved godkendelsen af den endelige IFRS for leasing.

Der er på nuværende tidspunkt mangel på vejledning i hvornår en aftale er en leasingaftale eller en serviceaftale. De Agenda Papers som IASB Staff selv har udarbejdet synes at være noget uklare i konklusionerne ved gråzonespørgsmål. Her efterlyses en mere klar stillingtagen til problemerne, ligesom der er yderligere behov for eksemplificering af de specifikke problemstillinger som respondenterne selv har fremhævet i deres Comment Letters. Idet elementerne har afgørende betydning for indregningen er det paradoksalt, at der ikke er ydet omfattende vejledning hertil. Det kan forventes, at der bliver tilføjet ekstra vejledning til den endelige standard, men i og med kommenteringsrunderne vedrører Exposure Draft og det kommende Reexposure Draft kunne det have været hensigtsmæssigt, om denne vejledning allerede var blevet indarbejdet i Appendiks hertil. På denne måde har respondenterne ikke mulighed for, på et helt klart grundlag, at komme med input til håndteringen af problemstillingerne. Det bliver

dog under alle omstændigheder interessant at følge, hvorvidt problemstillingen og kritikken fra respondenterne bliver imødegået når den endelige IFRS bliver vedtaget.

Indregning efter brugsretsmodellen kan medføre en væsentlig ændring af økonomiske nøgletal, som kan have stor betydning for de pågældende virksomheder. Hvis en virksomhed for eksempel har låneaftaler hvor låneforholdene afhænger af nøgletallenes niveau, kan de ændringer som brugsretsmodellen medfører, have stor indflydelse på optagelse af nye lån eller fornyelse af eksisterende lån. Denne regnskabsmæssige behandling kan således have stor samfundsøkonomisk konsekvens, da det kan have direkte indflydelse på virksomhedernes finansieringsmuligheder. Dette kan endvidere påvirke væksten i samfundet i en negativ retning.

Den nye regnskabsmæssige behandling af leasing vil ligeledes medføre skattemæssige problemstillinger idet brugsretsmodellen medfører indregning af en større del af omkostningerne tidligere i leasingperioden end aftaler der tidligere blev indregnet lineært. Dette har ligeledes indflydelse på den udskudte skat og den regnskabsmæssige behandling heraf.

Det kan således konkluderes, at der er omfattende konsekvenser ved ændring af den regnskabsmæssige behandling af leasing, hvor kun en begrænset del er behandlet i denne afhandling.

12 Kildeliste

BØGER				
Titel	Forfatter	Udgave	Forlag	ISBN
Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS	Jan Fedders og Henrik Steffensen	3. udgave, 2009	Forlaget Thomson	9788761921376
Finansiell Rapportering	Jens Oluf Elling	1. udgave, 2009	Gjellerup	9788713049653
A guide through IFRS	IASCF	38.533	IASC Foundation Publications Department	9781907026201
Regnskabshåndbogen 2011	PwC	1. udgave, 2010	PwC	8791837219
Insight to IFRS	KPMG	7. udgave, 2010	KPMG	9780414047860
Indsigt i årsregnskabsloven	KPMG	5. udgave, 2010	KPMG	Downloadet fra www.kpmg.dk
STANDARDS, EXPOSURE DRAFTS OG STAFF PAPERS				
Titel	Forfatter	Udgave		
IAS 17 - Leases inklusiv Basis of Conclusions	IASB/FASB	24. marts 2010		
Exposure Draft ED/2010/9 - Leases inklusiv basis of Conclusions	IASB/FASB	August 2010		
Discussion Paper DP/2009/1 - Leases: Preliminary Views	IASB/FASB	Marts 2009		
Staff Paper June 2011: Effect of board redeliberations on Exposure Draft Leases	Technical Staff of the IFRS Foundation	Juni 2011		
Staff Paper October 2011: Effect of board redeliberations on Exposure Draft Leases	Technical Staff of the IFRS Foundation	Oktober 2011		
Staff Paper January 2011: Comment Letter Summary - main issues (ED Leases)		Januar 2011		
IFRIC 4 - Determining whether an Arrangement contains a Lease	IASB	Januar 2006		
Conceptual Framework inklusiv Basis of Conclusions	IASB/FASB	September 2010		
Framework for the preparation and presentation of Financial Statements	IASB	Juli 1989		

12 KILDELISTE

FASB's begrebsramme	FASB	December 1985		
IASB Agenda Reference 2 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 2. februar 2011	Technical Staff of the IFRS Foundation			
IASB Agenda Reference 4 - Staff Paper fra IASB og FASB's møde d. 19. januar 2011	Technical Staff of the IFRS Foundation			
COMMENT LETTERS TIL EXPOSURE DRAFT: <i>LEASES</i>				
Virksomhed/ organisation	No.			
EFRAG	727			
KPMG	367			
PwC	63			
Deloitte	364			
Ernst & Young	74			
Hong Kong Shipowners Association	237			
Danmarks Rederiforening	194			
A.P. Møller-Mærsk	340			
Cathay Pacific	27			
PUBLIKATIONER OG NYHEDSBREVE				
Navn	Udsteder	Udgave		
News on the Horizon: Leases	KPMG	September 2010		
IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 1, Februar 2010,		
IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 3, Februar 2011		
IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 4, Marts 2011		
IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 5, April 2011		
IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 6, Maj 2011		

12 KILDELISTE

IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 7, Juli 2011		
IFRS - Leases Newsletter	KPMG	Issue 8, September 2011		
IAS Plus	Deloitte	August 2010		
HJEMMESIDER				
www.ifrs.org				
www.fasb.org				
www.pwc.com				
www.kpmg.dk				
www.deloitte.com				
www.leaseurope.org				
www.iasplus.com				

13 Bilag

13.1 Bilag 1

Amortiseringstabel til brug for beregning af ydelse samt effektiv rente til eksempel

Hovedstol	500.000					
Terminer i alt	60					
Nominel rente	7,5%					
Omkostninger	0			Udeladt fra eksemplet		
Værdi ved første indregning	500.000					
Ydelse	-10.019			Beregnet ved brug af =PMT() formel		
Effektive rente	0,63%			Beregnet ved brug af =RATE() formel		

Dato	Rente	Afdrag	Ydelse i alt	Restgæld	Amortiseret rente	Amortiseret kostpris
31-12-2010				500.000		500.000
31-01-2011	3.125	6.894,0	10.019,0	493.106	3.125	493.106
28-02-2011	3.082	6.937,1	10.019,0	486.169	3.082	486.169
31-03-2011	3.039	6.980,4	10.019,0	479.189	3.039	479.189
30-04-2011	2.995	7.024,0	10.019,0	472.164	2.995	472.164
31-05-2011	2.951	7.067,9	10.019,0	465.097	2.951	465.097
30-06-2011	2.907	7.112,1	10.019,0	457.984	2.907	457.984
31-07-2011	2.862	7.156,6	10.019,0	450.828	2.862	450.828
31-08-2011	2.818	7.201,3	10.019,0	443.627	2.818	443.627
30-09-2011	2.773	7.246,3	10.019,0	436.380	2.773	436.380
31-10-2011	2.727	7.291,6	10.019,0	429.089	2.727	429.089
30-11-2011	2.682	7.337,2	10.019,0	421.751	2.682	421.751
31-12-2011	2.636	7.383,0	10.019,0	414.368	2.636	414.368
31-01-2012	2.590	7.429,2	10.019,0	406.939	2.590	406.939
29-02-2012	2.543	7.475,6	10.019,0	399.464	2.543	399.464
31-03-2012	2.497	7.522,3	10.019,0	391.941	2.497	391.941
30-04-2012	2.450	7.569,3	10.019,0	384.372	2.450	384.372
31-05-2012	2.402	7.616,6	10.019,0	376.755	2.402	376.755
30-06-2012	2.355	7.664,3	10.019,0	369.091	2.355	369.091
31-07-2012	2.307	7.712,2	10.019,0	361.379	2.307	361.379
31-08-2012	2.259	7.760,4	10.019,0	353.619	2.259	353.619
30-09-2012	2.210	7.808,9	10.019,0	345.810	2.210	345.810
31-10-2012	2.161	7.857,7	10.019,0	337.952	2.161	337.952
30-11-2012	2.112	7.906,8	10.019,0	330.045	2.112	330.045
31-12-2012	2.063	7.956,2	10.019,0	322.089	2.063	322.089
31-01-2013	2.013	8.005,9	10.019,0	314.083	2.013	314.083
28-02-2013	1.963	8.056,0	10.019,0	306.027	1.963	306.027
31-03-2013	1.913	8.106,3	10.019,0	297.921	1.913	297.921
30-04-2013	1.862	8.157,0	10.019,0	289.764	1.862	289.764
31-05-2013	1.811	8.207,9	10.019,0	281.556	1.811	281.556
30-06-2013	1.760	8.259,2	10.019,0	273.297	1.760	273.297
31-07-2013	1.708	8.310,9	10.019,0	264.986	1.708	264.986
31-08-2013	1.656	8.362,8	10.019,0	256.623	1.656	256.623
30-09-2013	1.604	8.415,1	10.019,0	248.208	1.604	248.208
31-10-2013	1.551	8.467,7	10.019,0	239.740	1.551	239.740

13 BILAG

30-11-2013	1.498	8.520,6	10.019,0	231.220	1.498	231.220
31-12-2013	1.445	8.573,9	10.019,0	222.646	1.445	222.646
31-01-2014	1.392	8.627,4	10.019,0	214.018	1.392	214.018
28-02-2014	1.338	8.681,4	10.019,0	205.337	1.338	205.337
31-03-2014	1.283	8.735,6	10.019,0	196.601	1.283	196.601
30-04-2014	1.229	8.790,2	10.019,0	187.811	1.229	187.811
31-05-2014	1.174	8.845,2	10.019,0	178.966	1.174	178.966
30-06-2014	1.119	8.900,4	10.019,0	170.066	1.119	170.066
31-07-2014	1.063	8.956,1	10.019,0	161.110	1.063	161.110
31-08-2014	1.007	9.012,0	10.019,0	152.098	1.007	152.098
30-09-2014	951	9.068,4	10.019,0	143.029	951	143.029
31-10-2014	894	9.125,0	10.019,0	133.904	894	133.904
30-11-2014	837	9.182,1	10.019,0	124.722	837	124.722
31-12-2014	780	9.239,5	10.019,0	115.483	780	115.483
31-01-2015	722	9.297,2	10.019,0	106.185	722	106.185
28-02-2015	664	9.355,3	10.019,0	96.830	664	96.830
31-03-2015	605	9.413,8	10.019,0	87.416	605	87.416
30-04-2015	546	9.472,6	10.019,0	77.944	546	77.944
31-05-2015	487	9.531,8	10.019,0	68.412	487	68.412
30-06-2015	428	9.591,4	10.019,0	58.820	428	58.820
31-07-2015	368	9.651,3	10.019,0	49.169	368	49.169
31-08-2015	307	9.711,7	10.019,0	39.457	307	39.457
30-09-2015	247	9.772,4	10.019,0	29.685	247	29.685
31-10-2015	186	9.833,4	10.019,0	19.852	186	19.852
30-11-2015	124	9.894,9	10.019,0	9.957	124	9.957
31-12-2015	62	9.956,7	10.019,0	-0	62	0

13.2 Bilag 2

Eksempel på en materiel anlægsnote iflg. IAS 17²⁹³

tkr.	Grunde og bygninger	Produk-tions-anlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsma-teriel og inventar	Aktiver under opførelse	I alt
Kostpris 1. januar 2010	295.621	201.078	43.988	81.389	622.076
Valutakursregulering	0	0	594	0	594
Tilgang	11.103	9.461	3.409	102.201	126.174
Overført	6.541	0	0	-6.541	0
Afgang	0	-17.453	-10.326	0	-27.779
Kostpris 31. december 2010	313.265	193.086	37.665	177.049	721.065
Af- og nedskrivninger 1. januar 2010	34.213	81.706	13.995	0	129.914
Valutakursregulering	0	0	180	0	180
Afskrivninger	10.133	25.211	10.008	0	45.352
Afgang	0	-15.137	-9.041	0	-24.178
Af- og nedskrivninger 31. december 2010	44.346	91.780	15.142	0	151.268
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2010	268.919	101.306	22.523	177.049	569.797
<i>Heraf finansielt leasede aktiver</i>		11.716	6.190		17.906
Kostpris 1. januar 2011	313.265	193.086	37.665	177.049	721.065
Valutakursregulering	0	0	297	0	297
Tilgang ved køb af dattervirksomhed	72.733	1.614	7.427	1.854	83.628
Tilgang	19.286	77.274	21.594	19.789	137.943
Overført	182.414	7.442	0	-189.856	0
Afgang	-1.980	-1.126	-9.722	0	-12.828
Overført til investeringsejendom	-9.378	0	0	0	-9.378
Overført til aktiver bestemt for salg	-20.500	-24.522	-11.053	0	-56.075
Kostpris 31. december 2011	555.840	253.768	46.208	8.836	864.652
Af- og nedskrivninger 1. januar 2011	44.346	91.780	15.142	0	151.268
Valutakursregulering	0	0	90	0	90
Afskrivninger	15.580	33.512	12.108	0	61.200
Nedskrivninger	0	420	0	0	420
Overført til investeringsejendom	-447	0	0	0	-447
Afgang	0	-403	-5.589	0	-5.992
Overført til aktiver bestemt for salg	-4.221	-8.753	-4.246	0	-17.220
Af- og nedskrivninger 31. december 2011	55.258	116.556	17.505	0	189.319
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2011	500.582	137.212	28.703	8.836	675.333
<i>Heraf finansielt leasede aktiver</i>		16.174	5.343		21.517

²⁹³ Eksempel fra KPMG's modelårsrapport for IFRS-regnskaber

13.3 Bilag 3

Eksempel på opgørelse af leasingforpligtelsen efter Exposure Draft

I eksemplet tages der udgangspunkt i det samme eksempel som i afsnit 7.2.1.2 – dog ses der bort fra de brugsbetingede ydelser og boden ved opgørelsen af leasingperioden i afsnit 13.3.1. De brugsbetingede ydelser medtages i stedet i afsnit 13.3.2.

13.3.1 Leasingperioden

Som nævnt i afsnit 7.2.1.2 indeholdt kontrakten 2 muligheder for at forlænge med 5 år af gangen – det vil sige at leasingaftalen ville kunne strække sig fra 5 - 15 år.

I fastlæggelsen af leasingperioden skal den længste periode som er mere sandsynlig end ej anvendes (over 50 % sandsynlig)²⁹⁴. Den mest sandsynlige leasingperiode skal vurderes ud fra virksomhedens forventning til hvorledes optioner om forlængelse eller opsigelse af kontrakten vil blive udnyttet²⁹⁵.

I forhold til det aktuelle eksempel er opstillet et eksempel på, hvordan den mest sandsynlige periode beregnes og fastlægges²⁹⁶. Vurderingen af disse sandsynligheder må antages at være forbundet med en vis grad af skøn og kan derfor være vanskelige for regnskabsaflægger at fastsætte.

Antagelserne fremgår i afsnit 7.2.1.2, men er kort opridset nedenfor – bemærk dog at leasingperioden er anderledes opgjort for eksemplets skyld – se tabellen nedenfor:

²⁹⁴ News of the Horizon: Leases, September 2010, KPMG, side 19

²⁹⁵ ED/2010/9 afsnit 13 samt ED/2010/9 appendix B18

²⁹⁶ Egen tilvirkning med inspiration fra ED/2010/9 appendix B17 samt News on the Horizon: Leases, september 2010, s. 19-20

Antagelser i eksemplet:

Leasingydelse pr. år:	500.000 kr. med en fast årlig stigning på 2%																				
Alternativ lånerente:	7,5 %																				
Brugsbetingede ydelser (produktion):	10 kr. pr. enhed med en årlig stigning på 2%,																				
Minimumsbetaling:	50.000 enheder.																				
Forventet produktion:	<table> <tr><td>År 1</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 2</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 3</td><td>400.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 4</td><td>300.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 5</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 6</td><td>150.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 7</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 8</td><td>75.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 9</td><td>50.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 10</td><td>25.000 enheder</td></tr> </table>	År 1	100.000 enheder	År 2	200.000 enheder	År 3	400.000 enheder	År 4	300.000 enheder	År 5	200.000 enheder	År 6	150.000 enheder	År 7	100.000 enheder	År 8	75.000 enheder	År 9	50.000 enheder	År 10	25.000 enheder
År 1	100.000 enheder																				
År 2	200.000 enheder																				
År 3	400.000 enheder																				
År 4	300.000 enheder																				
År 5	200.000 enheder																				
År 6	150.000 enheder																				
År 7	100.000 enheder																				
År 8	75.000 enheder																				
År 9	50.000 enheder																				
År 10	25.000 enheder																				
Afskrivningsperiode:	Svarende til leasingperioden																				
Direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen:	100.000 kr.																				

	Periode	Sandsynlighed
Kontraktperiode som udgangspunkt/minimum	5 år	45 %
Mulighed for forlængelse	10 år	35 %
Mulighed for forlængelse	15 år	20 %

Ved at anvende ovenstående eksempel med forskellige mulige løbetider af leasingkontrakten opnår man en leasingperiode som er overvejende sandsynlig på 10 år, da dette er den længste periode hvor sandsynligheden overstiger 50 % (35 % for 10 år og 20 % for 15 år), nemlig 55 %. Herved skal leasingforpligtelsen indregnes til nutidsværdien af leasingbetalingerne for en 10-årig periode beregnet med en rente på 7,5 %. Dette giver en nutidsværdi af leasingforpligtelsen på 7.428 tkr. til første indregning. Hvis ledelsen i stedet havde vurderet sandsynligheden for de enkelte perioder anderledes ville den indregnede forpligtelse kunne have set væsentlig anderledes ud som illustreret nedenfor:

	Leasingperiode 5 år	Leasingperiode 10 år	Leasingperiode 15 år
NPV af leasingbetalingerne	4.198.963	7.428.206	9.911.677

Som det ses er der et spænd mellem ca. 4 mio. kr. og ca. 10 mio. kr. i eksemplet. Hvordan ledelsen vurderer de forskellige sandsynligheder er derfor særdeles afgørende for størrelsen af den forpligtelse der indregnes efter Exposure Draft. Idet vurderingen af disse sandsynligheder som oftest vil basere sig på skøn, der som i eksemplet rækker 15, år ud i fremtiden, kan der ske ændringer til mange af de faktorer der danner grundlag for forudsætningerne der igen danner grundlag for sandsynlighederne. Herved kan indregningen af forpligtelsen basere sig på et meget usikkert grundlag.

Man kunne argumentere for, at der i stedet skulle anvendes en vægtet gennemsnitsmetode, hvor man vægtede hvert muligt udfald. I så fald ville regnestykket se således ud:

$$\text{Vægtet gns. snit af leasingperiode} = 4.198.963 * 0,45 + 7.428.206 * 0,35 + 9.911.677 * 0,20 = 6.471.741$$

Denne metode ville man dog ikke løse de konceptuelle problemer i forhold til Conceptual Framework idet problemstillingen stadig vil være den samme som anført i afsnit 7.5.2.2:

Det afgøres således først i fremtiden om forlængelsesoptionen skal udnyttes og herved ville forpligtelsen kunne udgås ved ikke at udnytte optionen. Ligeledes ville forpligtelsen ikke være opstået på baggrund af en tidligere begivenhed der også er et krav i henhold til definitionen af en forpligtelse.²⁹⁷

13.3.2 Brugsbetingede leasingydelser

Nutidsværdien af leasingbetalingerne i leasingperioden skal omfatte eventuelle brugsbetingede ydelser ud fra et *forventet udfald* af sådanne betingede leasingydelser. Det forventede udfald af disse betingede ydelser skal vurderes på dagen for indgåelse af leasingkontrakten²⁹⁸, og skal opgøres som et vejet gennemsnit af de enkelte sandsynlige udfald²⁹⁹.

²⁹⁷ Afsnit 7.5.2.2

²⁹⁸ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 14

²⁹⁹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, appendix B21

Nedenfor er vist hvordan den forventede produktion på 100.000 enheder der bruges i år 1 er fremkommet. Samme metode ville skulle opgøres for hvert år for at fastlægge den forventede produktion i de enkelte år³⁰⁰:

Interval	Sandsynlighed
-	2,5%
25.000	5%
50.000	28%
100.000	40,5%
150.000	11,5%
200.000	6%
250.000	4%
300.000	2,5%
350.000	0%

I modsætning til vurderingen af leasingperioden, skal brugsbetingede leasingydelser opgøres efter en vægtet gennemsnitsmetode, hvor hvert sandsynligt udfald har indvirkning på beløbet der skal tillægges leasingydelsen til tilbagediskontering. I eksemplet bliver det vægtede gennemsnit af produktionen således:

$$\frac{25.000 * 0,05 + 50.000 * 0,28 + 100.000 * 0,405 + 150.000 * 0,115 + 200.000 * 0,06 + 250.000 * 0,04 + 300.000 * 0,025}{0,95} = 100.000$$

Grunden til der divideres med 0,95 i eksemplet er, at der er sandsynlighed for at produktionen bliver under 25.000 enheder på 2,5 % og over 250.000 enheder på 2,5 %. Disse mere uklare produktionsintervaller skal ikke indgå i gennemsnitsberegningen da grundlaget for at vurdere intervallet ikke er tilstrækkeligt pålideligt, og derfor ikke medtages i beregningen³⁰¹.

Det vægtede gennemsnit af den sandsynlige produktion er i eksemplet således 100.000 enheder i år 1. Med en enhedspris på 10 kr. pr. stk., (der stiger med 2 % om året) giver dette en ekstra leasingydelse på 10 kr. x 100.000 stk. = 1.000 tkr. i første år. Dog er de 500 tkr. allerede indregnet som minimumsleasingydelser idet de 50.000 enheder er en minimumsbetaling pr. år.

³⁰⁰ Egen tilvirkning med inspiration fra News on the Horizon: Leases, September 2010, s. 21-22

³⁰¹ Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 14a samt Appendix B afsnit 21 a)

Da brugsbetingede ydelser i henhold til den nye leasingstandard skal indregnes i nutidsværdien af leasingbetalingerne i leasingperioden, skal disse opgøres og tillægges de ordinære leasingbetalinger hvorefter de indgår i diskonteringen heraf³⁰².

Således vil den samlede leasingforpligtelse inklusiv faste og brugsbetingede ydelser komme til at se således ud.

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN						
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente-%	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	500.000	-	7,5%	1.395.349
2	510.000	510.000	1.530.000	-	7,5%	2.206.598
3	520.200	520.200	3.641.400	-	7,5%	3.768.664
4	530.604	530.604	2.653.020	-	7,5%	2.781.216
5	541.216	541.216	1.623.648	-	7,5%	1.884.944
6	552.040	552.040	1.104.081	-	7,5%	1.430.804
7	563.081	563.081	563.081	-	7,5%	1.018.200
8	574.343	574.343	287.171	-	7,5%	805.088
9	585.830	585.830	-	-	7,5%	611.118
10	597.546	597.546	-	-	7,5%	579.852
I alt	5.474.860	5.474.860	11.902.402	-		16.481.833

Nutidsværdien af de fremtidige leasingbetalinger inkl. den brugsbetingede ydelse for den 10-årige kontraktperiode bliver i eksemplet 16.481.833 Hvis man behandler eksemplet ud fra IAS 17 (såfremt leasingperioden også her er 10 år) ville den brugsbetingede ydelse ikke skulle indeholdes i leasingforpligtelsen, hvorfor nutidsværdien af leasingbetalingerne i stedet ville udgøre 7.428.206 kr. som vist nedenfor:

³⁰² Exposure Draft ED/2010/9 - Leases, afsnit 14a samt Appendix B afsnit 21

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente-%	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	-	7,5%	930.233
2	510.000	510.000	-	7,5%	882.639
3	520.200	520.200	-	7,5%	837.481
4	530.604	530.604	-	7,5%	794.633
5	541.216	541.216	-	7,5%	753.977
6	552.040	552.040	-	7,5%	715.402
7	563.081	563.081	-	7,5%	678.800
8	574.343	574.343	-	7,5%	644.071
9	585.830	585.830	-	7,5%	611.118
10	597.546	597.546	-	7,5%	579.852
I alt	5.474.860	5.474.860	-		7.428.206

Opgørelse af leasingforpligtelsen efter Exposure Draft medfører således en øget indregning af leasingforpligtelsen på 9.053.627 kr. i forhold til IAS 17. Brugsretsaktivet er dog tilsvarende højere.

13.4 Bilag 4

Eksempel på opgørelse af leasingforpligtelsen og brugsretsaktiv samt indregning i resultatopgørelsen efter de foreløbige beslutninger truffet af IASB og FASB (uden revurdering)

I eksemplet tages der udgangspunkt i det samme eksempel som i afsnit 7.2.1.2.

13.4.1 Antagelser

I eksemplet leases der en produktionsmaskine. Uopsigelsesperioden i leasingaftalen er fastsat til 5 år. Salget af produktet ventes at stige relativt hurtigt med en deraf følgende stigende produktion. Til gengæld forventes salget at aftage forholdsvis hurtigt efter det har toppet. Der er i leasingaftalen indarbejdet en forlængelsesoption på yderligere 5 år. Manglende udnyttelse af optionen vil medføre en bod på 1.000.000 kr. Leasingaftalen indeholder desuden mulighed for at forlænge i endnu 5 år (perioden år 10-15) til en halveret leasingydelse for både den faste og brugsbetingede ydelse. På trods af boden forventer selskabet ikke at det vil være det være rentabelt at forlænge aftalen ud over de 5 år som er uopsigelsesperiode. Oplysninger om leasingaftalen og yderligere antagelser der er brugt i eksemplet er opsummeret nedenfor:

Antagelser i eksemplet:

Leasingydelse pr. år:	500.000 kr. med en fast årlig stigning på 2%																				
Alternativ lånerente:	7,5 %																				
Uopsigelig leasingperiode:	5 år																				
Bod ved manglende forlængelse efter uopsigelighedsperioden i endnu 5 år:	1.000.000 kr.																				
Brugsbetingede ydelser (produktion):	10 kr. pr. enhed med en årlig stigning på 2%,																				
Minimumsbetaling:	50.000 enheder.																				
Forventet produktion:	<table> <tr><td>År 1</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 2</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 3</td><td>400.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 4</td><td>300.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 5</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 6</td><td>150.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 7</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 8</td><td>75.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 9</td><td>50.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 10</td><td>25.000 enheder</td></tr> </table>	År 1	100.000 enheder	År 2	200.000 enheder	År 3	400.000 enheder	År 4	300.000 enheder	År 5	200.000 enheder	År 6	150.000 enheder	År 7	100.000 enheder	År 8	75.000 enheder	År 9	50.000 enheder	År 10	25.000 enheder
År 1	100.000 enheder																				
År 2	200.000 enheder																				
År 3	400.000 enheder																				
År 4	300.000 enheder																				
År 5	200.000 enheder																				
År 6	150.000 enheder																				
År 7	100.000 enheder																				
År 8	75.000 enheder																				
År 9	50.000 enheder																				
År 10	25.000 enheder																				
Afskrivningsperiode:	5 år, svarende til leasingperioden																				
Direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen:	100.000 kr.																				

Herved kan leasingforpligtelsen opgøres ud fra de ubetingede ydelser der falder i leasingperioden.

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelse	Bod for manglende forlængelse	Rente	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	-	7,5%	930.233
2	510.000	510.000	-	7,5%	882.639
3	520.200	520.200	-	7,5%	837.481
4	530.604	530.604	-	7,5%	794.633
5	541.216	541.216	1.000.000	7,5%	1.450.536
I alt	2.602.020	2.602.020	1.000.000		4.895.522

Brugsretsaktivet indregnes til en værdi på 100.000 kr. mere end leasingforpligtelsen idet de direkte omkostninger er tillagt. Værdien af brugsretsaktivet bliver således 4.995.522.

Udviklingen i brugsretsaktivet, leasingforpligtelsen og indregningen i resultatopgørelsen er vist nedenfor og følger principperne som beskrevet i afsnit 7.3:

AKTIVET			
År	Brugsretaktiv primo	Afskrivning	Bogført værdi ul- timo
1	4.995.522	999.104	3.996.418
2	3.996.418	999.104	2.997.313
3	2.997.313	999.104	1.998.209
4	1.998.209	999.104	999.104
5	999.104	999.104	-
I alt		4.995.522	

FORPLIGTELSEN				
År	Forpligtelse primo	Rente	Ydelse	Forpligtelse ultimo
1	4.895.522	367.164	1.000.000	4.262.686
2	4.262.686	319.701	1.020.000	3.562.388
3	3.562.388	267.179	1.040.400	2.789.167
4	2.789.167	209.188	1.061.208	1.937.146
5	1.937.146	145.286	2.082.432	-
I alt		1.308.518	6.204.040	

RESULTATOPGØRELSEN				
År	Brugsbetingede ydelse (variabel)	Afskrivninger	Renteomkost- ninger	I alt
1	500.000	999.104	367.164	1.866.269
2	1.530.000	999.104	319.701	2.848.806
3	3.641.400	999.104	267.179	4.907.683
4	2.653.020	999.104	209.188	3.861.312
5	1.623.648	999.104	145.286	2.768.039
I alt	9.948.068	4.995.522	1.308.518	16.252.108

De variable brugsbetingede ydelser er de ydelser som opstår for den produktion der ligger over 50.000 enheder. Det ses at renteomkostningerne og afskrivningerne tilsammen modsvarer den oprindelige indregnede leasingforpligtelse tillagt de indirekte omkostninger.

13.5 Bilag 5

Eksempel på revurdeing af leasingforpligtelsen efter de foreløbige beslutninger truffet af IASB og FASB illustreret ved en ændring i indeks

Hvis der i eksemplet fra afsnit 13.4 antages, at i stedet for en fast årlig regulering på 2 %, bliver der reguleret med en et inflationsindeks ville dette kræve en revurdering hvert år når inflationen er kendt.

I eksemplet er kun inddraget den faste leasingydelse på 500.000 kr. i 5 år. Minimumsbetalingen for producerede enheder er således ikke inddraget ligesom de direkte omkostninger heller ikke er inddraget. Dette vurderes for kun at have talmæssig effekt for eksemplet og ikke metodemæssigt.

Ved første indregning ville leasingforpligtelsen og brugsretsaktivet blive indregnet ud fra en fast ydelse på 500.000 kr. i alle fem år som vist nedenfor.

13 BILAG

INGEN REVURDERING											
År	Basis leasingydelse	Inflationsindeks	Faktisk betaling	Rente-%	Nutidsværdi af leasingforpligtelse ultimo	Brugsretsaktiv ultimo	Leasingforpligtelse ultimo perioden	Afskrivninger	Renteomkostninger	Leasingudgift	Total leasing-omkostning
0	500.000	100		7,5%		2.022.942	2.022.942				
1	500.000	102	510.000	7,5%	465.116	1.618.354	1.674.663,1	404.588	151.720,7	10.000	566.309,2
2	500.000	105	525.000	7,5%	432.666	1.213.765	1.300.262,9	404.588	125.599,7	25.000	555.188,2
3	500.000	109	545.000	7,5%	402.480	809.177	897.782,6	404.588	97.519,7	45.000	547.108,2
4	500.000	114	570.000	7,5%	374.400	404.588	465.116,3	404.588	67.333,7	70.000	541.922,2
5	500.000	117	585.000	7,5%	348.279	-	-	404.588	34.883,7	85.000	524.472,2
	2.500.000		2.735.000		2.022.942			2.022.942	477.058	235.000	2.735.000

Når man ved udgangen af år 1 kender inflationen for året og derved kender leasingydelsen for året indregner man denne leasingydelse fremadrettet og så fremdeles. Dette er illustreret nedenfor.

REVURDERING											
År	Basis leasingydelse	Inflationsindeks	Faktisk betaling	Rente-%	Nutidsværdi af leasingforpligtelse ultimo	Brugsretsaktiv ultimo	Leasingforpligtelse ultimo perioden	Afskrivninger	Renteomkostninger	Leasingudgift	Total leasing-omkostning
0	500.000	100		7,5%	2.022.942	2.022.942	2.022.942				
1	500.000	102	510.000	7,5%	1.708.156	1.651.847	1.708.156	404.588	151.720,7	10.000	566.309
2	500.000	105	525.000	7,5%	1.365.276	1.277.893	1.365.276	412.962	128.111,7	15.000	556.074
3	500.000	109	545.000	7,5%	978.583	887.840	978.583	425.964	102.395,7	20.000	548.360
4	500.000	114	570.000	7,5%	530.233	467.176	530.233	443.920	73.393,7	25.000	542.314
5	500.000	117	585.000	7,5%	-	0	-	467.176	39.767,4	15.000	521.943
	2.500.000		2.735.000					2.154.611	495.389	85.000	2.735.000

Som det ses medfører revurderingen et større brugsretsaktiv og en større forpligtelse gennem perioden. Dette medfører at en større del af omkostningerne indregnes som henholdsvis afskrivninger og renteomkostninger. Derved bliver behovet for den ekstra regulering i resultatopgørelsen minimeret.

13.6 Bilag 6

Eksempel på opgørelse af leasingforpligtelsen og brugsretsaktiv samt indregning i resultatopgørelsen efter IAS 17 (uden revurdering)

13.6.1 Antagelser

I eksemplet leases der en produktionsmaskine. Uopsigelsesperioden i leasingaftalen er fastsat til 5 år. Salget af produktet ventes at stige relativt hurtigt med en deraf følgende stigende produktion. Til gengæld forventes salget at aftage forholdsvis hurtigt efter det har toppet. Der er i leasingaftalen indarbejdet en forlængelsesoption på yderligere 5 år. Manglende udnyttelse af optionen vil medføre en bod på 1.000.000 kr. Leasingaftalen indeholder desuden mulighed for at forlænge i endnu 5 år (perioden år 10-15) til en halveret leasingydelse for både den faste og brugsbetingede ydelse. På trods af boden forventer selskabet ikke at det vil være det være rentabelt at forlænge aftalen ud over de 5 år som er uopsigelsesperiode. Oplysninger om leasingaftalen og yderligere antagelser der er brugt i eksemplet er opsummeret nedenfor:

Antagelser i eksemplet:

Leasingydelse pr. år:	500.000 kr. med en fast årlig stigning på 2%																				
Alternativ lånerente:	7,5 %																				
Uopsigelig leasingperiode:	5 år																				
Bod ved manglende forlængelse efter uopsigelsesperioden i endnu 5 år:	1.000.000 kr.																				
Brugsbetingede ydelser (produktion):	10 kr. pr. enhed med en årlig stigning på 2%,																				
Minimumsbetaling:	50.000 enheder.																				
Forventet produktion:	<table> <tr><td>År 1</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 2</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 3</td><td>400.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 4</td><td>300.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 5</td><td>200.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 6</td><td>150.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 7</td><td>100.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 8</td><td>75.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 9</td><td>50.000 enheder</td></tr> <tr><td>År 10</td><td>25.000 enheder</td></tr> </table>	År 1	100.000 enheder	År 2	200.000 enheder	År 3	400.000 enheder	År 4	300.000 enheder	År 5	200.000 enheder	År 6	150.000 enheder	År 7	100.000 enheder	År 8	75.000 enheder	År 9	50.000 enheder	År 10	25.000 enheder
År 1	100.000 enheder																				
År 2	200.000 enheder																				
År 3	400.000 enheder																				
År 4	300.000 enheder																				
År 5	200.000 enheder																				
År 6	150.000 enheder																				
År 7	100.000 enheder																				
År 8	75.000 enheder																				
År 9	50.000 enheder																				
År 10	25.000 enheder																				
Afskrivningsperiode:	5 år, svarende til leasingperioden																				
Direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen:	100.000 kr.																				

Herved kan leasingforpligtelsen opgøres ud fra de ubetingede ydelser der falder i leasingperioden.

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	-	7,5%	930.233
2	510.000	510.000	-	7,5%	882.639
3	520.200	520.200	-	7,5%	837.481
4	530.604	530.604	-	7,5%	794.633
5	541.216	541.216	1.000.000	7,5%	1.450.536
I alt	2.602.020	2.602.020	1.000.000		4.895.522

Brugsretsaktivet indregnes til en værdi på 100.000 kr. mere end leasingforpligtelsen idet de direkte omkostninger er tillagt. Værdien af brugsretsaktivet bliver således 4.995.522.

Udviklingen i brugsretsaktivet, leasingforpligtelsen og indregningen i resultatopgørelsen er vist nedenfor og følger principperne som beskrevet i afsnit 7.3:

AKTIVET			
År	Brugsretsaktiv primo	Afskrivning	Bogført værdi ultimo
1	4.995.522	999.104	3.996.418
2	3.996.418	999.104	2.997.313
3	2.997.313	999.104	1.998.209
4	1.998.209	999.104	999.104
5	999.104	999.104	-
I alt		4.995.522	

FORPLIGTELSEN				
År	Forpligtelse primo	Rente	Ydelse	Forpligtelse ultimo
1	4.895.522	367.164	1.000.000	4.262.686
2	4.262.686	319.701	1.020.000	3.562.388
3	3.562.388	267.179	1.040.400	2.789.167
4	2.789.167	209.188	1.061.208	1.937.146
5	1.937.146	145.286	2.082.432	
I alt		1.308.518	6.204.040	

RESULTATOPGØRELSEN				
År	Brugsbetingede ydelser (variabel)	Af-skrivninger	Rente-omkostninger	I alt
1	500.000	999.104	367.164	1.866.269
2	1.530.000	999.104	319.701	2.848.806
3	3.641.400	999.104	267.179	4.907.683
4	2.653.020	999.104	209.188	3.861.312
5	1.623.648	999.104	145.286	2.768.039
I alt	9.948.068	4.995.522	1.308.518	16.252.108

De variable brugsbetingede ydelser er de ydelser som opstår for den produktion der ligger over 50.000 enheder. Det ses at renteomkostningerne og afskrivningerne tilsammen modsvarer den oprindelige indregnede leasingforpligtelse tillagt de indirekte omkostninger.

13.7 Bilag 7

Hjælpeberegninger til eksempel i afsnit 8.4.1

Opgørelse af nutidsværdi af leasingforpligtelsen og brugsretsaktivet for den 5-årige periode uden medtagelse af bod:

OPGØRELSE AF LEASINGFORPLIGTELSEN					
År	Leasingydelse	Minimum af brugsbetingede ydelser	Bod for manglende forlængelse	Rente	Nutidsværdi
1	500.000	500.000	0	7,50%	930.233
2	510.000	510.000	0	7,50%	882.639
3	520.200	520.200	0	7,50%	837.481
4	530.604	530.604	0	7,50%	794.633
5	541.216	541.216	0	7,50%	753.977
I alt	2.602.020	2.602.020	0		4.198.963

AKTIVET			
År	Brugsretaktiv primo	Afskrivning	Bogført værdi ultimo
1	4.298.963	859.793	3.439.171
2	3.439.171	859.793	2.579.378
3	2.579.378	859.793	1.719.585
4	1.719.585	859.793	859.793
5	859.793	859.793	0
I alt		4.298.963	

FORPLIGTELSEN				
År	Forpligtelse primo	Rente	Ydelse	Forpligtelse ul- timo
1	4.198.963	314.922	1.000.000	3.513.886
2	3.513.886	263.541	1.020.000	2.757.427
3	2.757.427	206.807	1.040.400	1.923.834
4	1.923.834	144.288	1.061.208	1.006.914
5	1.006.914	75.519	1.082.432	0
I alt		1.005.077	5.204.040	

Forskellen i renter og afskrivninger er opgjort således:

FORSKELLE PÅ AFSKRIVNINGER OG RENTER (MED OG UDEN BOD)						
År	Afskrivninger med bod	Afskrivninger uden bod	Forskel for afskrivninger	Rente-omkostninger med bod	Rente-omkostninger uden bod	Forskel for renter
1	999.104	859.793	139.312	367.164	314.922	52.242
2	999.104	859.793	139.312	319.701	263.541	56.160
3	999.104	859.793	139.312	267.179	206.807	60.372
4	999.104	859.793	139.312	209.188	144.288	64.900
I alt	3.996.418	3.439.171	557.247	1.163.232	929.558	233.674